

Tehniški vzgoji naših otrok je treba dati vso možno podporo

Razgovor predsednika republike Tita z delegacijo sveta za tehniško vzgojo otrok in mladine Jugoslavije

BEOGRAD, 26. nov. (Tanjug) — Jugoslavanski tisk, radio in televizija sta obvestila našo javnost o tem, da je predsednik Tita sprejel delegacijo sveta za tehniško vzgojo otrok in mladine Jugoslavije. Mnoge redakcije in organizacije sveta za tehniško vzgojo so izrazile željo, da bi se izčrpnje seznanile s pogovorom, ki se je ob tej priložnosti razvil pri predsedniku Titu. Tanjug je dobil soglasje, da objavi širšo vest o tem sprejemu.

Predsednik sveta za tehniško vzgojo otrok in mladine Jugoslavije Stevan Beždanov in drugi člani delegacije so sporočili predsedniku Titu pozdrave mladih tehnikov, predavateljev in družbenih delavcev, ki se ukvarjajo s tehniško vzgojo, potem pa so ga seznanili z delom svojih organizacij in s tem, kakšne uspehe so dosegli v šolah, podjetjih in zadrugah. Povedali so, da bi bili ti uspehi še večji, če bi bile šolske delavnice bolj opremljene, če bi imeli predavatelji bolj strokovno izobrazbo in če bi jim bila laže dostopna strokovna in znanstveno-pojudna literatura.

Delegaciji so bili učenci osnovnih šol iz mnogih naših mest, predavatelji in tehniški strokovnjaki iz nekaterih naših večjih podjetij.

Seja ZIS

Prekinjeni trgovinski stiki z Južno Rodezijo

Osnovna načela sprejete zakonske predloga o poravnalnih svetih, ki bo predloženo skupščini

BEOGRAD, 26. nov. (Tanjug) — Zvezni izvršni svet je na današnji seji pod predstvom Petra Stambolića obravnaval več vprašanj iz pravosodja, socialne politike, zdravstva, financ, zunanje-političnih odnosov, kadrovske politike in tekočega dela izvršnega sveta.

Na seji so poslušali in sprejeli poročilo predsednika Petra Stambolića o nedavnem obisku predsednika vladne italijanske republike Ala Mora v Jugoslaviji in o rezultatih jugoslovansko-italijanskih pogovorov. Sprejeli so poročilo člana ZIS Marina Četina o obisku jugoslovanske delegacije v republikih Siriji, hašemitski kraljevini Jordaniji, republikah Irak in Kuvejt, kakor tudi poročilo člana zveznega izvršnega sveta Avda Huma o obisku na Japonskem, v Burmi in Ididžiji.

Zvezni izvršni svet je sklenil dodeliti pomoč v znesku 2000 dolarjev Burmi, kjer so bile na področju Jadaše velike povodnji. V zvezi z enostransko razglasitvijo Južne Rodezije so sklenili, da Jugoslavija pretrga trgovinske stike z Rodezijo. Sprejeto je bilo, da se pošlje posebnemu skladu OZN zahteve za sredstva, ki so potrebna za izdelavo načrtov po projektu investicijskega programa turističnega razvoja na jadranskem področju in posebej južnem Jadranu.

Zvezni izvršni svet je sprejel poročilo o poravnalnih svetih, ki bo predloženo skupščini. V predlogu zakona o pogojih za ustanovitev komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, komunalnega skupnosti socialnega zavarovanja kmetov in komunalnega zavoda za socialno zavarovanje je rečeno, da se komunalna skupnost delavcev lahko ustanovi za območje ene ali več občin, če je zagotovljeno, da zavarovane osebe s tega območja lahko uveljavljajo pretežni del zdravstvenega varstva na območju, na katerem so ustanovi komunalne skupnosti. To območje mora biti tudi ekonomsko in fizično dovolj močno. Na njem mora biti vsaj 25000 aktivnih zavarovancev in upokojencev, pokrivali pa mora najmanj 80% zdravstvenega varstva z rednimi prispevki. Komunalni zavod za socialno zavarovanje se ustanovi praviloma za območje ene komunalne skupnosti delavcev. Komunalna skupnost socialnega zavarovanja kmetov tvori kmetje-zavarovanci na območju komunalnega zavoda za socialno zavarovanje.

Temeljni zakon o organizaciji in financiranju zaposlovanja postavlja službo za zaposlovanje na novo organizacijsko podlago. V skladu z načelom, da so zaposlovanje delovnih ljudi, skrb za materialni položaj nezaposlenih in pomoč pri zadovoljevanju potreb gospodarstva in družbenih služb po kadrih, zadeve posebnega družbenega pomena, se mora po tem zakonu ustanoviti za območje ene ali več občin in za območje republiške skupnosti za zaposlovanje, kot posebna samoupravna telesa. Zagotovijo naj sodelovanje zainteresiranih in skrajšati njihove stroške.

Za da bi bil imenovan državni svetnik za delo v komisiji za razpravo predloga o prenosu obveznosti okrajev na občine in SR Slovenijo ter informacijo o stanju prometne varnosti.

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje na zadnji strani

SLOVENSNA PODELITEV BLOUDKOVH PRIZNANJ. Zveza za telesno kulturo Slovenije je podelila zaslužnim telesnokulturnim delavcem in športnikom za njihovo delo in dosežke prvih najvišja tovrstna družbena priznanja v SRS — nagrade in plakate štanka Bloudka. Na sliki: eden izmed šestih dobitnikov Bloudkove nagrade, znani smučarski delavec Ante Gnidovec, prejema priznanje iz rok predsednika Zveze za telesno kulturo Slovenije Janeza Zemljarića. Foto: Busić

Pooblastila britanski vladi

Wilsonova vlada lahko razveljavi vsak zakon Smithovega parlamenta

LONDON, 26. nov. — Britanski zgornji dom je sinoči brez glasovanja sprejel posebne ukrepe, ki jih bo izvajala vlada premiera Wilsona proti nezakonitemu južno-rodezijskem režimu. Predvidevanja naj bi se ukrepe odobrili tudi spodnji dom. Agencija Reuter poroča, da ima britanska vlada zdaj pooblastila, da lahko izdaja povračilne in druge ustrezne ukrepe proti Smithovemu režimu.

Med odobrenimi ukrepi je tudi pooblastilo britanski vladi, da lahko razveljavi silni zakon, ki bi ga južno-rodezijski parlament sprejel po enostranski razglasitvi neodvisnosti in da preklicje trgovinske olajšave, ki jih je bila Južna Rodezija deležna v okviru Commonwealtha.

LUSAKA, 26. nov. (Reuter) — Zaradi močne eksplozije na daljnovečni hidrocentrali Karibi, ki preskrbuje Zambijo z električno energijo, so morali ustaviti delo v večini rudniških haktov v Kitvi. Hidrocentrala Karibi na reki Zambezi je na južno-rodezijski strani reke.

Hidroenergetski sistem na reki Zambezi je na podlagi sporazuma, ki so ga podpisali leta 1963, skupna last Zambije in Južne Rodezije. Ta hidrocentrala, ki je ena najmočnejših v Afriki, je živiljenjskega pomena za zambijsko gospodarstvo.

Nadaljevanje na zadnji strani

Prvič Bloudkova priznanja telesnokulturnim delavcem

ZTKS slovesno podelila 11 nagrad in 26 plaket

LJUBLJANA, 26. nov. — Prvič danes, na obletnico smrti zaslužnega slovenskega telesnokulturnega delavca in štanka Bloudka, so podelili najvišja družbena telesnokulturna priznanja SRS v njegov spomin. Zveza za telesno kulturo Slovenije je v sporazumu s komisijo SRS za telesno kulturo podelila Bloudkovo nagrado šestim posameznikom in petim organizacijam, Bloudkovo plaketo pa 24 posameznikom in dvema organizacijama.

Slovesna podelitev visokih priznanj je bila v klubu poslušanev SRS, udeleženi pa so se je tudi mnogi gostje, med njimi podpredsednik skupščine SRS dr. Marjan Brečelj, podpredsednik GO SZDL Slovenije Franc Kinovec, predsednik Jugoslovanske zveze organizacij za telesno kulturo Miloslav Prelić, nekateri člani IK CK ZKS, IS skupščine SRS in drugi. Predsednik republiškega izvršnega sveta Janek Smole pa je nagradjenecem po slovesnosti predil sprejem v prostorih IS in se z njimi zadržal v daljšem razgovoru.

Slovesnost je začel predsednik Zveze za telesno kulturo Slovenije Janez Zemljarić, ki je spregovoril o družbeni veljavi ustanovljenih priznanj, orisal lik pokojnega in štanka Bloudka — njegove spomin so prisotni počastili z enominutnim molkom — ter podelil nagrade in plakete. Priznanja so osebno prejeli vsi nagradjeni, izjemo Sahovskega veleojstra Bruna Parme, ki je na državnem prvenstvu.

V imenu nagradjenec se je za pozornost zahvalil znani športnik in športni delavec inž. Natan Bernot, ki je poudaril, da bodo priznanja vse nagradjene spodbujala k nadaljnemu predanemu delu na telesnokulturnem torišču. E. B.

(Podrobne obrazložitve po podelitvi priznanj objavljamo na športni strani.)

Kitajskega veleposlanika DZAKARTA, 26. nov. (Antara). — Indonezijski zunanji minister dr. Subandrio je sprejel večeraj kitajskega veleposlanika v Dzakarti Jao Cunga Minga. Po pogovoru z njim je minister Subandrio izjavil novinarjem, da sta obravnavala ukrepe za normalizacijo indonezijsko-kitajskih odnosov. Pristavil je, da sta posebej preučila nedavne dogodke v posameznih indonezijskih mestih in da sta se prav tako pogovarjala o konferenci novih sil, ki naj bi bila v Dzakarti.

Kitajskega veleposlanika Jao Cunga Minga je davil sprejel tudi indonezijski predsednik Sukarno ter se z njim pogovarjal približno eno uro. O čem sta se pogovarjala, niso sporočili.

Potrebno je miroljubno ozračje

Dokler bodo spopadi na indijsko-pakistanski meji, so pogovori nerealni

NEW DELHI, 26. nov. — AP poroča, da je indijski premier Lal B. Sastri izjavil, da bi bili pogovori s pakistanskim predsednikom Ajobom Kanom v glavnem mestu Uzbekistana Taškentu o miroljubni rešitvi kašmirskega spora nerealni, če bo ob indijsko-pakistanski meji še nadalje tekla kri.

Ko je Sastri komentiral večerajšjo izjavo pakistanskega zunanjega ministra Buta v Moskvi, da je njegova vlada sprejela sovjetsko ponudbo za sestanek pakistanskih in indijskih predstavnikov na nevtralnem ozemlju v Taškentu v začetku decembra ali januarja prihodnje leto, je izjavil, da je za začetek takšnih pogajanj zlasti potrebno miroljubno ozračje.

Na današnji konferenci ministrov za namakanje pa je Sastri dejal, da zbija skrb tudi to, da se ni meji proti LR Kitajski vsak dan dogajajo incidenti. »Ne vemo, niti ne moremo razumeti, kaj namerava LR Kitajska, ko ustvarja takšen položaj vzdolž sikiširne in ladasiške meje.«

Pristavil je da se ni dobil uradne potrditve tistega, kar je Buto izjavil v Moskvi, da pa lahko na podlagi časopisnih poročil sklepa, da je Butova izjava »dobra stvar«.

Indijsko časopisje je ob sežno komentiralo optimistično izjavo pakistanskega zunanjega ministra o tem, da bi bil mogoč sestanek med indijskim in pakistanskim predstavnikoma.

Nadaljevanje na zadnji strani

Buto v Pragi

PRAGA, 26. nov. (Reuter). — Pakistanski zunanji minister Ali Buto je prispel v Prago, kjer se bo danes pogovarjal s češko-slovaškimi zunanjim ministrom Vlavom Davidom. Jutri bo Buto odpotoval v Bukarešto.

McNamara v Londonu

LONDON, 26. nov. (AP). Ameriški obrambni minister McNamara je pripotoval davi v London, kjer bo z britanskimi voditelji razpravljal o uporabi jedrskega orožja in nadzorstvo nad njim. To vprašanje je na dnevnem redu konference obrambnih ministrov držav članic atlantskega pakta. Konferenca se bo začela jutri v Parizu.

McNamara bo po sestanku v Parizu odpotoval v Saigon. Hkrati z ameriškim obrambnim ministrom se je v Londonu prisel tudi predsednik skupnega štaba ameriških oboroženih sil general Wheeler, državni podsekretar v State Departmentu George Ball in drugi visoki vojaški funkcionarji.

Po sestanku z britanskim zunanjim ministrom Stewartom in obrambnim ministrom Healeyem bo štanka McNamara in Ball obiskala britanskega premiera Harolda Wilsona.

Nadaljevanje na zadnji strani

Za dvajset let prehojene poti in za prihodnost izreka uredništvo Dela svojim bralcem in vsem delovnim ljudem najprisrčnejša voščila

Po triurni ostri bitki Kongo: parlament odobril udar brez vsake razprave

Nova vlada, ki jo sestavlja Mulamba, bo imela 22 članov — V Leopoldvillu mirno

HANOI, 26. nov. — Kot poroča agencija Tass, so borci narodnoosvobodilne vojske Južnega Vietnava izvedli nov uspešen napad na enoto saigonskega režima. V noči od 21. na 22. november so iznenada napadli oddelke 7. polka saigonskih enot v rajonu vasi Muoi v pokrajini Tuzaumot. VNA je sporočila, da so po triurni ostri bitki pripadniki osvobodilne vojske zavzeli nekaj sovražnikovih oporišč in pri tem docela uničili prvi bataljon sedmega polka saigonskega režima in več od delkov, ki so branili štab polka. Uničili so tudi nekaj oklepnih vozil in zaplenili veliko orožja.

Kot je sporočila agencija TASS, so ameriška letala z letalonosilk sodnega ameriškega ladjevja večeraj v velikih jatah napadla vrsto na selij v DR Vietnamu.

DR Vietnam Ho Si Minh je izjavil, da bi v Vietnamu lahko takoj zavladal mir, če bi ZDA ustavile svojo agresijo. V odgovoru na poslansko vprašanje ameriških borcev za mir B. Spocka in prof. Stewarta Hughesa je Ho Si Minh po-

Nadaljevanje na zadnji strani

Po triurni ostri bitki Kongo: parlament odobril udar brez vsake razprave

Nova vlada, ki jo sestavlja Mulamba, bo imela 22 članov — V Leopoldvillu mirno

LONDON, 26. nov. (AP). — Poslanci kongovskega parlamenta so sinoči brez debate odobrili državni vojaški udar, ki ga je večeraj jutraj izvedel poljevnik kongovske vojske general Joseph Mobutu. Poslanecem so prebrali komunikne, v katerem je Mobutu navedel, da je prevzel oblast in da je zaupal mandat za sestavo vlade polkovniku Mulambi. Nato je predsednik senata Mudingaj prebral razglas, s katerim so suspendirali nekatere ustavne določbe in skoraj celotno oblast zapu-ali Mobutuju.

General Mobutu in polkovnik Mulamba nista bila nazvoča na seji parlamenta. Prva vrsta sedežev v parlamentu, ki je navadno rezervirana za člane vlade, je bila prazna. Na klopeh so bili samo beli lističi, na katerih je pisalo »rezervirano za generalni štab«.

Na sinočnji seji parlamenta so sprejeli tudi predlog, naj bi vlada namesto 19 imela zdaj 22 članov. Poleg tega so izvolili Mobutuja za predsednika Konga ter sklenili, da bo parlament stalno

Nadaljevanje na zadnji strani

Revolucija in samoupravljanje

Obletnica mejnikov v naši revolucionarni preteklosti niso le dnevi spoštljivih spominov, ampak čas, ko v njihovi luči merimo prehojeno pot, ko skušamo iz te preteklosti za sedanjost in prihodnost ohraniti kot trajno in zmerom znova dejavno njihovo dragoceno izročilo o elementarni moči ljudskih množic ter o revolucionarni sposobnosti in požrtvovalni pripravljenosti Komunistične partije Jugoslavije pod Titovim vodstvom, o boju, ki je prerodil narode hlapce v junake, podložnike v borce, v osebnosti, izročilo o epohalni zmagi v narodnoosvobodilnem boju in revoluciji, ki je temelj, na katerem gradimo današnjo družbo.

Ko ob takem dnevu premerimo doseženo začetkom, svoje s tujim, se izmerimo v svetu — lahko ponosno ugotovimo, da doseženo ni v sramoto ne revoluciji ne vloženim naporom. Prav tedaj globoko občutimo, kako ta naša velika preteklost živi v sodobnosti, živi v današnjem dnevu, v vseh njegovih razsežnostih, v vsem našem dejanju in nehanju.

Moč ljudskih množic je prihajala do izraza z vso silovitostjo in neposrednostjo, v samostojni akciji vsakega borca, vsakega človeka v zadnjem kotičku dežele, od šole do tovarne, v okupiranjem mestu in v težko dostopnih hribih. Izrazila se je v akciji množic, v akciji, ki ji je Komunistična partija na čelu vseh zavednih sil izoblikovala jasen cilj, program svobode in enakopravnosti narodov kot sestavine revolucionarnega boja delavskega razreda in delovnih ljudi. Zakoreninjenost v ljudskih množicah in neomahljiva vera v ustvarjalnost človeka sta v naši revoluciji trpljenja in žrtvam dali smisel in učinkovitost.

Usoda človeških dejanj in izkušnje je, da preteklost prehaja v sedanjost in prihodnost ozarjena s spomini na veličastnost boja, njegovega poleta, zmage in uspehe, in da stopajo v ozadje ure in dnevi težkih preizkušenj, spopadov človeka s samim seboj in z drugimi. Res je, da ne moremo sleherni dan podoživljati trpljenja, drobnih in velikih stisk in razočaranj, zmot in neuspehov, kar je bilo tudi sestavni del epopee, ki se imenuje naš narodnoosvobodilni boj. Veličastna moč ljudskih množic se je kovala prav v tem nenehnem boju; v dnevnem spopadanju z omahljivostjo, malodušjem in odpadanjem kot tudi z brezglavo zaletavostjo, z anarhizmom in subjektivizmom.

Zvestoba revoluciji je nadaljevanje revolucionarnih družbenih preobrazb, ko delovni ljudje, organizirani in jasno usmerjeni v svojih političnih organizacijah in samoupravnih telesih, v vsakodnevnih naporih s svojo zavestno akcijo vse bolj dosejajo rezultate, ki jih želijo doseči.

Ni mogoče sprejemati uspehov revolucije in hkrati odklanjati današnjega človeka, v katerem bodo prihodnji rodovi videli titanskega ustvarjalca novih družbenih odnosov in v njih novega človeka, svobodnega samoupravljavca. Izročilo revolucije se lahko uresničuje le v procesu, ki v njem človek tak, kakršen je, prevzema stvari v svoje roke, gradi deželo in sebe.

Izjemne so okoliščine in poti, ki pripeljejo do revolucij, v katerih na silovit način spregovorijo ljudske množice, preskočijo stotletja, odpirajoč s tem razdobja dolgotrajnih družbenih preobrazb na novih osnovah. Te pa terjajo, da ohranimo vedno svežo, na znanstvenih spoznanjih temelječo vizijo o poteh osvobojanja človeka in s tem tudi revolucionarni realizem ter junastvo vsakdanjega drobnega dela.

Izjemno hiter prehod etap, za katere so druge dežele potrebovale stoletja, etap od polfevdalnosti do sodobne socialistične družbe, v kateri človek vse neposredneje govori v imenu svojega lastnega dela, lastnega deleža, zavedajoč se ne le pravic, ampak tudi odgovornosti, nam je narekoval in omogočil, da smo prav letos storili nov, odločen korak na poti hitrejšega povezovanja sodobne tehnološke, znanstvene revolucije s humanistično vsebino samoupravljanja.

Obujati spomin na 29. november pomeni nenehno obnavljati živo izročilo revolucije, predvsem pa njeno vero v ustvarjalne sposobnosti in moč ljudskih množic. V takšem živem in zmerom novem obnavljanju se to izročilo čedalje močneje spaja tudi z izkušnjami, dosežki in današnjim bojem progressivnega človeštva in vseh narodov sveta, ki se bore za svobodo, neodvisnost, za samodoločbo, proti imperialističnemu zatiranju, za mir in ustvarjalno sožitje.

VIDA TOMŠIČ

Danes v „Delu“

- 2. stran JLA za razvoj dežele
- 3. stran Dvajseti rojstni dan
- 4. stran Zvok in glas v svetu tišine
- 5. stran Ljubljana leta 2000
- 6. stran Košček okupirane Britanije
- 7. stran Jekleni otok sredi Donave
- 8. stran Kaj obeta novi zakon o financiranju izobraževanja
- 9. stran Poslovilna pisma za svobodo ustreljenih
- 10. stran Protokol ob dveh
- 11. stran Letos prvič: Bloudkova priznanja
- 12. stran Prvič sedem, drugi tri leta z zavora
- 13. stran Nagradna križanka

Srečno, vse do 15. obzorja

Med idrijskimi rudarji — »Nakladalne lopate« zamenjujejo roke

29. november 1945: „Od danes obstaja in začenja živeti FLRJ!“

Če potrkate pri njem v tih in zaspani stari Demetrovi ulici v Zagrebu, vam bo gostoljubno postregel s kavo. Med knjigami in starnimi slikami bodo čutili njegovi spomini. Spomini dr. Ivana Ribarja, ja, človeka, ki je ustvarjal najpomembnejši del naše parlamentarne zgodovine. Bil je predsednik ustavodajne skupščine pred 45 leti in potem spet od 1. decembra 1945. leta. Pa tudi zasedanj AVNOJ si ne moremo zamisliti brez dr. Ivana Ribarja.

Tisti trenutek pred dvajsetimi leti, ko je Federativna demokratska Jugoslavija postala republika, je sedel v prvi poslanski klopi. Poleg njega so za debelimi lečami bliskale oči Moše Pijade. »29. november 1945!« se je spominjal belolasi dr. Ivan Ribar v svojem toplem in prijetnem stanovanju v zagrebškem Starom gradu. »Ko je Siniša Stanković v zvezi skupščine prebral predlog srbskih zveznih poslancev, naj proglašimo republiko, je bilo nis kakoli ljudi presenečenih. Demokratski radicevci in še marsikdo je upal, da bodo le utegnili kaj rešiti. Pričakovali so pomoč zaveznikov. Ti pa so se umaknili, brž ko smo proglasili republiko. Šlo je po kratkem postopku, brez običajne skupščinske procedure, mimo skupščinskih ustavodajnih odborov, kakršni so sicer v navadi. Vse tiste, ki jim ni bilo do naše republike, smo postavili pred dejstvo. Najbrž veste, kaj je dejal Tito. Tudi mi poznamo diplomacijo, čeprav se je nisimo učili!«

Mimo hiše v Demetrovi ulici je le sem pa tja pripeljal avtomobil. Od nekod iz daljave se je skozi zaprto okno slišal vik otrok. Dr. Ivan Ribar se je spet zamislil v tiste dni pred dvajsetimi leti. »Bilo je več navdušenja kot besed. Ko so poslanci poslušali predlog deklaracije o proglašitvi Jugoslavije za republiko, je v dvorani zabučalo. Poslanci so glasovali poimensko. Vsi so bili za republiko. Pod deklaracijo se je prvi podpisal Tito, za njim jaz, potem še vsi drugi poslanci. Dobro se še spominjam Borisa Kidriča, ko se je podpisoval. Nato smo drug drugemu čestitali. In potem slavje po vsem Beogradu...«

»Res, od vsepovsod, z vseh koncev Jugoslavije so zahtevali, naj že v Jajcu proglašimo republiko. Toda Tito ni bil nikoli zaletav. Vedel je, da je neprimerno bolje, če proglašimo republiko, demokratično in v svobodi izvoljena ustavo, danja skupščina. Pa tudi za vse zaveznikov smo morali upoštevati. Glavno, da so takrat priznali našo vojsko in pustili četnike, ki so se hvatili z našimi zmagami. Najhuje je, da smo morali dokazovati, je takrat dejal Tito, da je prešla kri naša kri. In katera ljudstvo je še moralo dokazovati, da je prešla kri njegova kri! Sicer pa

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

Na zasedanju ustavodajne skupščine

France Kimovec — Ziga, takrat okrožni partijski sekretar za Ljubljano — okoli, je bil izvoljen za poslanca v grosupeljski volilni enoti. O dogodkih tiste dni pripoveduje:

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

Dvajseti rojstni dan

»Res, od vsepovsod, z vseh koncev Jugoslavije so zahtevali, naj že v Jajcu proglašimo republiko. Toda Tito ni bil nikoli zaletav. Vedel je, da je neprimerno bolje, če proglašimo republiko, demokratično in v svobodi izvoljena ustavo, danja skupščina. Pa tudi za vse zaveznikov smo morali upoštevati. Glavno, da so takrat priznali našo vojsko in pustili četnike, ki so se hvatili z našimi zmagami. Najhuje je, da smo morali dokazovati, je takrat dejal Tito, da je prešla kri naša kri. In katera ljudstvo je še moralo dokazovati, da je prešla kri njegova kri! Sicer pa

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

»Včasih so nam očitali: niste povedali, da se borite za drugačno ureditev, da se borite za socializem.« pravi dr. Ivan Ribar. »Jaz pa sem odgovarjal: za kaj pa naj bi se borili, če ne za socialistično in demokratično ureditev, saj so komunisti vodili naš boj! Vsak napismen pastir je vedel, za kaj se bori.«

DR. IVAN RIBAR, predsednik ustavodajne skupščine FLRJ. Foto: M. Svabič

RAZGLASITEV REPUBLIKE — Siniša Stanković je prebral besedilo deklaracije, ki so ga vsi navzoči sprejeli z velikanskim navdušenjem. Arhiv »Delac«

V Jajcu: »Na svidenje v republiko!«

Kadar danes že 84 letni dr. Ivan Ribar obuja spomine na tisti novembrski

MATEVZ MIKLAČIČ, rudarski veteran, ki je zadnji »ših« naredil 19. septembra 1954: »Dobro delate vsi skupaj, tovariši inženirji! Zakaj malo bi zaslužili, če bi delali tako, kot smo mi... Z lopatami in majhnimi lesenimi vozički!« Foto: S. Busić

— Ivan Božič!
— Tukaj!
— Ivan Velikanje... Leopold Vidmar... Dominik Jereb...
Poslovodja Vinko Bevk na glas bere imena in primke rudarjev popoldanske, druge izmene. Sto trideset primkov... Se nekaj minut in ura bo ena. V omarici je čedalje manj števil. Rudarji si jih pripenjajo na bluže. Čakajo na dvigalo. Idrijski rudnik, jašek »Deloc«.

— Srečno!
Dvigalo vozi na »površje« rudarje prve izmene. Delati so začeli ob šestih. Trudni obrazi, pokriti z zmesjo prahu in znoja. Počasni koraki, namenjeni proti omaricam in tušem. Nato — domov!

»Vrnitev« starega rudarja

S tehničnim vodjo inž. Urošem Bajžljem smo se dogovorili za ogled jame. S fotoreporterjem Busićem sva prišla na jašek »Deloc« ob dogovorjeni uri, z nama pa rudarski veteran Matevž Miklavčič. Zadnji »ših« je naredil, kot je povedal, 19. septembra 1954. Sedaj živi v pokojni stanovanju v novem bloku. In 17. novembra letos je na našo prošnjo spet odšel v jamo. Ne delat, temveč zato, da bo povedal, kaj vse se je od takrat spreminilo.

Obekli smo se v delovno obleko.
— Ja, ko sem še delal, je takoj povedal stari rudar Matevž, smo morali delati kar v svoji obleki. Vidite, sedaj pa dobijo vse, celo perilo!

— Revna je, je razpredal svoje misli Matevž. V mojih časih smo takšno rudo pustili pri miru. Rekli so, da se je ne izplača kopati...
— Razen napetega plana je to naš glavni problem, je povedal tehnični vodja jame inž. Uroš Bajželj. Ogromno rude moramo nakopati, da dobimo tistih nekaj kilogramov živega srebra. Bogače sloje rude so izkopal še za časa Avstrije in Italije.
— Koliko živega srebra dobite iz tone rude?
Tehnični vodja jame mi je povedal. Prosil pa me je, naj tega ne napišem, ker je to poslovna tajnost. To sem tudi obljubil. (V redakciji pa sem po-

gledal v poročila zveznega zavoda za statistiko. To je javna stvar, vsak jo lahko vidi. In piše, da so leta 1939 v idrijskem rudniku morali nakopati 42.340 ton rude, če so hoteli dobiti 378 ton živega srebra. Lani pa so nakopali 242.699 ton rude in dobili 587 ton živega srebra!)

»Ne gradimo na srečnih okoliščinah!«

Pogovor z direktorjem rudnika inž. Milošem Šolnom in predsednikom cen-

tralnega delavskega sveta, strojnikom Jožetom Kosmačem.
— Da, če smo hoteli pridobiti vsaj enake, če ne večje količine živega srebra, smo morali nakopati več rude, povečati pa tudi zmogljivost topilnice. To nam je uspelo z uvajanjem mehanizacije v jami, v topilnici pa smo v zadnjih štirih letih postavili dve rotacijski peči, je pripovedoval direktor. Če ob proizvodnji iz leta 1962 napišemo indeks 100, potem je indeks proizvodnje po letošnjih devetih mesecih — 104 (po planu naj bi bil do konca leta — 138!). Od začetka lanskega leta imamo 42-urni teden. Kljub temu pa lahko za

produktivnost zapišete enake indekse kot za proizvodnjo...
— Pravijo, da se ne morete letos pritoževati zaradi denarja?
— Po dvajsetih letih imamo prvič približno denarja, da se o njem spleta govoriti. Toda takoj moram povedati, da to ni naša zasluga. Na zunanjem trgu so bile višje cene, kot smo pričakovali. Mi pa izvažamo 80% živega srebra. Razen tega dobimo po reformi za dolar toliko, kot drugi. Prej pa smo dobivali za dolar le 750 dinarjev... No, zaradi tega je bil dohodek, ki je pri nas praktično enak čistemu dohodku, letos do konca oktobra trikrat več-

ji, kot je bil v enakem obdobju lani.
— Rekli ste da 80% živega srebra izvažate? Koliko je to v dolarjih?
— Letos smo do konca oktobra izvozili za 5.700.000 dolarjev.
Povprečni dohodek — 93.000 din
— Seveda smo veseli letošnjega finančnega uspeha! Toda, nikakor ne moremo računati in graditi na srečnih okoliščinah, zlasti še, ker cena na zunanjem trgu zelo »skače«. Več let smo študirali in se pripravljali na ukrepe, ki bi nam omogočili večjo in cenejšo proizvodnjo. Lani in letos pa smo že ukrepali. Reorganizirali smo poslovanje, smo med redkimi našimi rudniki, ki so uvedli pripravo dela. Imamo nov način obračunavanja proizvodnje, ki nam tudi daje številke že deset dni po koncu meseca. Nova in boljše organizacija dela pa je omogočila tudi doslednejše nagrajevanje po delu. Mnogo norm smo morali popraviti, ker smo v zadnjih štirih letih uvajali mehanizacijo. No, sedaj vsak rudar najpogosteje naslednji dan zjutraj zve, koliko je prejšnji dan zaslužil. Zaslužki? Povprečni osebni dohodek lani — 67.000 din, letos pa — 93 tisoč din.
»Dobro delate vsi skupaj!«
Ko smo se pripeljali iz jame, smo se pogovarjali z Matevžem Miklavčičem.
— Rudarski poklic še vedno ni lahek. Toda, lažje jim je, kot je bilo nam. Prvič sem danes videl v rudniku stroje, lokomotive, vagončke... Mi smo vozili rudo z lesenimi vozički...
— Da, sedaj opravijo več kot polovico dela pri nakladanju stroji, devet desetih transporta v jami je tudi mehaniziranega. Z ročnim delom v glavnem

ODMOR NA SEDMEM OBZORJU — Cas za malico si rudarji izberejo sami. Takrat, ko je najmanj dela. Na sliki: pogovor med rudarji in tehničnim vodjem jame inž. Urošem Bajžljem (skrajno levo) več kot 200 m globoko pod površino jaska. Foto: S. Busić

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

— Srečno!
Zunaj je sneg in veter. V jami pa je 18 do 20 stopinj. Kopal in suho perilo sta pregnala del utrujenosti. Rudarji prve izmene se vračajo domov.

NEVARNO MESTO V JAMI — Tehnični vodja jame inž. Uroš Bajželj (skrajni desni) in poslovodja Vinko Bevk bosta morala organizirati delo tako, da bo varno. Foto: S. Busić

zasipavamo le odkopane prostore, je povedal inž. Uroš Bajželj.
— Tako je tudi prav, zakaj malo bi zaslužili, če bi delali tako, kot smo mi... Z lopatami in lesenimi vozički. Vem, težko je primerjati, ampak naj kljub temu povem. V jami sem se prej pogovarjal s Tonetom Trevnom. Devetnajst let je rudar in sedaj je kopač. Dejal je, da zasluži na mesec sto jurjev. Zasluži jih, to vem... Bili pa so časi, ko sem jaz za »ših« dobil dve liri in šestdeset... Struca

kruha pa je veljala eno liro... Kar dobro delate vsi skupaj, tovariši inženirji... Ko bi le bili vsi zdravi in ko bi le bilo dovolj rude!
— Nu, je odgovoril inž. Uroš Bajželj, po »rodu« Ljubljancem. Besedica »nu«, ki v pravopisni slovensčini pomeni »da« ali »tako« mu je že v krvi. — Nu, pa srečno!
— Srečno, Matevž!
— Matevž je odšel v »Mejco«, v gostišče, kjer se zbirajo rudarji. Na vsakdanje kramljanje.
VOJKO CERNELO

Vojvodinsko zlato v blatu

Jesenski simbol pokrajine: koruza v škornjih — Kоруza je bolj donosna kot pšenica

»Če greš v Vojvodino jeseni, ne pozabi vzeti s sabo gumijastih škornjevi!« so se pošalili na kmetijsko industrijskem kombinatu v Sremski Mitrovici, ko sem povedal, da bi rad videl njihove nove kombajne za obiranje koroze.

Nisem se smejal tej šali. Na poti od železniške postaje do uprave kombinata sem že ugotovil, čeprav sem hodil po mestu, da moji čevlji ne ustrezajo za predvideno potovanje. Če je v mestu toliko blata, koliko ga mora biti šele na podeželju?

Vse v razmerju z nepregledno ravnino

Na upravi kmetijskega obrata so mi prinesli škornje. Oni so s traktorjem lahko kar v pisarni. Brez njih si nisem mogel ogledati nič bližnjih hlevov, v katerih so pitale prašiče in govede, niti sušilnic za koroze, ki so jo rokali moderni kombajni na njivi.

Od uprave naprej ni šlo z avtom. Počakali smo na traktor, ki je pripeljal koroze. Ko je zamenjal polno priklopičo za prazen, smo zlezi manj.

»Le s traktorjem lahko prido do kombajnov, ki obirajo koroze,« so rekli, »ali pa: če si jih dobiš, jih peš: a peš je daleč...«

V Vojvodini je vse tako široko, veliko, kot je razežna nepregledna ravnina, in vse tako bogato, kot je globoko blato.

V Sloveniji se ponasamo s velikimi kombajni, ki imajo po nekaj tisoč hektarov obdelovane zemlje. Sremsko-kmetijsko kombinat pa je ob tošnji pomladanski in jesenski setvi zasejal 14.500 ha polj. Sicer je res, da pri njih pomeni orna zemlja — oranjska, kot pravijo — približno isto kot pri nas obdelovana zemlja. Skoraj vsa zemljišča

preležo pred priklopičo 2 traktorja. Tudi kombajni za obiranje koroze, ki ga je po suhi, najvi vlekli en traktor, sta morala vleči dva.

Od začetka jeseni od zime

Zakaj niso obrali koroze prej, pred dežjem? Oktober je bil suh.

»Obrali smo jo začeli 27. septembra. Pa ne gre hitreje, čeprav imamo nove kombajne. Veliko je še. Letos imamo še srečo,« so se pohvalili. »Dvadeset modernih kombajnov ameriške znamke je zamenjalo tisoč delavcev, ki so jih potrebovali lani. Pri spravi koroze s kombajni pa tudi prihramo na enem hektaru okrog 60.000 din.«

Obiranje koroze se torej zavleče do zime. Najmanj dva meseca bo trajalo ob letu, da se ga je treba izogniti tudi v škornjih. Na poljskih cestah po daljšem deževju ni več mlakuže, le malta je še, ki so jo namesala koleca traktorjev, njihovih prikolic in drugih kmetijskih strojev, pa tudi kmetijskih voz in konjska kopita.

Traktorist nam je težko pripeljal do njive, na kateri sta obrala koroze dva najnovejša kombajni. Nekajkrat sem se zbal, da bomo morali s prikolico in jo potiskati iz blata. Traktorist pa je dobro poznal blatno cesto in se je vedno nekako izvlekel, čeprav so se kolese že vrtela na mestu.

Srečali smo gosensčarja, ki je vlekli priklopičo, nalozeno s korozi. Po takih cestah je bil vsem traktorjem ni mogel vleči. Če ni dovolj gosensčarjev, za-

več dve leti,« je povedal upravnik obrata. Letos so eno četrtino lanskih koruzišč na vsem kombinatu ponovno zasejali s korozi. Približno toliko bodo tudi prihodnje pomladi. Koroze bodo posejali na več kot 5000 ha, pšenico in pivovaršni ječmen na 4200 ha, sladkorno peso na 2000 ha...

Ali ni lažje pospraviti pšenico kot koroze, saj pšenici mnogo dežja in torej tudi ne morečega blata?

S številskimi dokazovi, da koroza daje mnogo večji dohodek kot pšenica. Pšenice so našli povprečno 40 stotov na hektar, koroze v zrnju pa lani 70 stotov, letošnji hektarski donos pa bo le malo manjši.

»Če hočemo dobro gospodariti, moramo pridelovati več koroze kot pšenice,« so trdili.

Povsod sama koroza

Razmerje med korozi in pšenico je pri kmetih še dobi manj ugodno kot na kombinatu — namreč, če ocenjujemo po potrebah trga.

Kmetijska zadruga »Mladost« v Sremski Mitrovici je s kooperacijo pri pridelovanju pšenice zajela le 717 ha kmetijskih polj, zunaj kooperacije pa so jo kmetje posejali le nekaj nad 100 ha. Po predvidevanjih združnega vodstva pa bodo kmetje posejali v kooperaciji z njo nad 6000 ha koroze. Za 2000 ha so se sklenili pogodbe, ostalo bodo posejali na območju take zemlje — zadruga ima tudi nekakšne posejane orne zemlje — bo pridelanje leto okrog 8000 ha, pšenice pa le okrog 1000 ha in približno toliko se pivovaršnega ječmena ter nekaj več sladkorne pese.

Kmetije trdijo, da ponavljajoča se setev koroze na njihovih poljih ne vpliva na pridelke. Kmetijski strokovnjaki pa menijo, da to sicer zmanjšuje pridelke, vendar tako malo, da se koruze splača gojiti kot monokulturo.

Neki kmet je rekel, da ne more razumeti, zakaj jim svetujejo, naj sejejo več pšenice. Če koroza daje več dohodka kmetom kot pšenica, ga govorijo daje tudi družbi. Zakaj torej ne bi izvažali koroze in uvažali pšenico, če ne gre drugače?

Kmetijska zadruga v Sremski Mitrovici posveča posebno skrb pridelovanju zelenjave. Letos je pridelala v kooperaciji s kmeti 1500 ton, za prihodnje leto pa predvideva dvakrat tako veliko količino. Kmetije jo bodo pridelali, če bo zadruga našla kupce zanjo. Plodna in dobro obdelana zemlja daje tako velik pridelok, da zelenjavo ponujajo skoraj po smešno nizkih cenah, zlasti če jih primerjamo s pridelovalnimi stroški v Sloveniji.

Letos se je specializiralo za pridelovanje zelenjave 18 kooperantov, ki so imeli po 10 milijonov din letnega bruto dohodka, ki jih predvidevajo za leto 40. Zadruga že sklepa pogodbe z njimi, da bo do pomladi vse pripravljeno.

Vojvodinsko blato je zelo bogato, če obrniti ga je treba na pravo stran.

»Večji deli« je povedal upravnik obrata. Letos so eno četrtino lanskih koruzišč na vsem kombinatu ponovno zasejali s korozi. Približno toliko bodo tudi prihodnje pomladi. Koroze bodo posejali na več kot 5000 ha, pšenico in pivovaršni ječmen na 4200 ha, sladkorno peso na 2000 ha...

Ali ni lažje pospraviti pšenico kot koroze, saj pšenici mnogo dežja in torej tudi ne morečega blata?

S številskimi dokazovi, da koroza daje mnogo večji dohodek kot pšenica. Pšenice so našli povprečno 40 stotov na hektar, koroze v zrnju pa lani 70 stotov, letošnji hektarski donos pa bo le malo manjši.

»Če hočemo dobro gospodariti, moramo pridelovati več koroze kot pšenice,« so trdili.

Kmetovalci se znajo prilagoditi

V vojvodinskem blatu leži zlato. Ljudje ga precej pobere, nekaj pa še pobojena ga. Morajo se še učiti, kako izvleči iz blata vse, kar skriva v sebi.

Tamkajšnji ljudje pravijo, da njihova domovina ni hitnica Jugoslavije v tistem pomenu besede, kot so razumejo lokalni, ko so ji dali ta zverneči naslov. Pridelovanje koroze je mnogo donosnejše od pridelovanja pšenice. To potrjujejo tudi cene na svetovnem trgu, ne le naše, domače.

Sicer je tudi koroza izjavila, a z njo ne moremo nadomestiti premajhnega pridelka pšenice, ker je ne uporabljamo za kruh. Še bolj koristna je koroza za ob spravščanju trga splača pridelovalni razne industrijske rastline. Pridelke enega hektarja, ki ga daje pšenica, razen tega so takšni pridelki pogosto še surovine za pridelavo industrije. Zato pšenica izgublja nekdanji pomen za Vojvodino.

Kmetijska zadruga v Sremski Mitrovici posveča posebno skrb pridelovanju zelenjave. Letos je pridelala v kooperaciji s kmeti 1500 ton, za prihodnje leto pa predvideva dvakrat tako veliko količino. Kmetije jo bodo pridelali, če bo zadruga našla kupce zanjo. Plodna in dobro obdelana zemlja daje tako velik pridelok, da zelenjavo ponujajo skoraj po smešno nizkih cenah, zlasti če jih primerjamo s pridelovalnimi stroški v Sloveniji.

Letos se je specializiralo za pridelovanje zelenjave 18 kooperantov, ki so imeli po 10 milijonov din letnega bruto dohodka, ki jih predvidevajo za leto 40. Zadruga že sklepa pogodbe z njimi, da bo do pomladi vse pripravljeno.

Nisem mogel napisati tvežba v zvezi z obratnimi strovi, nisem slišal pritožb, ker opskrbimo z reprodukcijami materialom, s surovinami.

KOOPERANT Ilija Radovan iz Sremske Mitrovice (na levi) se pogovarja z zadružnim komercialistom na njivi, kjer je pred tedni posadil en hektar zgodnje čebule, imenovane srebrnjak. Foto: J. Petek

Koruza ni le za prašiče

Kombinat Sremska Mitrovica ima štiri poljedelske obrate, na vsakem obratu pa poleg skladišč za koroze tudi hleve za prašiče in govede. Torej prideluje toliko koroze, da ima dovolj lastne krme.

»Koroze pridelamo mnogo več, kot je potrebujemo v naših hlevih,« so pojasnjevali. Od letošnjega pridelka je bilo prodanih 1500 do 2000 vagonov. Spitali pa bodo okrog 20.000 prašičev in nekaj tisoč goved. Dokazovali so, da se prašičev ne splača piti, ker je koroza predragaa krma.

O pridelovalnih stroških koroze ni bilo mogoče dobiti skoraj nobenih podatkov. Ni-

NOVI KOMBAJNI ZA OBIRANJE KOROZE, ameriške znamke »nova ideja«, niso veliki, so pa zelo koristni. Po daljšem obiranju koroze jih je treba očistiti. Foto: J. Petek

Od najslabših med najboljšie

V beograjskem bombažnem kombinatu za 80 odstotkov višji dohodek kot lani

Bili so najslabši med slabimi, zdaj so na vrhu med najboljšimi. Pripovedovali so mi, da so se lani imeli povprečni osebni dohodek za 80 odstotkov manjši kot letos, da so se lani proizvajali 50 vrst izdelkov več kot letos, da so se lani imeli v skladih komaj 28 milijonov din in da bodo imeli letos več kot milijard. »Lani je zanje v marsičem več kot samo enoletno obdobje; predvsem je težko pričakovana preteklost, in letosa spet več kot samo tekoče leto; je predvsem začetek novega v življenju stare, vendar v marsičem prerjene tovarne, kombinata.«

»Precej se manjka, preveč je problemov in nerese,« me je resnobno opozorjal še zlasti direktor analitičnega planskega sektorja Dragomir Stojanović, diplomirani ekonomist, kot da bi se bal, da vseh števil, vseh podatkov, ki so mi jih v Beograjskem bombažnem kombinatu natančno in predvsem dokumentirano s podatki iz prejšnjih let, pa tudi iz drugih sorodnih podjetij, nizali na konkretna vprašanja, ne bi dojel kot konec bitke, ki se razvija pod svetlobo svetilnic in priložnosti za vstop v svetovni trg.

»Predvsem smo še vedno podjetje v rekonstrukciji. Še vedno se moderniziramo, še vedno smo tovarna in gradbišče hkrati, zlasti gradbišče,« je poudaril Stojanović.

Res je, da sem pri njih večkrat slišal besedo straha, res je, da so še z marsičem pri samem sebi nezadovoljni, res je, da se ne govori o problemih, res je pa predvsem tudi to, da v večerem razgovoru nisem niti enkrat slišal tistega, češar nasplih pri nas še preoparantov, ki so imeli po 10 milijonov din letnega bruto dohodka, ki jih predvidevajo za leto 40. Zadruga že sklepa pogodbe z njimi, da bo do pomladi vse pripravljeno.

Nisem mogel napisati tvežba v zvezi z obratnimi strovi, nisem slišal pritožb, ker opskrbimo z reprodukcijami materialom, s surovinami.

malni plan proizvodnje. Pravijo, da bodo na tej osnovi natančno vedeli, kolikšna je lahko — redno prihodnje leto — optimalna izkoriščnost strojev, materialov, itd. Vse razlike med tem optimalno mogočim in praktičnim delom, ki se bodo sprva brez dvoma pokazale, pa bodo najjasneje opozorile, kje so slabosti, zahtevale bodo njihovo hitrejšo odpravo in pravo rešitev. Pri prvem poskusu s takšno natančno matematično metodo so n.p.r. ugotovili, da bi lahko bila ena izmed predlic, ki dela vse številke predvaja in sprozvala izgubo, celo visoko rentabilna, če bi proizvajala samo dve določeni številki predvaja. Sistem linearnega programiranja, ki se je predvsem udomačil v ZDA, uvajata v Beograjskem bombažnem kombinatu ob sodelovanju strokovnjakov iz podjetja dva univerzitetna profesorja. To pa, kot zatrjujejo, ni prvič, prvič niti zadnje sodelovanje med znanstveniki delavci in tovarno.

Sicer so nedavno ustanovili tudi svoj raziskovalni oddelke, kjer so zaposlili predvsem starejše, že izkušene inženirje iz proizvodnje in tako hkrati napravili prostor za inženirje, ki prihajajo s fakultet. Tovarniški strokovnjaki zdaj intenzivno proučujejo možnost večje proizvodnje tkanin iz sintetičnih vlaken. Nekateri raziskave so že tako daleč, da bo kombinat prihodnje leto že tudi praktično lahko začel spremljati svoj dosedanj sortiment izdelkov.

Ta raziskovalni oddelki bodo v prihodnje se razširili in razen tehnoloških naj bi raziskovali tudi ekonomska in kadrovska vprašanja.

»Beograjski bombažni kombinat je nastal leta 1962 ob združitvi »Tekstilne industrije Beograda« in tekstilne industrije »Sutjeska« iz Zemunja, v katerih je bilo sedem obratov, raztresenih po vseh koncih Beograda. 1963. leta so skoncetrirali vse kraljice, eno starih prednic so preselili v nove prostore, druge pa so zaradi nerentabilnosti opustili. Zdaj je celotni kombinat lociran na treh kraljih. Večino strojnega parka so že ali pa še bodo modernizirali. Za celotno rekonstrukcijo kombinata bo šlo kakšnih šest do sedem milijard dinarjev ali najmanj kakšne tri milijarde, kar je več kot bi za novo opremo gradili tudi povsem nove tovarniške prostore. Gradbena dela so zelo draga in s tem, da smo se odločili za adaptacijo in nadzidane starih prostorov, smo mnogo prihranili,« pojasnjuje v »Beograjskem bombažnem kombinatu.«

Zvok in glas v svetu tišine

Rehabilitacija gluhih po metodi prof. dr. Petra Guberine — Slepi pomagajo gluhih

Zvonki, barviti otroški glasovi so zveneli iz sobe, kjer oddelek hudo naglušnih in povsem gluhih otrok ljubljanskega zavoda za gluho mladino vadi poslušanje in govor po novi metodi zagrebškega profesorja dr. Petra Guberine. Zvonek in barviti, ritmični in melodiozni glas, to je izrazito nasprotje ubitemu glasu, ki ga poznamo pri gluho-nemih, ko so se učili govoriti, ko te nove metode se nismo poznali. In drugo, otroci poslušajo, in čeprav so gluhi — slišijo in ponavljajo glasove in besede po barvi in melodiki, kot so jih slišali. Nič več jim ni treba gledati samo na usta in nič več ne oblikujejo glasov ubito in monotonno, zgolj na osnovni posnemanja odpiranja ust in izgovorjave učitelja.

Ta oddelek ljubljanskega zavoda za gluho mladino dela po doganjanju ephalnega odkritelja zagrebškega prof. dr. Petra Guberine, po njegovi metodi, ki se je v zadnjih desetih letih postopoma uveljavila v večini naših in inozemskih centrov za rehabilitacijo gluhih ljudi.

Na kratko povzeto in laično prikazano temelji Guberinova sprememba pri obravnavanju in rehabilitaciji gluhih ljudi na naslednjih zamisli: če je nekdo gluhi, če ima oboje rojstva ali zaradi kakšne kasnejše nezgode tako prizadeto uho, da nič ne sliši, s tem ni rečeno, da njegov možganski center za sprejem sluha ne more še kakorkoli sprejeti glasov in zvokov. Toda medtem ko so pred novim odkritjem poskušali pedagogji in zdravniki doseči sprejem glasov samo s tem, da so ojačevali glasove in jih vsiljevali in z njimi priklicali na uničena frekvenčna

Inženirji so dovolili, potem pa uresničili zamisel

Prof. dr. Guberina je imel nič koliko težav, ko je skušal inženirjem dopovedati, kakšne aparate potrebuje pri svojem delu. Takole nam je v razgovoru povedal: »Obrazložil sem jim teorijo o tem, kako naj bi gluhi otroci sprejemali glasove in kako naj bi bili tej nalogi prilagojeni aparati. Čeprav nisem inženir, sem vedel, da bi bilo take aparate možno izdelati, toda vsi inženirski strokovnjaki so zmanjevali z glavnimi in zavrčali moje zamisli. Nisem odnehal vse dotlej, da so bili prototipi konkretno izdelani.«

Tovarišica Majda Puharjeva, ki je proučevala novo metodo pri prof. dr. Guberini v Zagrebu, mi je v ljubljanskem zavodu za gluho mladino naredila uslugo, da sem teoretično zamisli prof. dr. Guberina lažje razumela. Z dušični zvoka so mi neuralizirali usesa, prepričali, da bi normalno slišala. Nato so videli aparat Suvg I z ojačevalcem za infrazvočno področje. Sprejemniki ali vibratorji, napeljeni s tega aparata, sem pritisnila na koleno in povsem jasno sprejela stavke, ki jih je pedagoška govorila v otdajnik.

S tem aparatom iztrajajo gluhe iz njihovega tako zelo omejenega sveta tišine. V rehabilitacijskem postopku uporabljajo in diagnostično frekvenčno področje, ki je pri gluhih optimalno še sposobno sprejemati zvok, z aparatom Suvg II za diskontinuirano poslušanje.

Svetovna industrija se preusmerila na izdelavo »dioptrijskih« slušnih aparatov

Povezano s novo metodo je bilo potrebno spremeniti tudi metodo pri izdelavi slušnih aparatov. Medtem, ko lahko rehabilitacija mnoge naglušne usposobi za poslušanje brez aparatorov, so ljudje z najbolj prizadetim sluhom še navezani na slušne aparate. Toda ne na tiste, ki

NOVA METODA je predšolskim otrokom omogočila slušno dojetanje — Tovarišica Cvetka Urankar vadi z najmlajšimi ritmične vaje.

so jih izdelovali poprej po metodi ojačevanja glasov. Danes izdelujejo sedaj svetovne firme individualne aparate, ki so podobno kot dioptrijska stekla za slabovidne prilagojeni individualnim potrebam vsakega naglušnega in gluha. Predpišejo in izdelajo optimalno sposobnih frekvenčnih področjih. Vsekakor pot do spremembe v svetovni industriji ni bila lahka in leta so minila, da je prof. dr. Guberina s svojo zamisljo uspel.

»Zariše dela po novi metodi je v Zagrebu.« Na univerzi v Zagrebu je v centru za rehabilitacijo gluhih sprejeli več slepih ljudi z ustrezno fakultetno izobrazbo, da so se specializirali za nove metode dela. Za novi poklic so izredno sposobni in s tem samo jim dali možnost, da se kljub prizadetosti in invalidnosti, kakršno predstavlja slepota, polno uveljavijo v poklicu, ki predstavlja superspecializacijo.

V Sloveniji imamo za sedaj tri centre, kjer se uporabljajo aparature in metode prof. dr. Guberin pri delu z gluho mladino in odraslimi. Zejo ugodne pogoje za razvoj imata še Maribor in Portoroč, medtem ko so v ljubljani zasili prostori urejeni še v stari gluho-ni. Najtežje je, ker oddelkov, kjer začno otroci svoj pouk in rehabilitacijo po novi metodi, ni mogoče povsem ločiti od odraslejših govecev in tako mlajši povzemajo nasposameznik izgovorjave od starejših, kar delno zavira uspešnost rehabilitacije po novem sistemu. Vendar strokovni kader, ki vodi delo z najmlajšimi, priča, da se bo ob teh prvih začetkih uresničili cilji, ki ga omogoča nova rehabilitacija: otroci naj bi namreč rehabilitirali svoj sluh v zgodnji mladosti, dobili v toku tega zdraviljenja s pedagoškimi metodami

in programi vse pojme, razgledanost in obzorje ustreznim zdravim otrokom v istem starostnem obdobju. Poslušanje prek aparatur jim to dojetanje silno olajšuje in tako bi bil potem čimprej sposobni, da se vključijo v normalno šolo. Od poprej ve mo, da so gluhi otroci imeli svojo šolo, ki je bila prilagojena njihovim okoliščinam in bolj ali manj je bil tudi kasnejši v življenju omejen krog porročij, kjer so se lahko zaposlili. Težnja, da bi jih sedaj za rehabilitacijo polno usposobili za solanje in življenje v norma,« otkojuji možnost, ki jih nova metoda daje, da se ta težnja uresniči to je tista silna preobvladala, ki bo postopoma delila na to, da gluhih ljudi, da ne bo potrebno več šteti med invalidno vrstade, temveč jim bodo odprta vsa pota v normalno življenje.

Ohraniti in mobilizirati sposobnosti za sprejem sluha

Na kratko povzeto in laično prikazano temelji Guberinova sprememba pri obravnavanju in rehabilitaciji gluhih ljudi na naslednjih zamisli: če je nekdo gluhi, če ima oboje rojstva ali zaradi kakšne kasnejše nezgode tako prizadeto uho, da nič ne sliši, s tem ni rečeno, da njegov možganski center za sprejem sluha ne more še kakorkoli sprejeti glasov in zvokov. Toda medtem ko so pred novim odkritjem poskušali pedagogji in zdravniki doseči sprejem glasov samo s tem, da so ojačevali glasove in jih vsiljevali in z njimi priklicali na uničena frekvenčna

Petar Guberina

MARIJA NAMORS

JAK KOPRIVC

Magyar Szó je madžarski list

Zapisek o založbi 'Forum' in o kulturnih prizadevanjih Madžarov v Vojvodini

Niso bili samo uglajeno vljudni, ljubeznivi in natančni. Tudi pokazati so imeli nemalo svojega dela. Založba Forum v Novem Sadu, ki sem jo obiskal, je dejansko očišče kulturnega življenja madžarske narodnosti v Jugoslaviji.

»V Forumu smo skoncentrirali ves intelektualni kapital in vsa tehnična sredstva za založniško dejavnost in oblikovanje novih kadrov, ki je menil glavni urednik László Varga, čeprav mlad s poldrugo fakulteto, eleganten in politično vešč. Razen treh manjših časopisov v Subotici, Zagrebu in Murski Soboti izhajajo tu vsi jugoslovanski madžarski časopisi: dnevnik »Magyar Szó«, kar pomeni Madžarska beseda, z naklado od 30.000 do 60.000, tednik »Dolgozók«, mladinski list »16 Pajtás«, časopis »Mészkalás«, in literarna revija »Híd«. Čeprav so se na sploh pohvalili z naklodo, ki kaže navezanost madžarskega življa v Vojvodini na tiskano madžarsko besedo, saj predajo ba je v Subotici nedeljsko izdajo dnevnika v 97 odstotkih družin, so pa še posebej poudarili, da imajo zaradi svobodnega in dobro urejenega šolstva veliko zaledje med mladimi bralci in da na madžarskem jezikovnem področju ni šole, v katero ne bi prihajali izvidi »16 Pajtás«.

Toda kar je najbolj značilno, je to, da čela v uredništvu oziroma založbi vsi 50 do 60 ljudi, ki jim je pisane re 25 celo članov, so iz slovenskega jezika in slovenske literature, od Cankarja, Bevka, Kosmača ter Seliskarja do pravljice Ele Peroci (v Madžarsko smo izvozili čez 4000 izvodov njene knjige, pravkar pa prevajam Vidmarjeve eseje in slovenske narodne pripovedke). Samo krat-

lino ločiti od provincializma. Regionalni smo, provincialni pa nočemo biti.«
Po drugi strani povsem smotno v madžarski založbi v Novem Sadu ne izdajajo posebej klasičnih in drugih pomembnih del iz madžarske matične literature, ampak to po enostavnejši poti raje uvažajo iz Madžarske. Baje uvozijo tako letno okrog 4000 do 5000 naslovov. Skupen promet v obeh smereh znaša letno tudi do vrednosti 120.000 dolarjev. Za ta sama izmenjava govori o dobrih vzajemnih odnosih med Madžarsko in Jugoslavijo ter prizadevanju po kulturnem sožitju. Seveda pa nekatera dela iz svetovne literature izdajo izjemno tudi za madžarsko tržišče, kot na primer zjad Cronina ali Zillahya. V glavnem tista dela, ki sicer v madžarsščini še niso izšla ali ki iz raznih razlogov tudi še ne bi izšla.

Posredniška vloga, ki jo koristno opravlja novosadski Forum, pa se še posebej kaže tudi v izdajanju v madžarsčino prevedenih del iz jugoslovanske literature. To opravljajo v kooperaciji z madžarsko založbo Europa. Pri tem gre za najprimernejšo orijentacijo, kot tudi za sposobno prevajalce, kajti le-tih ni na pretek. Vsekar so prav po tej poti že izšli madžarski prevodi številnih pomembnih jugoslovanskih pisateljev. Prav zjad pripravljajo v šestih zvezkih recimo zbrane spise Miroslava Krleža. V redakciji pesnika Karolyja Ácsa pa skupina madžarskih prevajalcev iz Vojvodine pripravlja obširno antologijo moderne jugoslovanske poezije v dveh knjigah. V njih bodo tudi od slovenskih pesnikov zastopani vsi pomembnejši avtorji od Josipa Murina do Gregorja Strnišča, so zagotavljali. Obenem pa odkrili, da ti madžarski prevodi jugoslovanskih del odhajajo dalje tudi med madžarsko manjšino v Českoslovaški in Romuniji. Tolikšno kulturno prizadevanje madžarske na-

Na Belškem polju so v okviru rekonstrukcije zgradili nove valjarne. V pol kilometra dolgi bluming valjarni, ki jo na sliki vidimo v ospredju, zdaj preizkušajo nove stroje, da bi v kratkem začeli poskusno obratovati.

Jeseniška železarna: sodobna tehnika

V talilniških obratih so znižali proizvodne stroške in v dveh mesecih prihranili 566 milijonov

V času, ko opažamo v svetovnem železarstvu revolucionarne spremembe v železarski tehniki in ekonomiki, ki jih po svoji daljnosežnosti lahko komaj primerjamo s tehnološko revolucijo sredi preteklega stoletja ob uvedbi prvih konvertorskih procesov in Martinovih peči, je naša najstarejša železarna na Jeseniškem sredi velike rekonstrukcije, hkrati pa sredi odličnega boja za znižanje proizvodnih stroškov, zvišanje storilnosti in čim intenzivnejšo proizvodnjo že v starih obratih v skladu z intencijami naše gospodarske reforme.

Ce hočemo razumeti, kako je jeseniški železarjem uspelo v talilniških obratih znižati proizvodne stroške v septembru nasproti planu za 233 milijonov, v oktobru pa celo za 313 milijonov din, torej samo v dveh mesecih za 566 milijonov, tedaj moramo vedeti, da ta uspeh ni samo rezultat zavestnih delovnih priporov kolektivov, ampak tudi njegovega vztrajnega prizadevanja uporabljati sodobne tehnološke procese povsod tam, kjer to obstoječe naprave dopuščajo.

Revolucionarne spremembe v železarski tehniki

V čem pa so pravzaprav te revolucionarne spremembe v železarski tehniki in ekonomiki? Vse do prvih let po vojni je bil temeljni proces v železarstvu razmeroma konservativen. Desetletja se v bistvu ni spremenil. Glavni napredek je bil v tem, da so se večali agregati za proizvodnjo surovega železa in jekla, in da so v valjarnah s postavljanjem ogrodij v zaporedju prešli na kontinuirano valjanje. Se pred vojno so povsod po svetu štel, da se z gradnjo čedalje večjih plavžev doseže optimalna ekonomičnost v proizvodnji surovega železa. Po vojni pa je začelo pridirati spoznanje, da so še neprecenljive možnosti zboljšati ekonomičnost proizvodnje tako, s pripravo in obogatitvijo rude, z aglomeracijo in prženjem ali z izdelavo tako imenovanih pelet (nekakšnih briketov v jačasti obliki, iz delanih iz obogatene drobne rude), kar vse prispeva k zmanjšanju porabe zelo draga koks, ker je treba segrevati in talti manj balasta, ki gre skozi plavž. Se večji je prihranek, če del koksna nadomestimo s mnogo cenejšim mineralnim oljem (mazutom) in če zraku za plavž dodajamo kisik. Vsi ti ukrepi so pripomogli, da dajejo zdaj plavžji precej večjo proizvodnjo in da se je v kratki dobi

zmožljivosti, zlasti pa v novih kisikovih konvertorjih. Začelo se je pred desetletjem, ko so v avstrijski železarni v Linzu postavili prve konvertorje, v katerih so začeli pretvarjati železo v jeklo z vpihovanjem čistega kisika na tekoče surovo železo. Ta LD proces (okrajšava za Linz-Donawitz) je po izpopolnitvi šel svojo zmagovito pot po svetu. To je razumljivo, če upoštevamo, da so pri kisikovem procesu investicijski stroški znatno nižji, proizvodni stroški pa skoraj za polovico manjši. Sam proizvodni proces v sto tonskem konvertorju traja kmaj 17 do 18 minut, s prženjem in polnjenjem pa do 25 minut, medtem ko trajajo proizvodni proces v stonski Siemens-Martinovi peči najmanj osem ur. Tako daje kisikov konvertor v obratu enako količino jekla peči, namesto pet posadk delavcev pa je potrebna samo ena, enako močna.

V zahodnoevropskih in ameriških železarnah so sprva menili, da bo mogoče z uporabo kisika v SM peči doseči enake učinke. Ko pa jim to ni uspelo, so začele po svetu rasti nove jeklarne s kisikovimi konvertorji kakor gobe po dežju. Japonska, ki nima ne železne rude in ne premoga in mora vse vvažati, se je s hitrim uvajanjem sodobnih procesov v proizvodnji surovega železa in jekla v kratkem času povzpela na tretje mesto v svetovni železarski proizvodnji. V ZDA se je samo lani povečala proizvodnja kisikovega jekla od 10 na 17 milijonov ton, v Sovjetski zvezi in Zahodni Nemčiji pa gradijo celo vrsto takih jeklar.

V korak z najsodobnejšo tehniko

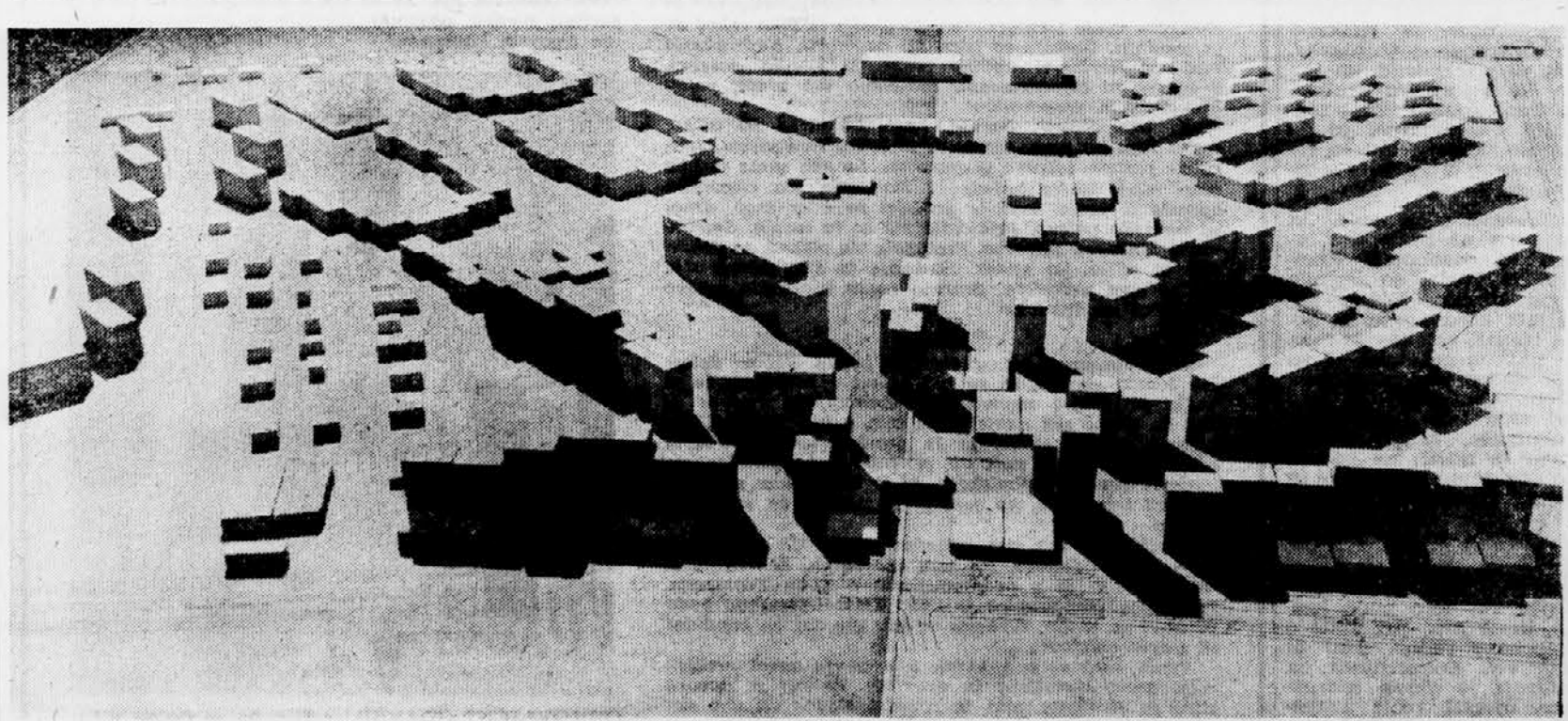
Na Jeseniškem so zgodaj spoznali, da je nujno treba iti v korak z najsodobnejšo tehniko in ekonomiko v železarstvu, zlasti pa da imata pri tem veliko prihodnost mazut in lesik. Zato ni naključje, da je med prvimi objekti iz investicijskega programa poleg prve petdesetonske elektro peči prav nova velika kisikarna. V jeseniških obratih že zdaj uporabljajo kot gorivo razen kokska le še mazut in plin,

medtem ko imajo plinske generatorje za premog le še na Javorniku. Lahko sodimo, da je tudi celotna rekonstrukcija, v katero je do sedaj vloženih 32 milijard din, v skladu s sodobno tehniko, ki ustreza specializiranim železarnam za kvalitativno jeklo, kar prenesejo tudi razmeroma neugodno lokacijo glede dovoza železne rude in kokska. Za tak tip železarne je v mednarodnem merilu podana rentabilnost tudi pri manjši celotni zmogljivosti 600.000 ton jekla na leto, medtem ko velja za proizvodnjo navadnega masovnega jekla minimalna zmogljivost okrog 2 milijona ton letno.

S pocenitvijo proizvodne do večjih osebnih dohodkov

Kolektiv jeseniške železarne, ki mu je v povojnih letih s skromnimi investicijami in majhnimi rekonstrukcijami uspelo povečati proizvodnjo jekla od predvojnih 140.000 na 330.000 ton v lanskem letu, se je prav v zadnjih mesecih odlično izkazal v sedanjih prelomnih dobi, ko je bil postavljen pred velike nove naloge, ki jih terja nova tehnika, prav tako pa tudi gospodarska reforma. Bil je menda prvi kolektiv v Jugoslaviji, ki je že v začetku vstopa, takoj po uveljavljanju gospodarske reforme sprejel obsežen akcijski program, v katerem se je odločno lotil notranjih problemov. Zavedajoč se, da zaviš v novih pogojih povečanje dohodka železarne in s tem tudi osebnih dohodkov od boljše poslovanja slehernega obrata, od večje produktivnosti in delovne discipline, zlasti pa od zmanjšanja stroškov, boljše izpolnjevanja in boljše kakovosti, je v nekaj mesecih dosegel lepe uspehe. V uvedbu omejenih prihrankov 566 milijonov din v dveh mesecih je steti kot rezultat izvajanja tega akcijskega programa. Pri tem je značilen zlasti uspeh delavcev pri plavžih, ki so z uvedbo inštriranja mazuta v plavž dosegli do sedaj največjo mesečno proizvodnjo surovega železa in pri tem prihranili 150 kg kokska pri vsaki toni železa. V novembru pričakujejo še boljše rezultate, saj so prvič začeli dodajati kisik v zrak, ki ga vpihujejo v plavž, kar omogoča še boljše uporabo mazuta in nadaljnje povečanje proizvodnje.

Jeseniški železarji pa se kljub doseženim večstornim prihrankom mesečno zavedajo, da je to šele začetek, in da lahko z uvajanjem sodobne tehnike dosežejo še mnogo več. S tem pa si bodo zagotovili še znatno zboljšanje osebnih dohodkov, katerih povprečje je v septembru doseglo 73.500 din nasproti 50.700 din v povprečju lanskega leta. F.ŠEUNIG

LJUBLJANA PRIHODNOSTI NA MAKETI — Ni dvoma, da bo Ljubljana v prihodnosti večja in lepša. Slika prikazuje maketo sosese S-6 v Šiški, ki bo zgrajena v prihodnjih sedmih letih. V tej sosedi okrog 2800 stanovanj za 10.000 prebivalcev in vsi spremenljajoči objekti (trgovine, servisi, šola itd.), ki so potrebni za nemoteno funkcioniranje takšnega naselja. Foto: ing arh. Janez Vouk

LJUBLJANA: 360.000 ljudi

Slovenska metropola leta 2000 »skozi očala« generalnega urbanističnega plana

Te dni živahno razpravljajo v ljubljanskih občinskih skupščinah, v mestnem svetu, na zborih volivcev, v raznih strokovnih organih in drugje o generalnem urbanističnem planu Ljubljane, ki naj bi bil nekakšen kaziopot glavnemu mestu Slovenije v njegovem nadaljnjem razvoju. Vse kaže, da bo po širokih razpravah, ki se sudejo okrog tega urbanističnega dokumenta že skoraj dve leti, generalni urbanistični plan Ljubljane tudi formalno-pravno potrjen in usakojen še pred novim letom. Ljubljana bo torej dobila dokument in instrument, ki naj zagotovi pravilne, in uskladene pogoje za vse funkcije mesta.

Prva značilnost generalnega urbanističnega plana je v tem, da se slovenska metropola ne bo »preselila« na druge, sosednje površine, marveč bo ostala tam, kjer je. Skratka, ne bomo gradili »novega mesta«, kot je to primer v Beogradu na šir in nekatere večjih jugoslovanskih mestih. Kdor pogleda na dokumente generalnega urbanističnega plana, bo takoj opazil značilnih pet krakov, ob katerih se že razraščala mesta: dva proti severu oziroma severozahodu (Titova in Celovška cesta), dva proti jugu oziroma jugovzhodu (Tržaška in Dolenjska cesta) in petega proti vzhodu (Zaloška cesta).

Mesto potrebuje najmanj 110.000 stanovanj

Urbanistični strokovnjaki so izračunali, da bo Ljubljana okrog leta 2000 (to je obdobje, do katerega ureja generalni urbanistični plan razvoj mesta Ljubljane) imela kakih 360.000 prebivalcev. Seveda te številke ne smemo razumeti dobesedno; morda bo leta 2000 v Ljubljani deset ali celo dvajset tisoč prebivalcev več kot 360.000, morda pa jih bo tudi samo 310.000 ali 320 tisoč. Tako natančnih številki ne more dati noben plan, kajti plan ni prerok. Vendar pa demografski podatki kažejo marsikatero značilnost: leta 1900 je imela Ljubljana 57.000 prebivalcev, leta 1953 138 tisoč, lani pa že 176.000. Torej, krivulja naraščanja prebivalstva je še vedno usmerjena strmo navzgor.

Seveda se bo v tem obdobju v Ljubljani močno razvila industrija (zlasti kovinska in elektroindustrija, kemična, živilska, grafična) in še nekatere panoge kot so trgovina, obrt, šolstvo, zdravstvo in druge dejavnosti. Dokumentarna načrtovanja, da se bo do leta 2000 vrednost industrijske proizvodnje v Ljubljani povečala sedemkratno, število zaposlenih v industriji pa se bo leta 2000 v primerjavi z lanskim letom le podvojilo.

Za 360.000 prebivalcev bo treba zagotoviti tudi dovolj stanovanj. V Ljubljani je danes približno 46.000 stanovanj, do leta 2000 bomo v glavnem mestu Slovenije potrebovali najmanj 110.000 stanovanj. Plan računa, da bi morali vsako leto zgraditi v Ljubljani po 3200 novih stanovanj, tako da bi lahko do leta 1977 »zamašili« sedanji primanjkljaj (približno 13.000 stanovanj) in hkrati v prihodnosti še porušili stare, doslužene in neustrezne stanovanjske zgradbe.

Desetkrat gostejši promet kot letos

V Ljubljani je zdaj kakih 12.000 osebnih avtomobilov, 10.000 motornih koles in 2500 tovornjakov. Strokovnjaki za promet, ki so sodelovali pri izdelavi urbanističnega plana, sodijo, da bo čez 35 let v slovenski metropoli kakih 115.000 osebnih vozil. To pomeni, da bo leta 2000 promet v Ljubljani desetkrat gostejši, kot je danes. Za ugotovitev že danes opozarja na nujno rekonstrukcijo mnogih cest v Ljubljani in sploh na potrebo po temeljiti študiji prometa v mestu. Zmogljivost štiripasovnih cest, kot so v Ljubljani Titova ali Celovška, je največ 60.000 vozil na dan. Pri napovedanem razvoju prometa pa bo šlo po glavnih mestnih arterijah celo do 100.000 vozil dnevno. To pomeni, da verjetno že čez kakih deset ali petnašt let največje ljubljanske štiripasovne prometne žile ne bodo mogle sprosti »pohratje« vsega prometa in bo rešitev edinele v širših, šestpasovnih cestah.

Okrog 200.000 prebivalcev bodo oskrbovale toplarne

Generalni urbanistični plan Ljubljane seveda upošteva še razvoj vseh drugih služb, ki so nujno potrebne za nemoteno življenje mesta s 360.000 prebivalci. Tako so strokovnjaki izračunali, da bo poraba električne energije samo v ljubljanskih gospodinjstvih leta 2000 kar štirikrat večja, kot je zdaj, čeprav se bo prebivalstvo do leta 2000 v primerjavi z letošnjim letom le podvojilo. Močno se bo tudi povečala poraba plina, (Štirikratno) saj računa plan, da bo v letu 2000 priključenih na plinsko omrežje kakih 90.000 gospodinjstev. Tudi vode bo porabil povprečni ljubljčanec v letu 2000 precej več kot zdaj: v gospodinjstvu pride zdaj na občana kakih 150 litrov vode dnevno, čez 35 let pa jo bo porabil okrog 300 l. Tolikšno povečanje gre seveda na račun višjega standarda, zlasti v stanovanjih (kopalnice, sisteme centralne oskrbe s toploto vodo iz toplarn itd.).

Ljubljana bo že v kratkem dobila svojo toplotarno, ki bo v prihodnjih letih dajala mestu ne samo električno energijo, marveč tudi paro za ogrevanje prostorov in toplo vodo za oskrbo gospodinjstev. Vendar so urbanisti ugotovili, da bodo čez 35 let, povprečni ljubljčanec potreboval za ogrevanje stanovanja iz toplarn.

Kaj pa bo leta 2000 v Ljubljani s šolami, prostori in kulturnimi ustanovami, trgovino, servisi, zdravstvom, rekreacijo in drugimi dejavnostmi? Tudi te izredno pomembne službe generalni urbanistični plan ne zanemara; še več, daje jim potreben poudarek. Morda bo treba po prognozah tega plana do leta 2000 v Ljubljani zgraditi še kakih 54 osnovnih šol s povprečno zmogljivostjo po 700 učencev v eni izmeni, nadalje vrsto vrstvenih ustanov za predšolske otroke (za okrog 21.000 otrok) in številne obrate družbene prehrane. Potrošniki v Ljubljani leta 2000 naj bi bili večji preskrbovalni centri oddaljenih povprečno v radiju 800 m, medtem ko naj bi imel vsak ljubljanski občan čez 35 let dopolnilne manjše trgovine (zlasti s specializiranim blagom) tako rekoč pred nosom, v radiju približno 200 metrov.

IGOR PREŠERN

Tretji agregat v hidroelektrarni Senj

V prvih dneh novembra je začela obratovati s prvima dvema agregatoma nova velika hidroelektrarna Senj na Hrvaškem primorju, ki uporablja vode Gacke in Like, speljane po velikem predoru skozi Velebitsko gorjeto. Ta elektrarna ima veliko moč, ker izkorišča vodni padeč 430 m. Ko bo obratovala z vso zmogljivostjo, bo imela s tremi agregati 210.000 kilovatov moči. V kratkem bo začel obratovati še tretji agregat. Za vse tri agregate je dobavila turbine po 70.000 kilovatov tovarna Litostroja. Vendar pa elektrarna zdaj še ne more izkoristiti svoje zmogljivosti, ker lahko obratuje le z vodo iz akumulacije Gušić, kamor se teka Gacka. Prihodnje leto bodo speljali v to akumulacijo tudi vodo reke Like, z vso zmogljivostjo pa bo elektrarna obratovala sele tedaj, ko bo z graditvijo pregrade Krušica urejena na reki Lik tudi akumulacija Lipovo polje. Potem bo senška elektrarna nudila velike koristi vsemu gospodarstvu, ker bo kot akumulacijska hidroelektrarna dajala energijo na.

Košček okupirane Britanije

Na otokih v zalivu St. Malo še danes niso pozabili, kdo je sodeloval z Nemci

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

London, novembra — Mož v vlakcu je povedal, da je z otoka Guernsey, enega izmed britanskih otokov v Rokavskem prelivu ob francoski obali v zalivu St. Malo.

Po kaj se pelje v London? Malo po postu, malo za zabavo. Zakaj pa ne bi otocani tudi malo vdrali na britansko kopno, ko turisti s kopna preplavljajo Jersey, Guernsey, Alderney in celo Sark. »Hrana je poceni, predvsem mleko in mlečni izdelki. Saj veste, naše krave mlekarje pasme Jersey so znane po vsem svetu. Pijača in cigarete so dosti cenejše. Tudi naravnih lepote so dovolj. Med strmimi pečnami v severnem delu Jersey in na južnem koncu Guernseyja in na drugih otokih se vlečejo ozke doline, ki se končujejo v majhnih zalivih, kjer je obala pokrita z drobnimi granitnim peskom...

S čim se preživlja? »O, gojim zgodnje paradiznike in sočivje za britanski trg.« In res. Če se človek pelje z letalom nad Guernsey, najprej zagleda odlešč sonca v steklenih kopolih gradah na otoku, kjer prebivalci gojijo zgodnje zelenjavo, sadje in cvetje. In poleti sprejemajo na tisoče turistov, ki prihajajo z letali in ladjami ne samo z britanskega kopna, ampak tudi iz Francije. In pletejo volnene puloverje, ki jih na otoku Jersey imenujejo »jersey«, na otoku Guernsey pa »guernsey«.

Na Jerseyju je uradni jezik še vedno francoščina, čeprav je angleščina vsakdanji jezik. Po nekaterih vaseh je slišati tudi normansko narečje — »patois«. Zgodovinsko povezanost Rokavskih otokov z Normandijo je mogoče razbrati tudi iz arhitekture glavnega mesta St. Heliera na Jerseyju in glavnega mesta St. Peter Port na Guernseyju, a tudi iz lastnih imen (Saumarez) in krajevnih imen, kakor so Pleinmont, La Grande Grève in zaliv Bonne Nuit.

Do leta 1066 so bili Rokavski otoki del normanskega vojvodstva. Takrat pa so prišli pod angleško krono ne zato, ker bi jih bil podjarmil angleški kralj, ampak zato, ker si je njegov lastni vladar, Viljem Osvajalec, z zmagovito bitki pri Hastingsu pridobil angleško krono. Odtlej so ti otoki ostali zvesti Angliji, čeprav je v začetku trinajstega stoletja kralj John Brez zemlje izgubil vsa svoja posestva v Normandiji. V naslednjih stoletjih so Francozi pogostokrat napadali otoke in jih včasih tudi zasedli. Neme priče teh ča-

Angleški publicist George Perry, ki je proučil razmere med nemško okupacijo na otokih, je zbral zanimive podatke o najhujših petih letih v zgodovini Jerseyja, Guernseyja, Alderneyja in Sarka.

Nemci so najprej zasedli telefonsko centralo in izključili vse zveze z Britanijo. Otoki časopisi so izšli zastonj in na prvih straneh objavili razglas nemškega komandanta o policijski uri, izročitvi orožja, vdaji vseh vajakov na dopust, prepovedi točenja žganih pijač, racioniranju bencina in prepovedi uporabe čolnov brez dovoljenja. Nemški vojaki so veselo prepevali »Horst Wessela« v koralni v St. Helieru in St. Peter Port. Ljudje so jih brez besede talostno gledali in poslušali.

Nemci so popolnoma izpraznili otok Alderney in na njem je organizacija Todt, ki je s suženjsko delovno silo gradila utrde, postavila ogromno koncentracijsko taborišče za 18.000 tujih delavcev. Ti so večinoma pomrli od lakote in pretepanja.

V prvih dneh okupacije so Nemci prirejali vojaške koncerte. Prepovedano je bilo peti britansko himno. Radijske sprejemnike so pobrali in kdor je poslušal radio BBC, je tvegala deportacijo ali celo smrt.

Po napadu na Sovjetsko zvezo je Hitler sklenil, da morajo postati otoki nezavestni. Na stotisoče ton betona so porabili za obalno utrde in na Guernseyju je bilo na kvadratni kilometer več nemških vajakov kot v Nemčiji.

Leta 1942 so Nemci deportirali vse prebivalce, ki niso bili rojeni na otokih. Nemalo prebivalcev je naredilo samomor v strahu pred taborišči. Nekaj deklet se je rešilo tako, da se je čez noč poročilo s starejšimi možakarji. Stiriindvajset ur po tej naredbi so že izplule prve ladje z nesrečnimi prebivalci v koncentracijska taborišča. Nemci so postajali vedno bolj vznemirjeni zaradi občasnih napadov britanskih komandosov na otoke, čeprav ti napadi niso imeli večjega vojaškega pomena.

Z leti je čedalje bolj primanjkovalo hrane. Ljudje so si delali kavnih nadomestek iz želoda in nabirali školjke na obali, da bi nekoliko poživili vsakdanji obrok krompirja in repe.

Zavezniške armade, ki so vdrle na francosko celino in osvobodile Francijo in Pariz, so izginile proti vzhodu. Njihov poveljnik Eisenhower ni hotel tvegati vajakov in časa za naskok na otoke, ki so bili dobro utrjeni in branjeni. Otocanom je bilo pri srcu tako kakor otrokom, ki po dolgih dneh in nočeh na splavu na odprtem morju lačni in žejni, z obupom gledajo, kako plavajo mimo njih ladje, ne da bi se zmenila zanje.

Zadnje leto je bilo najhujše. Še tisto malo hrane, ki je prej prihajala s francoske celine, zdaj ni bilo več. Po atentatu na Hitlerja je začela mornarica uživati večje zaupanje v firerjevih očeh kot armada in admiralu Hiltfmeierju je posrečilo, da je na otokih sprožil komandanta Wehrmachta.

Razglasil je, da se bo boril do zadnjega moža, četudi bi bila Nemčija že poražena. Bil je tako predrzen, da je napadel tankrat že osvobojeno pristanišče Granville na francoski celini, uničil tri ladje in pripeljal s seboj več ujetnikov, med njimi tudi nekaj izpuščenih vojnih ujetnikov, ki jim je bolj prijala osvobojena Francija kot lakota pod nemško okupacijo na otokih.

In tako se je za otocane vlekle zadnje nesrečno leto. Šele admiral Dönitz, Hitlerjev naslednik, je Hiltfmeierju ukazal, naj se vda. In šele takrat, ko se je vojna v Evropi končala, so zvočniki na Churchillov razglas: »Najmirje se je začelo večraj na vseh frontah in tudi naši dragi otoki v Rokavskem prelivu bodo danes svobodni.«

Po vojni je britanska vlada sklenila, da ne bo postavila pred sodišče tiste, ki so na otokih sodelovali z Nemci. Najbrž je to storila zato, ker se je bala, da bi bilo javno mnenje pretreseno. Britanska javnost je pravzaprav poznala enega samega velikega izdajalca, lorda »Hovhova«, ki je med vojno govoril v nemškem radiu. Procesi proti kolaboracionistom z otokov bi pokazali, da so v vsakem narodu kvintalni in da tudi Angleži niso v tem pogledu izjema. Uradna politika je bila: pozabimo.

Toda otocani niso pozabili. Dekletom, ki so hodile z Nemci, so obrihli glave in jih »okopalje« v katornu. Marsikdo, ki je imel maslo na glavi, je pobegljal v Britanijo. Nekaj zloglasne »zaka« je s sinom ostala dobro leto prostovoljno v zaporu, da ne bi prišla v roke razjarjenim prebivalcem. Čas je prinesel marsikatero pozab, toda ljudje še danes dobro vedo za vsakogar, ki je sodeloval z Nemci.

BOZIDAR PAHOR

MOSKVA V NOVENBRSKIH DNEH — Pogled na ulico Gorkega, ki vodi na Rdeči trg. Zadaj desno Kremelj.

Foto: Arhiv »Delo«

Moskva: Stari Arbat v novembru 1965

Sprehod po ulici, ki najbolj natančno kaže življenjski utrip glavnega mesta Sovjetske zveze

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

MOSKVA — to je Kremelj in metro in ulica Gorkega in sedem stalinskih nebotičnikov in vijugaste stare ulice z lesenimi domovi in neskončno dolgi pa široki prospekti in armade novih blokov in množica starih cerkva. In še tisoč drugih stvari in šest milijonov ljudi. Njeno srce je Kremelj, žila, ki najbolj natančno kaže njen življenjski utrip, pa je Stari Arbat. Ne posebno široka, kakšen kilometr dolga ulica povezuje dva moderna trga sovjetske prestolnice — Arbatskega na enem in Smolenskega na drugem koncu. To je ena najstarejših in najbolj živahna ulica v Moskvi. Ena redkih, kjer se v pritličjih starih hiš druga zraven druge tiščijo trgovine in po kateri od zgodnjega jutra do poznega večera valovi druga ljudje.

»Letošnji november je najbolj mrzel v zadnjih osmih letih.« tega radijskega vremenkega poročila sem se spomnil, ko me je trolejbus iztrzel na začetku Starega Arbata in se mi je petidvajset stopinj mraza zajedlo obraz, tako da sem moral za-

vihati ovratnik, zaviti šal prav do nosa in potisniti koščko globoko na oči. Mraz ne more do živega Arbatu. Nasprotno, utrip ulice je še bolj živ in hiter, drobne snežinke, ki jih leden veter kot pekoče igle raznaša v vseh smereh, pa ji dajejo vesel, prazničen videz.

Glavna množica je zagradila pločnik pred knjigarno. V sredini se vrsti boben s srečkami. Vsak vzklik vesela ali razočaranja spremlja val smeha. Poiskal sem v žepu 25 kopejk. »Brez dobitek« piše na listku, ki sem ga potegnil iz kuverte. »Dajva še po eno«, pravi možak, ki mi je gledal čez ramo, ko sem odpral kuverte. Drugič je bilo več sreče. »Dobitek — 50 kopejk.« Če bi imel veliko sreče, bi lahko zadel deset ali dvajset ali celo petdeset rubljev. Stopil sem v knjigarno, kajti za zadetek knjižne loterije lahko kupiš samo knjige. Izbral sem najnovejšo zbirko fantastičnih novel. K srečki sem moral priložiti še 60 kopejk.

Rusi so vse prej kot moštvi za reklamo. Toda včasih se jim posreči bleščeca ideja. Tale s knjižno loterijo je že tak. Za pet milijonov rubljev srečk po 25 kopejk in za 4,5 milijona rubljev dobikov — to je knjig. Denarni izkupicek od loterije je majhen, zato pa je velik drugič izkupicek — izredno povečana prodaja knjij.

Arbat je podoban sovjetskemu živalskemu vrtu. Na pločniku se prelivajo zajci in kune, lisice, navadne in dragocene polarne mačke in ovce in celo kečken sobolj. Seveda so to samo kože; okrog vratarov in na glavah, redkeje zaviljajo vse telo. Tujci prihajajo v Moskvo večinoma samo poleti in so presenečeni, kako slabo so ljudje oblečeni. Seveda, poletje je kratko, oblika pa draga in tisti mesec vročine se da preživeti v starih in ponošnih oblekah. Drugače je z zimo, ki traja šest mesecev. Večina denarja za obliko je namenjena za zimske mesece. Pozimi so Moskvtani vse prej kot ravnolični. Hudo konkurenca krznom delajo letos skorjiti, ki so najnovejša moda. Samo še kakšna prav stara ženska nosi tradicionalne »tjoplinke«, vse ostale ženske svet je v skorjih. Izbra je velika; od takih do gležnjev pa do tistih, ki se izgubljajo v krilu in sploh ne veš, do kam segajo; od takih brez pete ali s široko in nizko peto do takih z visokimi in kot las tankimi petami, da se lastnice na njih nevarno zibljejo kot ladje v viharju. Za nekatera bi rekli, da prvotno sploh niso bili namenjeni ženskim nogam. Na misel mi je prišla karikatura v »Krokodilu«. Družinski oče se odpravja na nedeljski lov. »Kje so mi ti lovski skorjiti?« sprašuje ženo. »Saj veš, da ima Maska danes zmevalko. Maska je zahtevna stvar! Tudi v Sovjetski zvezi.«

Pot me pripelje mimo papirnice. Boj zadi, da bi se malo pogrel, vstopim, potem pa se spomnim, da potrebujem mine za tehnični svinec. Za prodajno mizo se pogovarjata prodajalki. Zme se sploh ne zmenita. Nekaj minut počakam, ker pa kaže, da bo pogovor daljši, se ojuadamim. »Opustite, da vaju motim med službenim časom.« Tista, ki je ravnogovorila, neprizadeto konča stavek nato pa, ne da bi me pogledala, izjavi: »No, kaj?« »Mime za svinec?« bi rad »Mimomo.« »Ne bi morda vseeno pogledali ali vsaj povedali, kdaj jih boste dobili?«

Se nekaj korakov in ulica Arbat se preljuje v Smolenski trg. Na levi stoji veličanski marmorni nebotičnik — znanje ministrstva Sovjetske zveze. Zadnji metri Arbata so ob zvoznju tega kolosa majhni, skoraj neznamiti. Preko Smolenskega trga strupen veter v divjih sunkih raznaša vsak nato pa, ne da bi me pogledala, izjavi: »No, kaj?« »Mime za svinec?« bi rad »Mimomo.« »Ne bi morda vseeno pogledali ali vsaj povedali, kdaj jih boste dobili?«

JANEZ STANIČ

Srečanja ob Baltiku

Rdeča vrtnica za „žaka“

Študentski klub Tromestja „vlada“ iz nekdanje palače Komisarijskega Društva narodov

GDANSKI — Drvim v naročje baltijskega Tromestja: ladjedelniki Gdanska, lepota Gdanska in mondanski Sopot. Skupaj se biva milijon prebivalcev. Ekspresni vlak, ki se na poti med Varšavo in morjem ustani le enkrat, je pravzaprav ena sama gostilna na kolesih. Jedinih ali, boljše, pisnikih vagonov je menda prav toliko, kolikor je navadnih potniških. Ko istopimo, je razpoloženje potnikov kar najboljšje. Sprejme nas še razgibano mesto; večerni vrvež že počasi zamira. Zrak je hladnejši kakor v Varšavi. Potovali smo k morju, toda bolj kakor njegova bližina se pozna smer potovanja — sever!

Minila je že cela četrt stoletja, odkar se je ime tega baltijskega mesta vpisalo v knjigo zgodovine. Strelji in imajo kaj povedati. Vedno tistega, ki je najbolj komplet in za vsaj traja v kriznem ognju direktnih vprašanih. Pred tednom smo imeli tu člana CK, Zenača Klisčka, Sploh so se v našem »Publikumu« že vzrili skoraj vsi člani CK.

Imamo kopico odrov: poetski, kabaretni, satirni, angažirani eksperimentalni, pantomimski; zdi se mi, da jih je osem. Sami amaterji. Tekste pišejo sami. Režirajo in igrajo sami. Imamo svoj cirкус in natečaj za najboljše razglednike: klub spoštovalec starih filmov in klub ljubiteljev kiparstva in...

»Denar? Malo zaslužimo s kino dvoranico, kavarnico in simbolično činararno. Honorarjev ne izplačuje nikomur. Za pisarniške potrebščine nam daje ladjedelniki. Vsi smo njeni, vsi študiramo pravzaprav zanjo.« Žaka pa organizira v ladjedelniki celotno kulturno življenje; nastopamo, prirejamo razstavo, počujemo tuje jezike.

»Moj študij, je dejal Andrej, se žal bliža koncu. Prepričujem me, da moram le zleži iz absolventskega staža. Pišem diplomatsko nalogo... Vzel je kos ledu iz kozarčka vodke ter ga podrlal v roki... To je moja diplomatska naloga. Zelo aktualno: ladjedelniki! Sprehoditi smo se še po mestu. Ulice so bile že prazne. Od morja je stal hladen nočni veter. Pometal je pod oboki, Andrej in nekaj fantov ter deklel pa da govorili in govorili o gdanskih hišah, kakor da bi bile reškanje. Kakor da bi ne vedeli, da so jih zgradili pred desetletjem po švedskih načrtih. Švedska akademija je namreč dala mestu Gdanku na voljo skice gdanskih hiš, ki so jih v sedemnajstem stoletju narisali švedski ogleduhi. Svedom je bil Gdansk nevarni trgovski konkurent.

Po programu sprehod po stari palači. Večina delovnih članov »Žakasa«, ki so bili sedeli v kabaretu, se je razšla po svojih »osnovnih organizacijah«. Čeprav je bilo že okrog pol enajstih, je bilo v hiši živo, kakor da smo v stabu, ki je pravkar izvedel državni udar. Prodrli sem tudi do generala — »napokojenega« študenta Andreja Cibulkega, ki je bil na tem položaju še pred tremi leti, ko sem prvič potkal na vrata pri »Žaku«.

Povabili so me, naj prisedem k okrogli mizi, kjer se je nekaj odločalo. Bil sem nenaven, ker so govorili v rafalnih in v nedojemljivem žargonu Tromestja. Tema pogovora prepriča je bila: Koliko pesnikov bodo povabili na »večer zdravica« in kdo vse naj bo kandidat za »večer vrtinica«.

Vrnili smo se v kabaret, kjer se je sukral vrtljak »zgovorov, kramljanj in dvorjenj. Andrej je govoril hitro in strnjeno; zdaj je povedal stavek ali dva kot predsednik programske komisije »Žaka«, zdaj pa spet kramljanj kot stari znanec.

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

»Rdečo vrtinico dobi najboljši študent Tromestja.«

Foto: D. Kralj

VECNADSTROPNI BUNKER NA JERSEYJU — Eden izmed številnih velikih bunkerjev, ki so jih s suženjsko delovno silo zgradili Nemci na otokih.

Foto: Arhiv »Delo«

sevem, najprej zagleda odlešč sonca v steklenih kopolih gradah na otoku, kjer prebivalci gojijo zgodnje zelenjavo, sadje in cvetje. In poleti sprejemajo na tisoče turistov, ki prihajajo z letali in ladjami ne samo z britanskega kopna, ampak tudi iz Francije. In pletejo volnene puloverje, ki jih na otoku Jersey imenujejo »jersey«, na otoku Guernsey pa »guernsey«.

»Rokavski otoki, na katerih živi kakih sto tisoč ljudi, so del Velike Britanije ali Združenega kraljestva, toda zaradi posebne zgodovinskega razvoja imajo močno samoupravo. Britanska vlada je odgovorna za njihove zunanje zadeve in obrambo. Na otokih velja tudi britanska zakonodaja o trgovski mornarici, letalskem prometu in poštni službi. Toda otocani imajo svoje zakonodajne zbornice in krajno upravo in tako se je ohranilo mnogo običajev in pravnih posebnosti, ki jih v Britaniji ne poznajo. Pravna osnova za otokoško zakonodajo je običajno pravo normanskega vojvodstva, ki se je svedela s stoletji spreminjalo in prilagajalo novim razmeram.

Proslavili bodo dan republike

Največja proslava bo v Gornji Radgoni

V vseh večjih krajih radgonske občine bodo ob 29. novembru pripravili številne prireditve, osrednja proslava pa bo v Gornji Radgoni v domu kulture že v soboto, 27. novembra. O pomenu praznika bo govoril republiški poslanec Ivan Holc, v kulturnem delu prireditve pa bodo sodelovali novoustanovljeni ženski pevski zbor, mladinski pevski zbor osnovne šole, folklorna skupina, recitatorji, godba na pihala in pripadniki JLA. Proslave ob dnevu republike pripravljajo krajevne organizacije SZDL z drugimi društvenimi organizacijami.

Na vseh solah pa bodo proslave povezane s sprejemom cilbanov v pionirsko organizacijo RK. Posebno proslavo v zvezi s prireditvijo radgonske občine bo imelo tudi gasilsko društvo Zbigovci — Lastomerci pri Radgoni, ki jo bo združilo z enojčanko »Odkrivanje«.

Mladinska oddaja radia Brežice

Mladinska oddaja, ki je na sporedni »Radia Brežice« od oktobra in ki jo vodita dva člana občinskega komiteja Zveze mladine ima čedalje več stalnih poslušalcev. V. C

MARIBOR

Skupne medobčinske službe mestnih občin

Priprave za racionalnejše poslovanje in organizacijo uprave v treh mariborskih mestnih občinah so že dala nekaj konkretnih rešitev. Pri združevanju nekaterih upravnih služb v skupne medobčinske službe mestnih občin so se mariborske občine odločile za enotno službo uprave za notranje zadeve.

Pripravljajo predlog za združitev inšpekcijskih služb vseh treh mariborskih občin, za narodno obrambo in za skupno službo sodnika za prekrške. Z združitvijo naj bi se poslovanje teh služb izboljšalo in pocenilo. O teh predlogih zdaj razpravljajo posamezne občinske skupščine. Skupščina občine Maribor-Tabor je k predlogu že dala načelno soglasje. (jp)

ZG. VELKA

Klub ni zapušččen

V septembru ob krajevnem prazniku so v Zgornji Velki uredili klub, ki postaja središče družbenega, političnega in kulturnega življenja kraja. V klubu se ob televizorju radi zbirajo mladinci ter člani drugih organizacij. V klubu premorejo tudi ozkočrtno kinoparataro; ureditev prostora je stala okoli 900 tisoč dinarjev. J. R.

IZOLA

Delamaris bo izpolnil plan

Letošnji plan proizvodnje delovca 13.000 ton izdelkov, kar je precej več kot lani. Glede na dosežke konec novembra bo podjetje izpolnilo proizvodni in finančni plan in doseglo tudi planirani izvoz. Zlasti se je povečala prodaja juha in jušnih kock. Zelo dobro je trg sprejel razmeroma ceneno brezmesno juho, ki jo je podjetje dalo na trg pred tremi meseci. F. M.

MARIBORSKI PARK V SNEGU — Komaj je sneg pobelil park, že so neučakani otroci sedli na sanke, ki so že kar predolgo ležale v kleti. Kdo bi tudi res sedel samo za pečjo?!

Prispevali so Poledica ne bo več nevarna

Namesto vencov na grobove umrlih so darovali v sklad za novo bolnišnico v Ljubljani.

Podmladek RK osnovne šole škofja Loka prispevek 30.000 din; Tajgelj, Lj., Sentvid blok II (za pok. Rada Frana Čerčičarja) 7000; vojni invalidi Poljanec v Lj. (s pomočjo 24 talcev ob komemoraciji) 10.000; Vojzgoj varstveni zavodi, Lj.-Center, prispevek 5000; družina Vogrinc (za pok. dr. Krsta Cazačuro) 3000; družina Skala, Turel, Kunc (za pok. Marijo Kunc) 10.000; sindikalna podružnica Geodetski zavod Ljubljana (za pok. Drago Gostinčar) 7000; družini Puc-Krivec (za pok. dr. Vilka Pfeiferja) 6000; osebje tajništva in CRK medicinske fakultete, Ljubljana (za pok. prof. dr. Marijana Borštnarja) 25.000; kolektiv »DINOSA«, Lj., Parmova 33 (za pok. kolega Franca Saxa — poleg venca) 10.500; sindikalna podružnica zdravstvenega doma Sentvid-Lj. (za pok. Franca Burnika) 15.000; Borut in Jože Šinkovec, Lj., Levstikova 9 (2 obveznici) 13.500; Nežka Ribelj, Kostanjevica na Krki, Ul. talcev št. 20 (2 obveznici) 3.240; Marija Zerjal, Lj., Postojnska 21 (2 obveznici) 2.700; Tončka Kolar, Kranj, JLA 24 (3 obveznice) 7200 din.

Do 25. novembra 1965 so znašali prispevki v gotovini 2.412.926 din. Sklad za gradnjo bolnišnice v Ljubljani se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje.

»Ko je bila lani poledica, sem padel dvakrat; tedaj mi je prišlo na misel, da bi bilo dobro izumiti kaj takega, kar bi preprečilo pade. Zato sem se lotil izdelave ščitnika, vendar sem imel vse skupaj le bolj za svoj konjček.«

Dragutin Roglič o svojem izumu — ščitniku pred poledico

V Mariboru in v nekaterih drugih krajih države so se pojavili v prodaji ščitniki pred poledico, ki jih je izdelal 77-letni Dragutin Roglič, vodja servisa za tekstilno in kovinsko industrijo pri tovarni Čevljev v Liletu. Obiskali smo ga v delavnici, da bi zvedeli kaj več o njegovem izumu, ki je zbudil v javnosti veliko zanimanje. Z nami se je rad spustil v pomenek.

V pomenku je povedal, da ga je pri tem delu spodbujal direktor Zavoda za socialno zavarovanje Matija Nadižar. Socialno zavarovanje namreč plačuje vsako leto okoli 50 milijonov din zaradi poškodb na poledici. On sam je svoj prvi ščitnik pred poledico preizkusil letos v začetku leta na Pohorju. Opazoval je skupino fantov, ki so se drsili po steni z ledenih poti. Uživali so ob tem, če je kdo izmed njih padel. Roglič je odšel v hotel »Belvedere«, si montiral na čevlje ščitnike, nato pa lagodno odkorakal po ledeni poti. Na splošno začuden mladih gledalcev ni padel.

Letos je Dragutin Roglič izdelal že okoli 2000 ščitnikov, ki so jih prodali takoj. Sedaj jih je v delu nadaljnjih 2000. Večje pošiljke ščitnikov so že romale v Ljubljano, Kranj in Trbovlje. Do novega leta bodo izdelali še okoli 6000 ščitnikov. »Pri sedemdesetdesetih letih je že čas, da odidem v pokoj, vendar še ne bom nehal delati. Doslej tud nisem bil še nikoli resno bolan in upam, da mi bo sreča tudi v prihodnosti.«

Zadruga zboljšuje poslovanje

V KZ Trebnje je izguba pri mleku in mesu vse manj občutna

Čeprav še ne v celoti, je kmetijska zadruga Trebnje v precejšnji meri zmanjšala negativno plat svojega poslovanja. Med prizadevanji za sanacijo poslovanja je zadruga oddala nerentabilno dejavnost, v nekaterih dejavnostih pa izboljšala finančno stanje.

Po vnovčeni realizaciji je ob koncu tretjega tromesečja znašala negativna razlika le še nekaj manj kot 12 milijonov dinarjev in se od tega odpade del na sušilnico, ki jo je med letom zadruga odstopila podjetju DANA. Tudi v lastni proizvodnji se izguba zmanjšuje, zlasti pri proizvodnji mesa in mleka. Mesariski obrat, ki je bil dolgo pasiven, je zadnje mesece zlezel na zeleno vlogo, podobno tudi prevoznik park, medtem ko mehanična delavnica še vedno izkazuje manjšo izgubo. Spričo občutne izgube v prejšnjih letih občinska skupščina stalno spremlja na-

Po poti dobrega gospodarjenja

Nova proizvodna dvorana podjetja Les v Ptuj

Trgovsko podjetje »Les« v Ptujju bo za dan republike odprlo novo proizvodno dvorano v Apačah, kjer že ima žago in obrat za izdelavo pohištva. Nova dvorana ima 600 kvadratnih metrov prostora, kar zagotavlja večjo proizvodnjo in s tem tudi dohodek zaposlenih.

Modernizirana proizvodnja jim bo omogočila tudi večji obseg izdelkov za izvoz. Uživali so ob tem, če je kdo izmed njih padel. Roglič je odšel v hotel »Belvedere«, si montiral na čevlje ščitnike, nato pa lagodno odkorakal po ledeni poti. Na splošno začuden mladih gledalcev ni padel.

Sprejem pionirjev

CELJE, 25. nov. V četrtek dopoldne so imeli celjski pionirji letno konf. in zaključno slovesnost ob koncu jugoslovanskih pionirskih iger. Najboljšim odredom so razdelili priznanja in darila. Ob tej priložnosti je delegate pionirske konference sprejel tudi predsednik občinske skupščine Celje in jih pogostil. F. K.

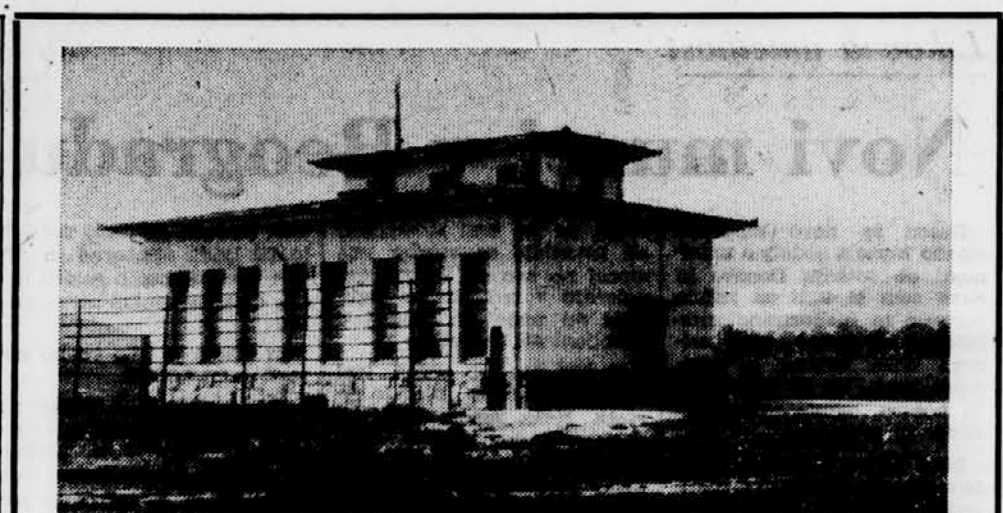
KOPER

Končane so jugoslovanske pionirske igre

S slovesno podelitvijo nagrad so v četrtek dopoldne zaključili v Kopru Jugoslovanske pionirske igre, ki so potekale pod geslom »Dvajset let svobode«. Ob tej priložnosti je 10 pionirskih odredov iz koprske občine prejelo številne nagrade za uspešno sodelovanje v natečajih. Te je razpisal občinski odbor JPI skupno z društvenimi in političnimi organizacijami.

Za 28 odstotkov več nočitev na Dolenjskem

V devetih mesecih letošnjega leta je bil denarni promet v gostinstvu za 35,7 odstotka večji kot lani v istem obdobju. Delno gre to na višje cene, delno pa tudi na večje število gostov, kar poveča dohodek, da so imeli v Novem mestu, na Otočcu, v Dolenjskih in Šmarjškem Toplicah letos za 28 odstotkov več nočitev kot lani v istem času. Tudi devizni dohodek te dejavnosti bo po oceni za 35 odstotkov večji kot lani. Po številu nočin so na prvem mestu Dolenjske Toplice (doma 49.000 v devetih mesecih), tuji gostje pa se največ ustavljajo na Otočcu. Po strukturi gostov hotela Grad Otoček odpade na tuje goste dve in na domače ena tretjina vseh, pri nočinah pa je to razmerje še ugodnejše v prid tujim gostom. Čeprav je letna sezona že dolgo pri kraju in je število napočitih zavarovanec za klimatsko zdravljenje v zdraviliščih občutno padlo, imajo tudi še te dni v Šmarjškem Toplicah domala vse zasedene. (r)

TRI ČETRT STOLETJA MESTNEGA VODOVODA

Kopanje vodnjakov za ljubljanski vodovod se je začelo leta 1888 pozimi in 17. maja 1890 je prvič pritekla po ceveh voda. Svečano so Ljubljancem odprli vodovod 29. junija 1890, redno pa je pričel obratovati 1. oktobra istega leta.

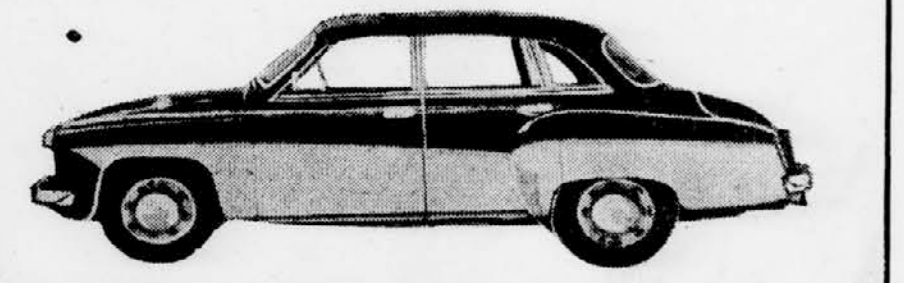
V teh ljubljanskih »dobrih starih časih« je imel ljubljanski vodovod zaposlene 3 ljudi. Vodovodu so takoj priključili 606 ljubljanskih hiš — v letih, ko je stela Ljubljana okrog 30 tisoč prebivalcev. Takrat so Ljubljancem porabili 38 litrov vode dnevno na enega prebivalca. Celotno vodovodno omrežje je takrat merilo nekaj nad 27 tisoč metrov, vodarna v Klečah je imela 4 vodnjake, vodo pa so črpali s parno črpaljo. Rezervoar na Rožniku je zajemal 3200 m³ vode in vodovod oziroma obrat so prvič modernizirali komaj pred drugo svetovno vojno, v letih 1936—1940.

Šele po osvoboditvi se je stanje bistveno spremenilo z gradnjo novih vodovodnih naprav. Skupno danes obratuje 17 vodnjakov, od tega je 12 naj sodobnejših, opremljenih z vertikalnimi globinskimi črpalkami domače proizvodnje. Če je Ljubljana porabila v začetku 1145 m³ vode dnevno, porabi danes 58.600 m³ (v juniju 47.300 m³) oziroma 300 do 400 litrov na osebo (spričo porabe industrije, gostinstva, ostalih lokalov itd.). In še ena primerjava: v prvem letu je imela Ljubljana 606 vodovodnih priključkov, danes jih ima 13.000.

Tudi prihodnost narekuje perspektivni plan gradnje primarnih vodovodnih naprav, tj. rezervoarjev, vodnjakov in glavnih cevodovodov. Tako npr. bodo spomladai začeli graditi velik rezervoar za vsebino 8 tisoč m³ vode na Debelem hribu v Šiški. Potem npr. poleti, v času velike porabe vode ne bo primanjkovalo in dovolj jo bodo imeli tudi v višjih nadstropjih. V prihodnjem letu bodo začeli tudi graditi dva velika glavna cevodova, premera 400 in 500 mm, eden bo povezoval vodarno v Klečah z industrijskim območjem Most in novo mestno bolnišnico, drugi pa konzumno področje Most in bodoči rezervoar nad Štepanjo vasjo. V prihodnjih desetletjih bodo zgradili še okoli 300 km novega vodovodnega omrežja, ki bo sposobno dati 1500 do 2000 litrov vode v sekundi. Po teh in drugih načrtih lahko sklepamo, da bo prihodnji rezervat za bodoča črpalnišča ljubljanskega vodovoda Sorško polje, saj tu kot tudi na področju Kleč že sedaj potekajo obsežne hidrološke in geološke raziskave.

OB JUBILEJU ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV LJUBLJANSKEGA VODOVODA ZA DAN REPUBLIKE!

slovenija avto
Export-import — tehnična trgovina — servisi
LJUBLJANA, Prešernova 40, tel. 317-240, 317-234

WARTBURG 1000 standard
Cena 2.180.000 din, dobava november—december 1965

MOSKVIČ 408 de Luxe
Cena 2.532.564 din, dobava april 1966

Sporočamo žalostno vest, da nas je mnogo prezgodaj zapustil naš sodelavec

ZDRAVKO HRIBERNIK
blagajnik organizacije združenja borcev NOB, član odbora SZDL, član upravnega odbora krajevne skupnosti in knjigovodja Vodovodne skupnosti Črnuče.

Od vestnega sodelavca in dobrega tovariša se bomo poslovili dne 28. novembra 1965, ob 15.15 uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah v Ljubljani.

Združenje borcev NOB Črnuče, Krajevna skupnost Črnuče, Krajevna organizacija SZDL Črnuče in Vodovodna skupnost Črnuče.

Črnuče, dne 25. novembra 1965.

Nepričakovano nas je zapustil naš poštřitvovalni sodelavec tovariš

JANEZ ŠVAB
specialni zastopnik za življenjska zavarovanja

Pogreb nepozabnega tovariša bo v nedeljo, dne 28. novembra 1965, ob 15. uri na pokopališče v Krškem.

Pokojnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

ZAVAROVALNICA KRSKO
Krško, 26. novembra 1965.

Protokol ob dveh

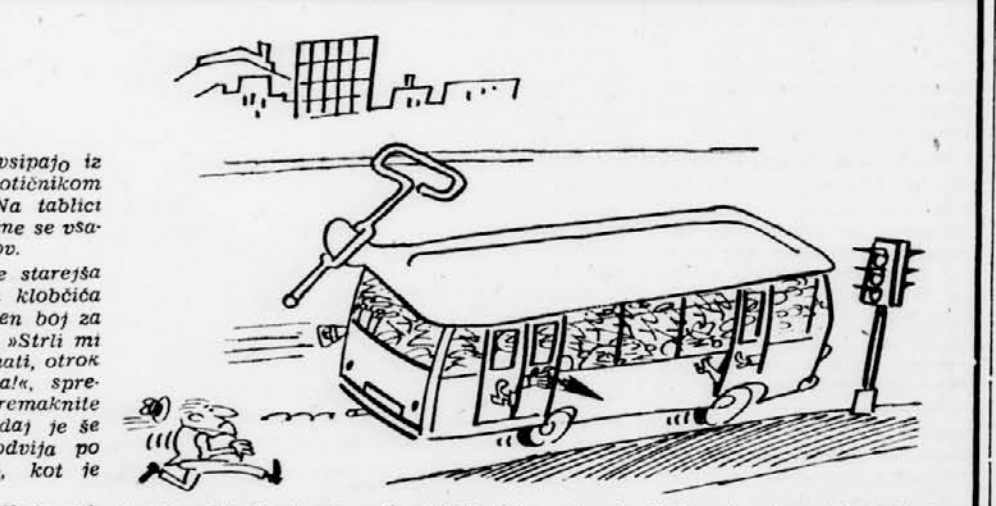
Ura je dve. Ljudje se vsipajo iz uradov in tovarn. Pod nebotičnikom se ustavi zelen avto. Na tablici piše: Proga 3 — Rudnik. Začne se vsa kodnevna sinavizija potnikov.

»Joj, moja marela!« vpije starejša potnica iz srednje črnega klobočca občunov, ki bijejo neusmiljen boj za svoj prostorček v avtobusu. »Strti mi boste otroka!« tarna neka mati, otrok joka: »Mami-ica, mami-ica!«, sprevednik pa glasno prosti: »Premaknite se po vozu navgor! Spredaj je še prazen prostor! Vse se odvijta po ustaljenem postopku, tako, kot je vsak dan.

Sprevednik zapre vrata. Mlada potnica zastoka: »Moja nogala! Sprevednik brž odpre vrata in potnica reši svoj pripravljeni otrok. Vsem navzgor v voz se irije mladenci. Brez sentimentalnosti in z zares dobro športno kondicijo. »Surovinela« vsak se ima pravico peljati! »Umaknite se od vrat, če ne, ne gremo naprej!« »Dajmo, dajmo žele!« Naj žbi tramvajkomandate! Harmonika vrat se stečka zapre. Ura je dve in deset minut. Avto — zelen, znotraj človeška kom. rva — se začne premikati.

Vse gre v redu, po ustaljenem protokolu prometnih konic.

Med vožnjo ta protokol terja vse splošno kritiziranje. Najprej se mora vsuti kritika na podjetje Ljubljana transporta in na njegove vodilne ljudi; nato pa se razmahne na splošno, takole počez, denimo: »Rudnik je

ljubljanski Hariem!« alt: »Tisti, ki imajo to v rokah, se ne vozijo z avtobus!«

Tokrat, na tej vožnji, pa se protokol začne. Neke brkata črnka na nes glas izusti: »Imam predlog! Na mah v avtobusu vse utihne. V tem okolju izpade njegov stavek kot prava neaktakost.

Po vsem videzu pa ga to ne zmoti. »Predlagam, naj se vsem stalnim potnikom na progi 3 — Rudnik vožnje štejejo kot opravljena predvojska vazoja in se jih tudi oprusti vseh orožnih vaj.«

»Ja, kaj pa me, ženske?« užaljeno dreagne s komolecem v črnaha potnica, ki je bila s hrbtom pritisnjena obeni. »Vi moški se boste zdajle doma najeali, potem pa se zavabili po kavčih, me pa cunjo v roko, pa do noči: dr. ni, čisti, šiva, piši naloge z otroki... Sami egoisti!«

Črnih bi ji rad odgovoril. Najbrž bi ji rekel, če bi mogel: »Ženske ja ne kličete k naboru. Pa ne more. Začne se obravati, da bi jo videl v obraz, a mu nikakor ne uspe.

Vendar njegov predlog ne propade v celoti.

»Naj nam vsem na tej progi priznajo skrajšani pokojninski staž, saj bomo gotovo prej pomirli kot prebivalci Centra.« pade nov predlog.

»Ampak vseno se bo potem v tem avtobusu gnetlo še več ljudi.« pada amandna potnik, ki ga ni mogoče videti. Gotovo je bolj nizke rasti.

Zgornje vrstice je bral moj tovariš. »Ni poante!« je rekel, vem, za kaj. Voz se z lastnim avtom. Stamu je v Centru. Ampak nam, ki se vozimo z avtobusi na progi 3 — Rudnik sploh ni za poanto. Nam je le za človeški prevoz z avtobusom.

Fib

**SEKRETARIAT BIENALA
INDUSTRIJSKEGA
OBLIKOVANJA - BIO**
Ljubljana, Moderna galerija,
Tomšičeva 14

VABILO
k sodelovanju na II. bienalu industrijskega
oblikovanja »II. BIO — LJUBLJANA 1966«

ORGANIZACIJA RAZSTAVE
Mestni svet Ljubljane s sodelovanjem gospodarske zbornice Slovenije, Moderne galerije v Ljubljani in strokovnih društev prireja vsako drugo leto v Ljubljani Bienale industrijskega oblikovanja (BIO). Razstavno organizira sekretariat bienala industrijskega oblikovanja.

NAMEN RAZSTAVE
Priveditelj želi z BIO pospeševati razvoj industrijskega oblikovanja s tem, da razstavi najboljše jugoslovanske in tuje industrijsko oblikovane izdelke. Kritična in študijska obravnava razstavljenih predmetov naj bi razjasnila številna vprašanja in s tem omogočila hitrejši razvoj industrijskega oblikovanja in opremljenosti industrijske proizvodnje. Razstava ima tudi poseben vzgojni pomen za širšo javnost.

CAS IN KRAJ RAZSTAVE
Drugi BIO bo od 10. junija do 14. avgusta 1966 v prostori Moderne galerije v Ljubljani.

PROGRAM DRUGEGA BIO
Drugi BIO bo jugoslovanska razstava z mednarodno udeležbo. Zgodovinski bodo razvrščeni primerjano (komparativno) po skupinah ne glede na nacionalni izvor. Vsak eksponat bo označen s svojim nazivom, celim imenom oblikovalca in proizvajalca ter z navedbo države, ki ga razstavlja.

Razstavljeni bodo dobro oblikovani industrijski oziroma serijski izdelki in prototipi predmetov, ki so izdelani v enaki materialu, kot bo serijski izdelek, in ki so nastali v letih 1964 do 1966. Makete in ustničarna dela so izključena. Razstavijo se lahko fotografije industrijsko oblikovanih predmetov, vendar ne morejo biti upoštevane pri ocenjevanju mednarodne žirije BIO.

- SKUPINE RAZSTAVNEGA GRADIVA**
1. Pohištvo
  2. Svetila
  3. Tekstil
  4. Konfekcija, usnjena in druga galanterija
  5. gostinsko-gospodinska oprema in naprave
    - a) Keramika
    - b) Steklo
    - c) Plastika
    - d) Kovina
    - e) Les
    - f) Mehanična gospodinska oprema
    - g) Elektrotehnična gospodinska oprema
  6. Optični predmeti in orodja
  7. Elektrotehnični stroji in telekomunikacijski aparat
  8. Stroji, industrijski izdelki strojne industrije
  9. Lajša prometna sredstva in oprema (kolesa, motocikli)
  10. Komunalna oprema («Street furniture» - oboestje)
    - Cestna oprema (svetila javne rasvetlitve, občestni kamni, ograje, telefonske centrale, orientacijska znamenja, napisne table, posode za cvetje in tako dalje)
  11. Arhitektonski elementi in detajli
    - a) Elementi zgradb, fasad in notranje opreme
    - b) Sanitarne naprave
    - c) Okrožje in oprema
  12. Sportna oprema
  13. Igrare
  14. Embalaža
  15. Vizualne komunikacije

Leptski, časopisni oglasi, časniški oglasi, brošure, zložljivi prospekti, katalogi, vabila, sporedi, ovitki revij, glasila podjetij, knjižni ovitki, ovitki gramofonskih plošč, drobna embalaža varstvene znamke, pisemske glave, koledarji, voščilnice, televizijsko in filmsko oglaševanje

V razstavo bodo lahko vključeni tudi drugi predmeti, ki spadajo v osnovni program razstave, niso pa direktno zahtevane navedene skupine.

V BIO so lahko vključene specializirane razstave.

POGOJI ZA SODELOVANJE
Vabilo za sodelovanje je objavljeno javno v dnevnem in strokovnem tisku. Tuje strokovne institucije oziroma organizacije so vabilne direktno (na osnovi seznamov ICSD). Na II. BIO lahko direktno industrijsko oblikovane predmete proizvajalci, ki pošljejo svoja dela:

- sami (velja za jugoslovanske razstavjalce) ali
  - prek nacionalne strokovne institucije ali organizacije (velja za tuje razstavjalce)
- Prijave, sprejem in strokovna ocena poslanih del bodo potekali takole:

- A) Za jugoslovanske razstavjalce: Prijavo s seznamom predloženih predmetov in s slikovno dokumentacijo (če je na razpolago) je treba poslati do 29. februarja 1966.
- B) Za razstavjalce iz drugih držav: Prijavo in poslano dokumentacijo bo sekretariat pregledal in pisмено zahteval eksponate, ki jih je treba poslati na naslov do 10. aprila 1966.
- C) Sprejeta gradiva, eksponate, bodo pregledani in izbrani za razstavo jugoslovanski člani mednarodne žirije II. BIO.

Podjetja, ustanove, izkoristite ugodnost grobistične cene v SKLADISCIH NA DEBELO

Auto-Hrvatska

TRGOVAČKO PODUZEČE
POGON RABLJENIH VOZILA — ZAGREB
Solovljeva ulica 2

razpisuje
LICITACIJO
Dne 5. XII. 1965 ob 10. uri za socialistični in zasebni sektor
za prodajo

OSEBNIH VOZIL ZNAMKE:	začetna cena	1965
»ZASTAVA«, tipa 750, 62. l.	750.000	800.000
»ZASTAVA«, tipa 800 D, 61. l.	800.000	850.000
»ZASTAVA«, tipa 1100, 61. l.	850.000	850.000
»ZASTAVA«, tipa 1100, 59. l.	850.000	510.000
»ZASTAVA«, tipa 1400 BJ, 59. l.	510.000	300.000
»ZASTAVA«, tipa 1400 BJ, 57. l.	300.000	750.000
»ZASTAVA«, tipa 1400 BJ, 57. l.	750.000	300.000
»BMV«, 1951. l.	300.000	850.000
»MERCEDES«, tipa 170 SD, 56. l.	850.000	450.000
»DKV«, tipa 800-3 z ležiščem	450.000	1.200.000
»PEL-REKORD«, 56. l.	1.200.000	2.000.000
»AVALA« avtobus, 20 sedežev	2.000.000	1.500.000
»TAM« avtobus 30 sedežev	1.500.000	

TOVARNA IN TERENSKA VOZILA:

»ZASTAVA« 615/B, več vozil	1.000.000
»ZASTAVA« 615/B	520.000
»ZASTAVA« 1100/TF	763.000
»TAM«, 4,5 t — 2 vozili	4.000.000
»REFO« s »PERKINS« motorjem	1.300.000
»IMV« — kurir, 62. l.	520.000
»ZASTAVA« AR-55	400.000
»ZASTAVA« AR-55	420.000
»LAND-ROVER«, 55. l.	2.000.000

MOTORJI:

»TMZ — MOPED«, več vozil	10.000	38.000
»JAV« 2 vozili	32.000	
»PANONIA«, 2 vozili	60.000	
»NSU« s prikolico	110.000	
»TOMOS« trikolica	270.000	

Razen navedenih vozil bo podjetje prodalo še tovarna — specialna — vlečna in terenska vozila ter nova ali skoraj nova osebna vozila znamke OPEL-REKORD, »MERCEDES« in druge — za dinarje.

Vozila bodo prodali vsem gospodarskim in družbenim organizacijam ter pravno-fizičnim osebam.

Vozila si lahko ogledate 3. in 4. XII. 1965 od 7. do 14. ure in od 16. do 18. ure ter 5. XII. od 7. ure do začetka licitacije v obratu rabljenih vozil — Zagreb, Solovljeva ulica 2, kjer boste lahko dobili tudi vsa pojasnila. Predstavniki družbenega sektorja morajo v dnež, ki so določeni za pregled vozil oziroma do začetka licitacije, položiti garancijsko pismo banke in blanco barirani ček, da imajo zagotovljena plačilna sredstva, pravno-fizične osebe pa varščino 10 odstotkov od začetne cene za vozila.

Vsa pojasnila dobite po telefonu 416-835.

ELEKTROKOVINA
tovarna elektrokovinskih izdelkov
MARIBOR

komisija za razrešitev in imenovanje direktorja podjetja

Ker v predpisanim roku po prvem razpisu ni bilo prijav, ponovno razpisuje po zakonu o delovnih razmerjih in statutu podjetja mesto

DIREKTORJA
podjetja Elektrokovine, tovarne elektrokovinskih izdelkov Maribor.

V skladu s statutom podjetja in zakonom o delovnih razmerjih mora kandidat za prijavo na razpisno delovno mesto direktorja podjetja izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko izobrazbo in da obvlada vsaj en tuji jezik
- najmanj 10 let delovne dobe, od tega najmanj 5 let na vodilnem položaju
- da kandidat ni bil obsojen na kaznivo dejanje zoper ljudstvo in državo, zoper narodno gospodarstvo, zoper uradno dolžnost, zoper družbeno in zasebno premoženje ali zaradi kršitve pravic samoupravljanja in
- da se družbeno udeležuje.

Prijavi mora kandidat priložiti glede na razpisane pogoje dokazila o strokovnosti in nekaznovanosti ter kratek življenjepis.

Prijave za razpisno delovno mesto morajo kandidati poslati 10 dni po objavi v časopisu v zaprti ovojnici na naslov: Elektrokovina, Maribor, Tržaška cesta 109, kadrovski oddelk z oznako »Komisiji za razrešitev in imenovanje direktorja podjetja«.

Razpis je zaključen s 7. decembrom 1965.

ELMA
TOVARNA ELEKTROMATERIALA - CRNUCE

razglašja prosta delovna mesta za:

1. elektromehanika
2. splošnega ključavničarja
3. priučene brusarce

Pogoji za zaposlitve:

- pod 1. kvalificiran elektromehaničnik
- pod 2. kvalificiran splošni ključavničar
- pod 3. priučeni brusarji za površinsko obdelavo pred galvaniziranjem ali nekvalificirani delavci, ki se želijo priučiti za brusarce.

Vsi interesi morajo imeti urejeno vojaščino.

Preizkusno delo pod 1. in 2. bo največ 30 delovnih dni in pod 3. največ 15 dni.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Pismene ponudbe z navedbo prejšnjih zaposlitev sprejema kadrovska služba podjetja. 10220

Komisija za odprodajo osnovnih sredstev pri
SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
PODružnica 501 - LJUBLJANA
Cankarjeva 18

razpisuje
JAVNO LICITACIJO za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

osebnega avtomobila fiat 1100
izključna cena 550.000 din

računske in pisalne stroje

Vse potrebne informacije dobite v oddelku splošne službe, soba 3 ali po telefonom 23321 int. 15.

Razprodaja pa bo dne 3. in 4. decembra 1965, ob 8. uri v pritličju poslopja na Cankarjevi c. 18. 10219

Razpisna komisija osrednjega delavskega sveta
LESNE INDUSTRIJE
»22. JULIJ« — Idrija

razpisuje mesto
SEKRETARJA

POGOJI: visoka strokovna izobrazba z najmanj enoletno prakso — ali višja strokovna izobrazba z najmanj triletno prakso — ali srednja strokovna izobrazba z najmanj petletno prakso na vodilnih delovnih mestih.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe s podatki o strokovni izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah pošljite upravi podjetja.

Razpis velja 10 dni po objavi. 10221

ŽELEZARNA JESENICE
razpisuje delovni mesti:

ELEKTROINŽENIRJA jakega toka
FOGOJ: najmanj 5 let prakse s področja proizvodnje in razvoda električne energije in urejena vojaščina.

ELEKTROINŽENIRJA šibkega toka
FOGOJ: najmanj 2 leti prakse s področja krmilne in regulacijske tehnike in urejena vojaščina.

Osebnih dohodkov po Pravilniku o formiranju in delitvi osebnih dohodkov Železarnne Jesenice.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite vodstvu Kadrovskega sektorja Železarnne Jesenice. 10214

Svet
EKONOMSKO-ADMINISTRATIVNEGA ŠOLSKEGA CENTRA KOPER

razpisuje
prosti delovni mesti:

1. honorarnega predavatelja angleškega jezika
2. honorarnega predavatelja ekonomskih predmetov

POGOJI: pod 1. fakultetna diploma iz angleškega jezika — pod 2. diploma ekonomske fakultete.

Razpis velja do 15. decembra 1965. 10218

NEPRICAKOVANO NAS JE ZAPUSTIL V 58. LETU
STAROSTI MOJ LJUBI MOZ, OCE IN STARI OCE

Janez Švab

KAPETAN I. KLAZE V POKOJU IN BOREC NOV

POGREB BO V NEDELJO, DNE 28. 11. 1965
OB 15. URI NA POKOPALIŠČE V KRŠKEM.

ZALUJOČI:
ZENA PAVLA, SINOVA JANEZ Z DRUŽINO
IN BOGDAN TER DRUGO SORODSTVO

KRŠKO, 25. NOVEMBRA 1965

Potrti sporočamo vsem sorodnikom, njegovim sotripinim iz taborišča in znanem, da je po trudopolni življenjski poti tih in skromno v 86. letu starosti odšel od nas naš dragi oče, stari oče in brat

Janez Žnidar

posestnik iz Nomnja in nosilec spomenice NOV

K počitku ga bomo spremili v nedeljo, 28. novembra 1965, ob 14. uri iz hise žalosti v Nomnju na pokopališču v Bitnje.

Naj mu bo lahko slovenska zemlja za katero je žrtvoval dva sinova.

Globoko potrti:
žena Marija, sinovi Tone, Lojze z družino, Stane z družino, Franc z ženo, hčeri Francka z družino, Rezka z družino, brat in sestre

Nomenj - Bohinj, Bled, Ljubljana, 26. nov. 1965

Prerano nas je zapustila
naša najboljša draga tovarišica

Julka Rajmer

rojena WOSTNER,
učiteljica v pokoju

Na zadnjo pot jo bomo spremili danes, v soboto, 27. novembra 1965, ob 15. uri iz mrliške vežice na Zalah.

Kolektiv osnovne šole Metlika
in sindikalna podružnica prosvetnih delavcev občine Metlika

Metlika, 26. novembra 1965

Vsem prijateljcem in znancom sporočamo žalostno vest, da je 25. novembra 1965 umrl v 82. letu naš dober mož, ata, stari ata, praded, stric in tast

Ivan Slavec

PTT inšpektor v pokoju, rezervni oficir,
koroški borec, aktivist NOV, oče narodnega heroja Jolka

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 28. nov. 1965, ob 15.30 izpred križišča na kranjsko pokopališče.

Globoko žalujejo:
žena Ela, hči Bojana, sin Igor, zet Radenko, snahi Mara in Ančka, vnuki in vnukinje ter pravnukinja.

Struževo, Kranj, Beograd.

OSNOVNA SOLA FRANCA MARNA
Vodice nad Ljubljano
razpisuje
prosto delovno mesto

VZGOJITELJA
za vzgojno-varstveni oddelk — nižja skupina

Pogoj: učitelj z večletno prakso v pedagoški službi. Prijave pošljite do 5. decembra 1965. 10148

Dobava peči in vse pečarske usluge

nudi
podjetje
»KAMIN«
LJUBLJANA
Tosovnikova ul. 31 (Ježica)
Telefon 341-071 10159

GROBISTICNE CENE IN BOGATO IZBIRO
vam nudijo

SKLADISCA NA DEBELO
ZALOŽBE MLADINSKA KNJIGA

- pisarniški in tehnični material
- pisalne, računske in fakturne stroje
- registrirne blagajne
- geodetske instrumente
- risalne mize

Podjetja, ustanove, izkoristite ugodnost grobistične cene v SKLADISCIH NA DEBELO

- v Ljubljani, Titova 3 — skladišče Wolfova 12
- v Kranju, Majstrov trg 1
- v Novem mestu
- v Mariboru, Vetrinova 8
- v Zagrebu, Preradovičeva 2
- v Beogradu, Maršala Tita 5

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA
LJUBLJANA, TITOVA 3 10150

Dotrpela je naša draga žena, teta in svakinja

JULIJANA RAJMER

roj. WOSTNER
učiteljica v pok.

Pogreb bo v soboto, 27. 11. 1965, ob 15. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.

Zaljujoči:
mož Slavo, družine Wostner, Repič, Pavlica, Gvardjančič, Rajmer, Tancik, Marn, Kopinič, Kobal in drugo sorodstvo

Ljubljana, Metlika, 25. 11. 1965

V globoki žalosti sporočamo, da je umrl naš ljubljani mož, oče, stari oče, tast, brat, svak in stric

FRANC KUKMAN

upokojenec, koroški borec, odlikovan z zlato medaljo Obliči in spomenico 18—19.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 28. novembra 1965 ob 14.30 iz Franciškovve mrliške vežice na Zalah.

Prosimo tihga sožalja.

Zaljujoči:
žena Danica, hčerka Danica, zet Marjan, vnukinja Jana in Nins
brat Janez, sestra Ana z družinama, sestra Tončka ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Novo mesto, 26. novembra 1965

Umrla je naša teta

Irma Podkrajšek

roj. KESLER — upok.

Pogreb pokojnice bo v nedeljo, 28. novembra 1965, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Zalah.

Zaljujoče družine:
Kessler, Muhar, Zivanović in Starčević
Ljubljana, Beograd, 26. novembra 1965

Umrla je moja ljuba mama

Justina Klanšček

Poslednjič se bom poslovila od nje v soboto, 27. novembra 1965, ob 11. uri v Jožefovi mrliški vežici na Zalah.

Hčerka Neva in drugo sorodstvo
Ljubljana, 25. novembra 1965

Kolektiv veletrovinne »ZIVILA« — Kranj
in sindikalna podružnica
sporočata žalostno vest, da je preminil

Janko Ferčič
delavec v prodajalni

Na njegovo zadnjo pot ga bomo spremili 28. novembra 1965, ob 16. uri izpred križišča na kranjsko pokopališče.

Kolektiv in sindikalna podružnica »ZIVILA« — Kranj

NACIN POSTILJANJA
Način postiljanja je prepusten razstavljavcem. Stroški transporta in embalaže za dostavo eksponatov v skladišče razstave ter stroške eventualnih priprav za zaščito eksponatov pri upravnih zahtevah SFRJ povrna razstavljavec sam. Eksponate bodo vrnil na stroške BIO. Razstavjalci je brezplačno. Razstavljena in eventualno nerazstavljena dela bodo vrnila po koncu razstave.

Oh sprejemni bodo predmete komisijsko pregledali in bodo poslati na obvestilo o njihovi eventualni postiljavi. Razstavjalci morajo poslati dobro zapakirane eksponate in skrbno izpolnjen obrazec s podatki, ki so potrebni pridatelju za katalog o avtorjih in eksponatih.

POROSTVO
Poročstvo za vsa razstavljena dela prevzame priveditelj II. BIO (v jugoslovanskih dinarjih) in vrednosti, ki jo navede razstavljavec v obrazcu. Poročstvo velja v času razstave, od prevzema do odposiljavitve eksponatov. Vsa dela bodo zavarovana.

ZIRJA — PRIZNANJA
Podletve priznanj prozame posebna 14-članska žirija, ki jo sestavlja 7 jugoslovanskih in 7 tujih članov.

Jugoslovanski člani:
1. Stojan Čelič, Beograd
2. Zdenka Munk, Zagreb
3. Vladimir Mušič-Brao, Ljubljana
4. Zvonimir Radič, Zagreb
5. Edo Ravnikar, Ljubljana
6. Vjenceslav Richter, Zagreb
7. Savin Sever, Ljubljana — in dva namestnika

Tuji člani žirije:
1. Gillo Dorfles, Milano
2. Oskar Hansen, Warszawa
3. Åke Huldt, Stockholm
4. Tomas Maldonado, Ulm Donau
5. Paul Reilly, London (ICSID)
6. Jurij Solovjev, Moskva
7. Karl Schwanzler, Wien

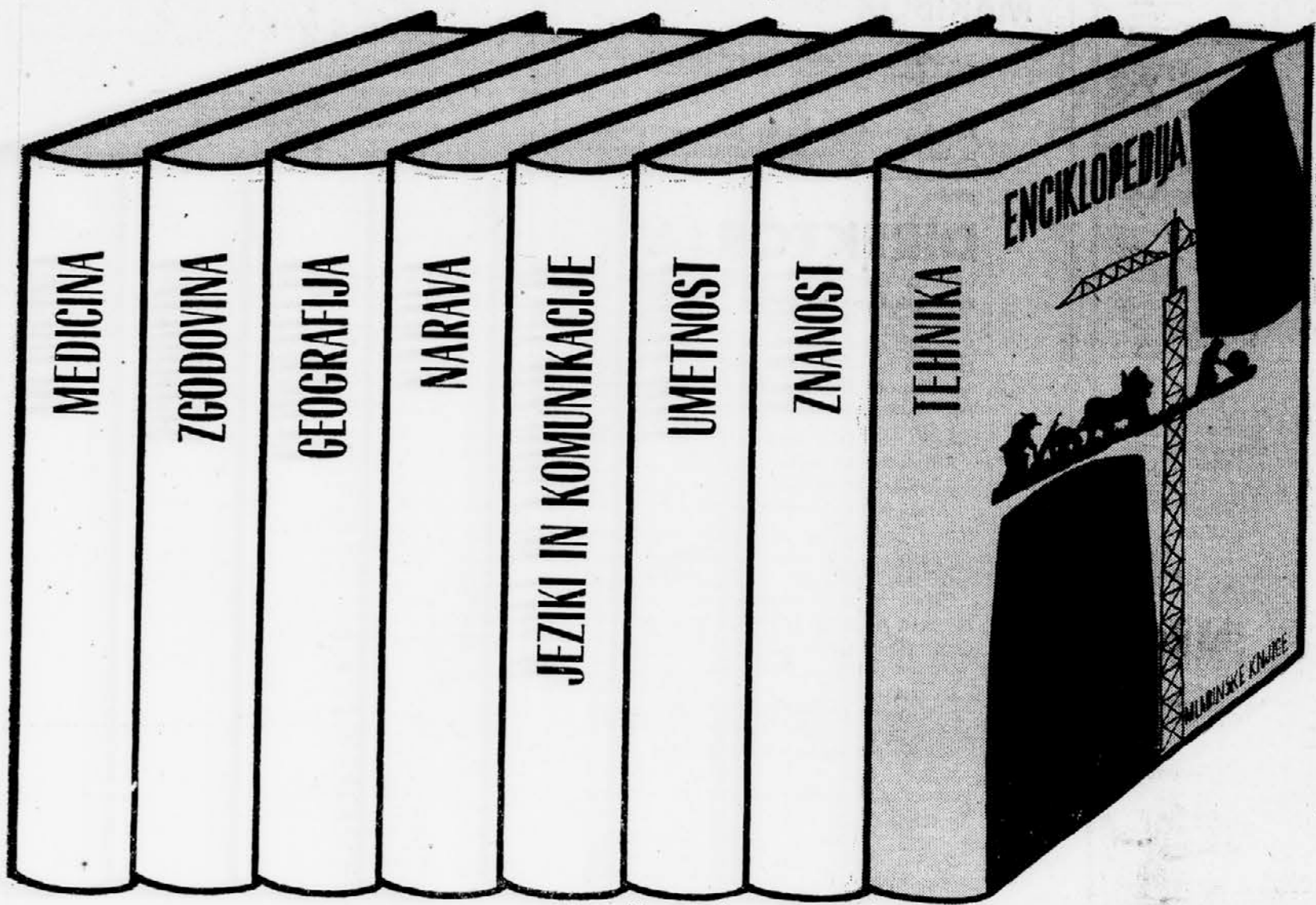
KATALOG
Priveditelj bo po razstavi izdal ilustriran katalog — doku mentacijo o BIO, ki ga dobijo razstavjalci brezplačno. Razstavjalci imajo prav tako brezplačen vstop na razstavo.

Vsak razstavljavec dovoljuje pridatelju brezplačno fotografiranje del ter eventualno reproduciranje fotodokumentacije in dokumentacije, ki jo pošlje razstavljavec.

NASLOV
Prijave, dokumentacije, dela in vsa druga obvestila pošljite na naslov
Sekretariat Bienala industrijskega oblikovanja — BIO Ljubljana, Moderna galerija, Ljubljana, Tomšičeva 14.

mladinska knjiga

V letu 1966 - edinstvena izdaja Mladinske knjige

SODOBNA ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA

NOVO!
Slovenska izdaja velike družinske enciklopedije.

NOVO!
Izdaja, ki je na svetovnem tržišču doživela največji uspeh.

NOVO!
Enciklopedija, ki je izšla v vseh svetovnih jezikih.

NOVO!
Enciklopedija, ki so jo doslej izdale velike založbe: Larousse, Francija, Mac Donald, Anglija, Doubleday, ZDA

NOVO!
8 knjig velikega formata.
3.000 strani (vsaka knjiga ima 367 strani) več kot 7.000 ilustracij, barvnih in črno-belih.

NOVO!
Sodobna ilustrirana enciklopedija

Vprašanja
Vprašanja
Vprašanja iz umetnosti, znanosti, zgodovine, zemljepisa, jezika, medicine, narave, tehnike.

Tudi odgovori v osmih knjigah

SODOBNE ILUSTRIRANE ENCIKLOPEDIJE

Pri tekstih so sodelovali najbolj znani svetovni znanstveniki. Enciklopedija obravnava zaključeno posamezno predmetno in vprašanja. To je knjiga za najširšo publiko. Vprašanja v knjigi so natančno tista vprašanja, ki jih inteligentni otrok zastavlja svojim staršem. Odgovori so jasni, v jeziku, ki ne potrebuje posebne izobrazbe. Teksti so razumljivi, tako da tudi preprostem človeku spregovorijo o najvažnejših in najnovejših stvareh na najbolj poljuden način.

Na koncu vsake knjige je izčrpno enciklopedično kazalo.
Slovenski prevod in adaptacijo bodo opravili naši najboljši strokovnjaki.
8 knjig

SODOBNE ILUSTRIRANE ENCIKLOPEDIJE

obrnava naslednja področja:

1. KEMIJA — FIZIKA — ASTRONOMIJA	5. ZGODOVINA
2. UMETNOST	6. TEHNIKA
3. NARAVA	7. MEDICINA
4. GEOGRAFIJA	8. JEZIK IN KOMUNIKACIJE

KEMIJA-FIZIKA-ASTRONOMIJA

Tri velike veje znanosti: kemija, fizika, astronomija, so tri osnovne stvari današnjega sveta. Znanstvenih teorij je vedno več in močno so se spreminjale v zadnjih 20 letih. Snov v knjigi je zajeta v približno 150 člankih, od katerih obsega vsak s slikami vred natančno 2 strani. 367 strani originalnega teksta poznanih znanstvenikov je z več kot 700 ilustracijami strnjeno v celoto, ki se da z užitek brati a je obenem tudi sijajen priručnik za tistega, ki bi se rad seznanil s posameznimi problemi, napravami, dosežki.

UMETNOST

400 barvnih in 400 črno-belih ilustracij, ki jih je zbrala mednarodna komisija arhitektov in umetnikov in urednikov kaže v posameznih poglavjih o umetnosti, kako so skozi stoletja ustvarjali slikarji, kiparji, pesniki, pisatelji, dramatik, skladatelji, plesalci, filmski delavci. Knjiga kaže, da nikoli noben avtor ni delal popolnoma neodvisno od družbe, v kateri je živel, in tudi ne neodvisno od umetnikov svojega časa. Ta ugotovitev, ki jo je izrekel že Van Gogh... da je nekaj Rembrandta v Shakespearu... in nekaj Delacroixa v Victoriju Hugoju... da je nekaj nekaj več kot samo pečat konvencionalnega pregleda umetnosti.

NARAVA

Knjiga je prikaz zgodovine našega planeta in življenja na njem; razvoj rastlin in živali skozi stoletja in razvoj človeka, ki je sledilje postal gospodar narave. Stvarno kazalo in še posebej dodatek z bogato terminologijo daje knjigi NARAVA enako pečat priložnosti kakor pečat očarljive povesti. Čuda narave so prikazana v bogatih ilustracijah umetnika Hansa Ernija, ki je ilustriral tudi vse ostale knjige.

GEOGRAFIJA

Knjiga je analiza fizikalnih, človeških in ekonomskih pogledov na svet kot celoto, ki ji sledi podrobni prikaz posameznih delov sveta. 10 strani opomb, več kot 300 zemljepisnih terminov, 45 strani statističnih podatkov o vseh deželah sveta, več sto risb, ilustracij, fotografij, zemljevidov, diagramov.

ZGODOVINA

Začenši z razvojem pred 5000 leti opisuje ZGODOVINA najprej razvoj posameznih civilizacij, raztresenih po vsem svetu, v drugem delu pa njih postopno povezovanje v ogromno celoto, kjer so posamezni narodi vedno bolj odvisni drug od drugega. Dramatičen vrh je dosežen s čudovito sliko sveta v 20. stoletju. Knjiga je rezultat velikih naporov mednarodne skupine pisateljev, umetnikov, svetovalcev in založnikov, katerih vodja je bil oxfordski zgodovinar Alan Bullock.

TEHNIKA

Jasna in zgoščena studija o svetu tehnike. Teško bi našli delo te vrste, ki bi jasneje in odgovorneje podajalo razvoj tehnike. Razen tega so razlage glavnih področij tehničnega napredka tako poljudne, da jih lahko razume najbolj preprost bralec. Začenši z ukrotitvijo ognja do uporabe atomske energije razlaga knjiga podrobno premenne poglede na odnos industrija — znanost. Tako dobi bralec jasno sliko, da ima vsak tehnični napredek dve strani: eno, kjer so problemi popolnoma tehnični in drugo, kjer so problemi človeško pomembni.

MEDICINA

Zdravje posameznega človeka predstavlja zdravje in blaginjo vse človeške družbe v raznih sistemih današnjega sveta. Knjiga govori o vplivih urbanizacije, industrializacije, o problemih zdravja v najrazličnejših delih sveta. Pri povzročiteljih in vzrokih bolezni se naslanja na najsodobnejše znanstvene izsledke. Bralec najde dragocene napotke, kako varovati zdravje. Opisu delovanja in boleznim osrednjega živčevja je posvečen obsežen del knjige in posega v najrazličnejša področja človekove duševnosti. Knjiga govori tudi o problemih higiene, javnega zdravja in o zdravstvenih organizacijah in konča zmagoslavno z opisom delovanja svetovne zdravstvene organizacije, ki skoraj pooseblja koncept knjige, da zdravje ni več problem posameznika temveč problem družbe, v kateri živimo.

Založba

MLADINSKA KNJIGA RAZPISUJE SUBSKRIPCIO za SODOBNO ILUSTRIRANO ENCIKLOPEDIJO

S tem omogoča prednaročnikom:
— zagotovljeno kompletno izdajo Enciklopedije
— občutno nižjo ceno
— možnost odplačevanja v mesečnih obrokih

DVE KNJIGI BOSTA IŽLI ZE V LETU 1966.

PRVA NAJKASNEJE V SEPTEMBRU.

Vseh osem knjig bo izšlo do konca leta 1967.
Za naročnike, ki se bodo k subskripciji prijavili do 31. 3. 1966 (velja datum poštnega žiga), razpisuje založba posebno

PREDNOSTNO SUBSKRIPCIO

Cena knjigi v prednostni subskripciji bo 8000 dinarjev, kompletu 64.000 dinarjev, kar plačajo naročniki v 24 rednih mesečnih obrokih. Prvi obrok 3050 din in 23 obrokov po 2650 din.

Po 31. 3. 1966 bo subskripcijska cena knjigi 9000 dinarjev, kompletu 72.000 dinarjev. Cena posameznih knjig v prosti prodaji bo znatno višja.

NE ZAMUDITE!

ZA 2.650 dinarjev NA MESEC BOSTE IMELI V DVEH LETIH NA VAŠI KNJIŽNI POLICI ČUDOVITO SERIJO 8 KNJIG.

V njih boste našli odgovore na vprašanja iz vseh področij, ki vas zanimajo.
Zato

Sodobno ilustrirano enciklopedijo V VSAKO DRUŽINO • V VSAKO ŠOLO • V VSAKO KNJIŽNICO

To edinstveno in bogato zbirko knjig lahko naročite v vseh knjigarnah. Najbolje pa je, če še danes izpolnite priloženo naročilnico.

NAROČILNICA

Primek in ime .....

Točen naslov .....

Poklic .....

Podpisani NEPREKLICNO NAROČAM

SODOBNO ILUSTRIRANO ENCIKLOPEDIJO Mladinske knjige v 8 knjigah. Znesek 64.000 dinarjev bom poravnal v 24 rednih mesečnih obrokih (prvi obrok 3050 din in 23 obrokov po 2650 din), ki jih bom prišel nakazovati takoj po prejemu računa in poloznic. Strinjam se s subskripcijskim pogojem, da bom posamezne knjige prejel šele, ko bodo plačane.

Datum .....

Podpis .....

PRVIČ V ZGODOVINI SLOVENSKEGA ZALOŽNIŠTVA 48 KNJIG — 661 000 IZVODOV!

MOJA KNJIŽNICA

ZA ŠOLARJE! — ZA PEDAGOGE! —
ZA VSE LJUBITELJE LEPE KNJIGE!

15. DECEMBRA

izide prvih 16 knjig nove zbirke, s katero bo Mladinska knjiga izpolnila občutno vrzel na področju literature za šolsko branje. Založba bo od 25. decembra do konca januarja 1966 izdala v zbirki Moja knjižnica 48 naslovov v 661.000 izvodih in s tem napravila največji založniški podvig v dosedanji zgodovini slovenskega založništva.

Učenci od 3. do 8. razreda osemletke bodo dobili po osem knjig, ki predstavljajo danes jedro obveznega branja pri pouku slovensčine. V vsaki knjigi je tudi kratek oris pisatelja in njegovega dela. Izbor del za prvi letnik zbirke je pripravila založba ob sodelovanju Zavoda za napredek šolstva SRŠ.

Za opremo knjige je založba angažirala najboljše opremljevalce in ilustratorje. Vsaka knjiga bo imela štirikarben plastificiran ovitek z opremo, ki je bila posebej pripravljena za to zbirko. Tako bodo knjige te zbirke ne samo koristne, ampak tudi lepe!

Program prvega letnika:

3. razred

LUKEC IN NJEGOV SKOREC
Izbral in uredil Josip Ribičič
FRANCE BEVK, ilustriral Maksim Gaspari
TOLOVAJ MATAJ
Fran Milčinski,
ilustriral Ivan Vavpotič

OTROK MED BOJEM

Izbral in uredil Josip Ribičič
SLOVENSKE PRAVLJICE
Izbral in uredil Alojz Bolhar
VRTILJAK
Tone Pavček, ilustriral Stefan Planinc

SLOVENSKE GANKE

Zbrala in uredila Darinka Petkovšek
Ilustracije Jože Ciuha in Marička Koren

RACKO IN LIJA

Bogomir Magajna,
ilustriral Maksim Sedej
LIZIKE ZA VSE
Branka Jurca, ilustrirala Cita Potokar
Obseg zbirke: 900 strani
Cena: 2600 dinarjev

4. razred

PESTRNA
France Bevk, ilustriral France Mibelčič

MEDVED PU

Aleksander Alane Milne,
ilustracije po izvorniku

JURLJ KOZJAK

Josip Jurčič, ilustriral Maksim Sedej

KEKEC NAD SAMOTNIM BREZONOM

Josip Vandot

NA KRASU

Igo Gruden,
ilustrirala Marlenka Stupica

PIKICA IN TONCEK

Erich Kästner, ilustracije po izvorniku

PASTIRICA DROBTINICA

Izbor pravljic in pripovedk
Izbrala in uredila Kristina Brenkova

ČUDOVITE DOGODIVSCINE

VAJENKA HLAPICA
Ivana Brlek-Mažuranič
Obseg zbirke: 950 strani
Cena: 2600 dinarjev

5. razred

OVČAR RUNO
Angelo Cerkevnik, ilustriral Ive Subić

MALI UPORNIK

France Bevk, ilustriral Nikolaj Omersa

ZIVALSKÉ PRIPOVEDKE

Matija Valjavec, ilustriral Janez Vidic

OTROK CRNEGA RODU

Jože Pahor, ilustriral Ive Seljak-Copič

BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA

Tone Selškar, ilustriral Albert Širk
Obseg zbirke: 1000 strani
Cena: 2600 dinarjev

6. razred

TAJNO DRUŠTVO PGC
Anton Ingolič, ilustriral Stefan Planinc

TATICE

France Bevk, ilustriral Nikolaj Omersa

DECKI PAVLOVE ULICE

Ferenc Molnar

LEPI JANICAR

Rado Murnik, ilustriral Janez Vidic

NIKOLETINA BURSAC

Branko Copič, ilustracije po izvorniku

UPORNA SRCA

Zbral in uredil Josip Ribičič

ROBIN HOOD

Henry Gilbert, ilustracije po izvorniku

MARTIN KRPAN Z VRHA

Fran Levstik
Obseg zbirke: 1200 strani
Cena: 2600 dinarjev

7. razred

MOJE ZIVLJENJE
Ivan Cankar

DREJC Z VISAVE

Venceslav Winkler

SKRITI DNEVNIK

Leopold Suhodolčan,
ilustrirala Melita Vovk-Štih

POD SVOBODNIM SONCEM, I.

Fran Saleški Finžgar

POD SVOBODNIM SONCEM, II.

Fran Saleški Finžgar

DOMEN

Josip Jurčič, ilustriral Nikolaj Omersa

KOCA STRICA TOMA

Harriet Beecher-Stowe,
ilustriral France Slana

PRIGODE TOMA SAWYERJA

Mark Twain, ilustracije po izvorniku
Obseg zbirke: 1550 strani
Cena: 3400 dinarjev

MED GORAMI

Ivan Tavčar

S PARTIZANI

Vladimir Nazor

CUDOVITI PRAH

Vjekoslav Kaleb

SOSEDOV SIN

Josip Jurčič

NAGELJ S PESNIKOVEGA GROBA

August Senoa

Obseg zbirke: 1700 strani

Cena: 3400 dinarjev

Zbirka predstavlja reprezentativen izbor domače in tuje književnosti in ne bodo po njej segli samo dijaki, ampak bo dobrodošla vsem ljubiteljem lepe knjige, saj bo v njej objavljena vrsta del, ki jih že dalj časa pogrešamo na našem knjižnem trgu.

STARSI, Z MOJO KNJIŽNICO NAJ VAŠ OTROK VZLJUBI KNJIGO!
KDOR NE BERE — IMA MANJ OD ZIVLJENJA!

Zaradi velike naklade lahko založba ponudi knjige po cenah, ki so danes na knjižnem trgu brezkonkurenčne!

Cena posameznim kompletom — po osem brošuranih in plastificiranih knjig — bo:

2600 din za zbirke 3., 4., 5. in 6. razreda
(cena knjigi približno 325 din)

3400 din za zbirke 7. in 8. razreda
(obsežnejše knjige približno po 425 din)

V prodaji bodo tudi posamezne knjige, vendar bo tem cena oblikovana po obsegu in bo višja kot cena knjigam v kompletu.

Izkoristite ugodnost nižje cene pri nakupu zbirke
Če naročite celotno zbirko, dobite

48 knjig za 17.200 dinarjev

Na Mojo knjižnico se lahko naročite v vseh knjigarnah, pri poverjenikih Mladinske knjige na solah, ali pa s priloženo naročilnico direktno pri Prodajnem oddelku založbe Mladinska knjiga, Ljubljana, Titova 3.

Vseh 8 knjig boste prejeli naenkrat. V decembru izideta prvi dve zbirki.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, LJUBLJANA, TITOVA 3

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam komplet zbirke »Moja knjižnica« za

3., 4., 5., 6. razred po 2600 din
7., 8. razred po 3400 din

(Obkrožite ustrezni razred!)

Knjige in dejanske pošne stroške bom plačal po povzetju.

Ime in priimek .....

Točen naslov .....

Datum .....

Podpis .....

AVTOMOBILI V JARKU — Mnoge avtomobiliste, ki so potovali iz Köbenhavna proti južni Danski, so bili neprijetno presenečeni. V Köbenhavnu je sicer hladno, vendar suho. V južnem delu države pa so snežni meteži tako visoki, da je marsikateri voznik obupal in pustil vozilo v snegu. Naslednji dan so jih z buldozerji nesumljeno odrinili v jarek. Telefoto: AP

TUDI NA POLJSKEM OBILO SNEGA — Letošnja rana zima je iznenadila tudi Poljsko. Debeli snežna odeja je prekrila vso državo, največje težave pa so imeli v pristaniščih. Poročajo, da je v vseh pristaniščih ob poljski ovirali razkladanje ladijskega tovora. Na sliki: Delavci čistijo sneg in led s pripravnimi pomolov v Gdansku. Telefoto: AP

ZARADI POLEDICE — Do podobnih prizorov je večeraj okoli 8. ure prišlo na mnogih cestah v Ljubljani. Rahel dež se je takoj spreminjal v led in močno oviral trolejbusne in druga vozila. Komunalna in druga podjetja, ki skrbijo za pravočasno posipanje cest, večeraj svoji napladi niso bila kos. Treba bi bilo posvetiti več pozornosti organizaciji zimске službe, da ne bo prišlo do hudih nesreč. Foto: E. Selhaus

Nadaljevanje s prve strani

Tehniški vzgoji

niškim napredkom pojema potreba po širši tehniški vzgoji delavcev, in celo odkrskajo upravljivost temu, da se v proces vzgoje vključujejo osnovne tehnike in proizvodnje. Predsednik Tito je z zanimanjem poslušal, kar so mu pripovedovali predstavniki sveta za tehniško vzgojo otrok. Potem je dejal, da je tudi sam opazil, da v sedanji fazi gospodarske reforme zelo pogosto iščejo notranje zaloge v tem, da ukinjajo ali zmanjšujejo obseg pouka splošne tehniške vzgoje in telesne vzgoje. Ta pojav je ocenil kot škodljiv, še tembolj, ker naša tehniška kultura ni tako razvita, kakor bi morala biti.

»Zmeraj sem menil,« je rekel predsednik Tito, »da je treba otroke od najzgodnejše dobe navajati k delu in razvijati pri njih zanimanje za tehniko. Težor bo opravljen potem, ko se pokaže, k čemu je kdo nagnjen. To bo pripomoglo, da bo v naših podjetjih več tistih, ki imajo smisel za razne tehnične dosežke in izume.

Tehniška vzgoja otrok je zelo važna in zato je treba vama, ki se z njo ukvarjate, dati vso podporo. Storiteli bom vse, kar morem, da vam ne bi oteževali dela pri tehniški vzgoji mladim, saj ima ta večstranski pomen. Tu ne gre samo za to, da se razvija zanimanje za tehniko in da si pridobivajo določene veščine, ampak tudi za vzgojo sploh. Bolje je, da otroci po pouku in po tem, ko so napisali domačo nalogo, ne prezivljajo svojega prostega časa na ulici, ampak da se v vsi organizacijah posebej delujejo, ki terja tudi posebno razmišljanje. Zato ma delo v klubih, sekcijah in drugih vaših organizacijah globoko vzgojni značaj.

Vem, da se ubadate z različnimi težavami, da nimate dovolj sredstev, potrebnih kabinetov, laboratorijev, in da ste v tehniškem pogledu slabo opremljeni. Brez tega pa ni mogoče veliko storiti. Zato vam homo morali pomagati in prepričati, da bi gospodarska reforma, posebno v sedanji fazi, negativno vplivala na vaše delo in pouk v šolah. Z ukinjivjo pouka tehniške vzgoje in telesne vzgoje v naših šolah ne bomo ničesar pridobili, pač pa bo naša skupnost s tem samo izgubila.

V daljšem pogovoru s svojimi gosti je predsednik Tito med drugim dejal, da smo pri nas znanemirli boj proti neprisločnosti, da obstaja nekakšna srednja in nižnja šola in da je treba posvetiti večjo pozornost nižnji šoli, zlasti pa šolam vajencev v gospodarstvu. Vajeničke šole so danes zanemarjene tudi zato, ker jih je malo. Številni in stariši so primorani plačevati obrtnikom, da sprejmejo v uk njihove otroke. Ker si v obrtniški delavnici ni mogoče pridobiti izkušenj, ki jih zahteva industrija, se takšni mladinci po izučitvi težje vključujejo v tovarniško delo.

Ker so tukaj tudi tovaršiški iz podjetij, je nadaljeval Tito, bi rad povedal, da je žalostno, ker ljudje iz naše soocialistične družbe tako hrepinjajo, da bi šli delat v tujino. Res so v tujini večje plače, vendar pa je tudi organizacija dela boljša. Poleg tega morajo naši ljudje tam krepko poprijeti in delati več kot tuka. V razviti industrijski državi je tehnika na visoki ravni in sredstva se hitreje akumulirajo, zato je tudi nagajevanje boljše. Toda naša država ni je trpela v vojni, temveč je bila tudi pred vojno nerazvita. V podjetju, ki smo jih zgradili, so prihajali mladinci in ljudje s poseželja, ki niso bili dovolj izobraženi v tehničnem pogledu in brez delovnih navad, ki jih imajo industrijski delavci. Zato je bila tudi

cijah določali znanstvena in strokovna znanja sveti znanstvenih organizacij s predstavniki družbene skupnosti, ki sodelujejo v upravljanju določene znanstvene organizacije.

Zvezni izvršni svet je obravnaval teze za temeljni zakon o posvojitvi in teze za temeljni zakon o odnosih staršev in otrok. Obravnaval je tudi nekatere vprašanja iz socialnega zavarovanja in zvezi s pripravljanim osnutkom tez za ustavo zakona o varstvu otrok in družinskem dodatku za otroke zaposlenih staršev. Poudarila so, da je pozitivno, izločiti več sredstev za neposredno otroško varstvo. Prav tako bi bilo prav ustvariti priredilni odbor za razvoj otroških ustanov, ki je bilo pri nalogi nezadostno razvito in je zastajalo za našim splošnim razvojem. Opozorilo so na to, da je pri iskanju rešitev za probleme otroške varstva treba to varstvo uskladiti z našimi možnostmi in v perspektivi našega razvoja, upoštevajoč smotre gospodarske reforme. Pri iskanju nadaljnjih rešitev je treba predvsem misliti na razvijanje neposrednega otroškega varstva.

V sistemu otroškega varstva je treba jasno določiti vlogo delovne organizacije in ustanov otroškega varstva in posebni komitacijski osebni dohodki v mogoče razbrati, da so se oktobra v primerjavi s septembrom nominalni osebni dohodki nekoliko zmanjšali, vendar predvsem na račun zmanjšane valorizacije v družinskih stroških. Tudi gibanje realnih osebni dohodkov v oktobru obveščeni. Tako ne drži kritika, ki prihaja ponekod iz vrst zagovornikov dosedanje neracionalne organizacije na tem področju, češ da je bil rok za razpravo prekratek.

Iz informacije o gibanju osebni dohodkov je mogoče razbrati, da so se oktobra v primerjavi s septembrom nominalni osebni dohodki nekoliko zmanjšali, vendar predvsem na račun zmanjšane valorizacije v družinskih stroških. Tudi gibanje realnih osebni dohodkov v oktobru obveščeni. Tako ne drži kritika, ki prihaja ponekod iz vrst zagovornikov dosedanje neracionalne organizacije na tem področju, češ da je bil rok za razpravo prekratek.

Izvršni svet je nato obravnaval predlog zakona o prenehanju sklada SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš. Predlagal je, naj bi se sredstva tega sklada po ustreznem ključu prenesla na komunalne banke, ki naj razen za kritje starih obveznosti tega sklada, skrbijo tudi za zbiranje novih sredstev za stanovanjsko gradnjo.

Zakonski predlog o odškodnini za razlačena stapa, kmetijska in nerodovitna zemljišča usklajuje problematiko s tega področja z ustavnimi načeli.

Ko je obravnaval poročilo komisije za pripravo predloga o prenosu obveznosti okrajne občine in SR Slovenije, je izvršni svet sprejel predlog, naj se to obveznost na občine in republiko prenesejo po enotnih kriterijih.

V razpravi o informaciji o stanju prometne varnosti, je bilo ugotovljeno, da se je število prometnih nesreč glede na isto obdobje lanskega leta v prvih devetih mesecih znižalo, da pa glede na povečanje števila na novo registriranih motornih vozil in povečanje števila tujih vozil sledijo nesreče ne rase v sorazmerju s povečano gostoto prometa. Zasluga za to gre predvsem dobro organizirani službi prometne milice. Toda v prizadevanja za varnost cestnega prometa je treba močneje vključiti tudi ostale dejavnike. Zlasti je potrebno, da cestne službe takoj zagotavljajo najprimernejšo zgradnjo dele cest, ki predstavljajo tako imenovane kritične ali nevarne točke. Zaskrbljenost zbujata namreč podatki, da so 13% prometnih nesreč, do katerih je prišlo v prvih devetih mesecih letošnjega leta, povzročili objektivni vzroki, predvsem slabo stanje cest. Ostro so kritizirali predloge skupnosti cestnih podjetij SRS, ki skušajo reševati ta problematično s težiskem na celotni rekonstrukciji cestnega omrežja v SRS, kar bi zahtevalo velika finančna sredstva in je seveda v kratkem času nemogoče uresničiti. Skupnost cestnih podjetij naj za-

to že za prihodnje leto izdela program za začetek sanacije »rniha točk. A. J.

Potrebnost je

skrim voditeljem. Indijski parlamentarni krogi menijo, da je zdaj za sestanek zares več možnosti kot kdaj prej. Tako polagoma blede trditve, da bi bil sestanek v Tasikentu brez dokončnih rezultatov in da bi bil škodljiv.

V New Delhiju menijo, da bi bilo docela naivno misliti, da bi bila indijski in pakistanski voditelji pripravljene odgovoriti celo v Tasikentu na sestanek ob raznavnala najbolj aktualni problem, kot je kašmirski spor. Prav tako pa bi bilo naivno domnevati, da bo indija glede tega ponudila kaj več, kot je predlagala po vtihočapljenju pakistanskih vojakov oziroma v varnostnem svetu. Menijo, da zdaj nobeden izmed državnikov ne more občutiti svojih javnosti, da bo popustil.

Delhijski politični krogi ali vsaj del njih pa so napravili še korak dalje pri ustvarjanju ugodnega ozračja za nemeravni sestanek, s tem da so dopustili možnost, da zdaj indija niti Pakistan ne bo oboje viti spoorna v polnem obsegu. Iz tega sledi tudi ugotovitev, da bi na sestanku, čeprav se ne bi mogli dokončno sporazumeti, vendar bi odstranili napetost, ki vlada na črti premirja, in skrajno neznanje med državama kar bi ne glede na želje in namene utegnilo pripomoči k nadaljnjim pogovorom za reševanje.

Pakistanška vlada je danes izročila indijski protest, ker je iz Radžastana prenela v Pakistan 2500 ljudi. V rti, ki so jo izročili vršilu dolžnosti indijskega visokega komisarja v Pakistanu, zahteva Pakistan, naj Indija tem ljudem takoj omogoči vrnitev na svoje domove.

Iz Ravalpindija so danes sporočili, da so silniti na celotni teritorij med indijsko-afganistanskimi mejami, vega in Furčila na vsaj štirikaj ubiti, trije pa raneni.

Po triurni

vojaškega poveljstva o izgubah sovražnika in o akcijah ameriških vojakov. Pri tem je časopis navedel tudi nekaj zgledov, ko obvestila ameriškega poveljstva niso ustrezala resničnemu stanju in so jih pozneje demantirali. Pri tem so sporne predvsem številke o ubitih in ranjenih pripadnikih narodnosvobodilne vojske.

Razlog za polemiko glede natančnosti navedb o svojih izgubah je po vsej verjetnosti očitno nasprotje med ostrimi bitkami v dolini Ja Drang in poznejšimi navedbami izgub v ameriškem časopisu.

Organizacija »ženske za mir« je objavila v časopisu »Washington Post« oglas z naslovom »Poslanica našim sinovom in Vietnamcu.« V oglasu je organizacija poudarila, da so njene članice prav kakor milijoni lojalnih Američanov zaskrbljene zaradi politike ameriške vlade v Vietnamu. Pripadnice te or-

ganizacije bodo sodelovale v jutrišnjem pohodu na Washington in zahtevale prenehanje vojne v Vietnamu. Predsednik britanskega sveta za mir v Vietnamu lord Brockway je poslal britanskemu premieru Wilsonu pismo in zahteval v njem, naj Velika Britanija neha podpirati ameriške agresivne akcije v Vietnamu in naj se skupaj z drugimi državami zavzame za mirne rešitve vietnamskega problema na podlagi zenevskega sporazuma.

Kongo

volitev predsednika. Mobutu je sklenil, da so predsedniške volitve, ki naj bi bile prihodnje leto, »končane«, in da je on izvoljen za predsednika Konga. Predsednik senata Mudin-ja je vstopil v dvorano, kjer je zasedal parlament, s seboj pa je v aktivni pripravi dokumente o državnem udaru. Spremljal ga je vojak obožen za brzo-trolet. Nekdanji premier Fvarist in člani njegove vlade so bili tudi navzoči na seji parlamenta na galeriji pa se je trilo ljudi. Sedež, preoblečen s plastično imitacijo leopardove kože — sedež je poprej pripadal Kasavubuju — je bil prazen. Seja parlamenta je bila prekrajšana, brzo ko je Mudin-ja pregovoril poslanecem, da so vsi skupaj »sprejeli brez debate«.

Prisakovati je da bo polkovnik Mulamba predložil danes seznam članov svojega kabineta. V Leopoldvillu se bilo dane mirno. Po ulicah so postale le manjše skupine Kongovcev, vendar ni bilo opaziti da bi bili ljudje razburjeni.

Kot se je zvedelo, se Combe takoj po seji parlamenta preloži napovedano izkono konferenco. Trdijo, da jo bo imel danes. Na njej bo Combe obrazložil svoje stališče do udara. Agencija TASS je sporočila iz Brazzavilla, da je Leopoldvillu poslala izjavilo, da je bo odobrati strogo izpred Rše, v kateri se bil pripri Antoine Gizenga, in sicer takoj, ko so potrdili, da je prest. Leopoldvillski radio je tudi sporočil, da je v Kongu prepovedano delovanje vseh subverzivnih organizacij.

Kongovci, vendar ni bilo opaziti da bi bili ljudje razburjeni.

Fanfani: LR Kitajska mora zasesti svoje mesto v OZN

TRST, 26. nov. — Italijanski zunanji minister in predsednik letošnjega zasedanja generalne skupščine OZN Amintore Fanfani je sodelavcu znanega italijanskega telednika »Espresso« izjavil, da je sedaj, odkar od blizu spremlja delo generalne skupščine, še bolj prepričan o tem, da bi se bilo treba prizadevati, da LR Kitajska zasede svoje mesto v svetovni organizaciji in se vključi v pogajanja med Vzhodom in Zahodom.

Fanfani je s svojo izjavo znova oživil polemiko o glasovanju italijanske delegacije v generalni skupščini OZN. Italijanska delegacija je bila namreč med predlagateljicami resolucije, s katero so vprašanje Kitajske vrstili med vsa vprašanja, zaradi česar je bila potrebna dvetritajška večina. Italijanska delegacija je tudi glasovala proti predstavitelstvu LR Kitajske v OZN. Zadržani tega se je ob nedavni zunanji politični razpravi v italijanskem senatu razvila zelo ostra polemika med vlado in levo opozicijo. Premier Moro je med to debato povedal, da so se socialistični ministri na vodni seji zavzemali za to, da bi se Italija v debati o kitajskem vprašanju vsaj vzdržala, toda ker je bila večina ministrov drugačnega mnenja, je vlada sklenila, da bo Italija glasovala proti. Sedanja Fanfanjeva izjava pa po sodbi italijanskega tiska pomeni stopnjevanje nesoglasij v vladi, kar zadeva to vprašanje.

Šah v Titogradu

XXI. državno prvenstvo (24. 11.—19. 12.)

Rezultati III. kola (do 20.30)		
Nikolić — Ivkov	Se igrata	remi
Rajković — Bertok	remi	
Sušić — Cebalo	Se igrata	remi
Bradavčević — Bogdanović	remi	
Minić — Gligorić	Se igrata	remi
Parma — Knežević	remi	
Matulović — Sofreški	Se igrata	remi
Marić — Velimirović	Se igrata	remi
Buljović — Matanović	Se igrata	remi
prost Čirić		

Pokrajinski odbor v krizi

Delo trzasekega pokrajinskega odbora bo verjetno upravljali komisar

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

TRST, 26. nov. (Po telefonu) — Za pred 4 meseci je imel odbor trzaseke pokrajine na dnevnem redu sprejem proračuna za l. 1965. Ker tedaj stranke levega centra, ki sestavljajo odbor, niso moge doseči zahtevane večine, so vprašanje odlagali vse do večera. Vendar se stanje ni spremenilo: od 24 odbornikov jih je 12 glasovalo za proračun, 12 pa proti, tako da je nastala situacija, ko proračun ni niti sprejet niti zavrnjen. Posledica tega bo po vsej verjetnosti ta, da bo pokrajina dobila vladnega komisarja, ki bo opravljal delo pokrajinskega odbora do prihodnjih volitev.

Na večerajšnji seji je bilo na razpravi tudi vprašanje odnosov pokrajinskega odbora do slovenske manjšine, v katero sta posegla slovenska svetovlaka Šasa Rudolf z liste Slovenske skupnosti in Jože Pečenko, z liste socialistične stranke. Rudolf je kritiziral odbor, ker ni uredil vprašanja prevajalskega urada za slovensčino, Pečenko pa je obsojal protislovenske izjave liberalnega predstavništva, ko je šlo za poimenovanje slovenskega rodu. Ustree takih zahtev bi pomenilo po njegovih besedah, odpravo diskriminacije proti slovenski etnični skupini in nikarkrno ogrožanje italijanstva Trsta. D. K.

Fanfani: LR Kitajska mora zasesti svoje mesto v OZN

TRST, 26. nov. — Italijanski zunanji minister in predsednik letošnjega zasedanja generalne skupščine OZN Amintore Fanfani je sodelavcu znanega italijanskega telednika »Espresso« izjavil, da je sedaj, odkar od blizu spremlja delo generalne skupščine, še bolj prepričan o tem, da bi se bilo treba prizadevati, da LR Kitajska zasede svoje mesto v svetovni organizaciji in se vključi v pogajanja med Vzhodom in Zahodom.

Fanfani je s svojo izjavo znova oživil polemiko o glasovanju italijanske delegacije v generalni skupščini OZN. Italijanska delegacija je bila namreč med predlagateljicami resolucije, s katero so vprašanje Kitajske vrstili med vsa vprašanja, zaradi česar je bila potrebna dvetritajška večina. Italijanska delegacija je tudi glasovala proti predstavitelstvu LR Kitajske v OZN. Zadržani tega se je ob nedavni zunanji politični razpravi v italijanskem senatu razvila zelo ostra polemika med vlado in levo opozicijo. Premier Moro je med to debato povedal, da so se socialistični ministri na vodni seji zavzemali za to, da bi se Italija v debati o kitajskem vprašanju vsaj vzdržala, toda ker je bila večina ministrov drugačnega mnenja, je vlada sklenila, da bo Italija glasovala proti. Sedanja Fanfanjeva izjava pa po sodbi italijanskega tiska pomeni stopnjevanje nesoglasij v vladi, kar zadeva to vprašanje.

Malagazija

TANANARIVA, 26. nov. (AFP) — Vlada Malgajske republike je sklenila, da se bo država od danes naprej imenovala »Malagazija«.

Telegrami

BRITANCI IZSTRELILI RAKETO — LONDON. Britansko letalsko ministrstvo je sporočilo, da so večeraj uspešno izstrelili raketo Black Knight v Woomeri v Avstraliji. Raketa je poletela več kot 640 km visoko. To je bila že 22. izstrelitev rakete tega tipa.

NAPADI BRITANSKIH LETAL — SANA. Kairski radio je objavil sporočilo jemenske vlade, v katerem je rečeno, da so britanske enote in letala v zadnjih dneh večkrat napadli jemensko ozemlje.

IZBRUH VULKANA — TOKIO. Večeraj je izbruhnil vulkan Mihara na otoku Ošima južno od tokijskega zaliva. Vulkan je bruhal lavo in pepel tisoč metrov visoko. VZPOSTAVITEV DIPLOMATSKIH STIKOV — BUDIMPEŠTA. Madžarska in Pakistan sta sklenila vzpostaviti diplomatske stike, in sicer na ravni veleposlanstev.

Pa še to:

DOBER GLAS SEZE V DEVETO VAS — Oglas v (gorenjskem) »Glasu«: »Prodam tritosko harmoniko. Dvorje 44, Cerklje.« — Pozdravljamo vsak prispevek k naši lahki glasbi!

Vreme 26. NOVEMBRA 1965

Temperature	ob 07		13	
Ljubljana	-3	1		
Planica	-4	1		
Brix	-2	2		
Maribor	-3	8		
Slov. Gradec	-6	-2		
Novo mesto	-3	2		
Koper	7	7		
Kredarica	-8	-7		
Reča	6	10		
Ptuj	11	14		
Split	8	11		
Dobrovnik	4	8		
Zagreb	-6	1		
Beograd	-6	5		
Sarajevo	-13	-6		
Titograd	-1	6		
Stroje	-8	2		
Celovec	-8	-2		
Gradec	-6	-1		
Dunaj	-4	1		
Milano	1	1		
Genova	7	5		
München	0	5		
Zürich	0	5		
Bernerke	2	-		

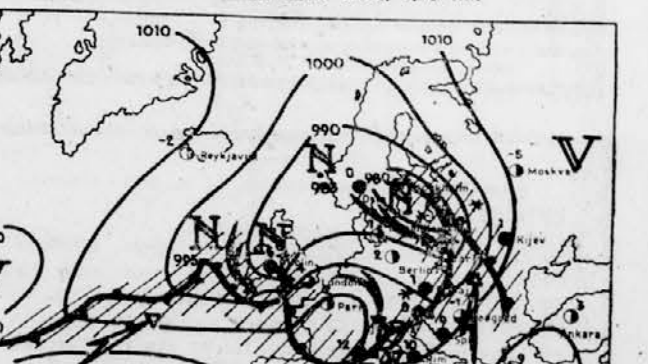
FRONTNEGA MESEJA: Frontalne meje so dosegle Alpe in povzročile poslabšanje vremena pri nas. Za njimi se gradi nad srednjo Evropo prehodno greben visokega zračnega pritiska, vendar se nov val še približuje zahodni Evropi.

NAPOVED: SLOVENIJA

1. Ponoči in jutri bo oblačno z dežjem, ki bo jutri dež dan prehodno ponehal. Temperatura bodo od 1 do 5, v Primorju od 3 do 8 stopinj C.

Snežne razmere

Pohorska vzpenjača — Mariborsko Pohorje, oblačno, 0, 25 cm, orenica, zgorja in spodnja postaja 25 cm, žičnica na Krivacu — Cerklje, nejniho, 4, 11 cm dolina 25 cm, žičnica na Podgajcu, žičnica na Veliko planino, meglja, 8, 40 cm, žičnica obratnice, žičnica na Vitancu, oblačno, — spuščaj 30 cm, sredina 40 cm, vrh 60 cm, žičnica obratnice: Kranjska gora, oblačno, —3, 30 cm, vrh; Ljubelj — predor, rahlo snež, —3, 20 cm, vrh; Žilina na Zelenici — 60 cm, žičnica obratnice; Bled, oblačno, —3, 30 cm, vrh; Gud. Martuljek, oblačno, —3, 4 cm, južen; Rastava, oblačno, —2, 15 cm, južen, cesta prevozna, žičnica ne dela; Rovta, rahlo dežuje, 3, 5 cm; Slovenj Gradec, oblačno, —6, 9 cm; Koča pod Urslo goro, oblačno, —4, 11 cm, vrh; Čista prevoja, žičnica ne dela; Dostop, 2, 13 cm; Erjavčeva koč — Vršč, oblačno, —60 cm; Planica, oblačno, —4, 30 cm; Dam na Komu (koča pri Sedmerih trglarskih jezih), oblačno, —2, 20 cm, tovorn žičnica obratnice; Jezersko, oblačno, 2, 16 cm; Koča na Joštu, dežuje, 0, 5 cm; Poljevo, rosnje, —2, 13 cm; Kuršček, dežuje, 2, 20 cm; Trava gora, oblačno, —4, 20 cm, cesta prevozna; Zaplana — Vrtnika, rahlo snež, 2, 8 cm.

Prihodnja številka DELA bo izšla v sredo, 1. XII.

Bo prihodnjic boljše?

Kako so včeraj posipali ljubljanske ceste

Ljubljancem so bili včeraj naprijeto presenečeni, ko so stopili na poledene pločnike in ceste. Dnevnikarji dežurnih v podjetjih in ustanovah so se neapalili s podatki o zamudah. Avtomobilisti brčkone že dolgo niso vozili tako počasi, saj je na cestah sila drselo. Neredi so bili prizori, da je avtomobil zaneslo proč čez cesto, za njim pa so »pridrsela« drugič. Tudi trolejbusi in avtobusi »Ljubljana transporta« so imeli težave.

V podjetju so nam povedali, da je prišlo do zastojev pri vseh podvozih, ker vozila niso mogla speljati po zaledeneli cesti. Do večjega zastaja je prišlo na Ježici in pri »Količni tovarni«. Tam, neposredno za podvozom, niso mogli niti avtobusi naprej.

Poklicali smo ljubljanske podjetja, ki skrbijo za posipanje cest. V Cestnem podjetju, ki skrbi za ceste v Mostah, Siški in za Bežigradu, so nam povedali, da so njihove ekipe odšle na cesto ob T. B. Pravo, da bodo posipali vse ceste. V podjetju »Snažga«, ki skrbi za ceste in ulice v središčnem mestu, so povedali, da so poslali 6 tovornjakov na teren nekaj minut pred osmo, ko so jih nato opozorili iz »Ljubljana-transporta«. Prav tako so na terenu tudi strojne naprave za posipanje cest. Tovornjaki so se do 12.

ure že večkrat vrnili po pesek. Slabše je tam, kjer za ceste skrbijo komunalna podjetja in krajevne skupnosti. Na cestah tretjega reda v Siški in na cestah na Viču so posipali dokaj pozno.

Odlok ljubljanskega mestnega sveta pravi, da morajo pločnike posipati hišni sveti oziroma uporabniki lokalov. Pravilno izpolnjevanje tega odloka nadzira občina preko strojnega organa (komunalni nadzorniki). Danes ob 11. uri je bilo posutih le malo pločnikov. Ljudje so hodili po Ljubljani skrajno previdno, kljub temu je bilo precej padcev in nesreč. V Siški nadzira posipanje pločnikov dva honorarna komunalna nadzornika. Oba sta na terenu že od včeraj, vendar se Siškariji kljub temu precej avoziro po pločnikih. Na občini pa pravijo, da nadzirata vse območje od podvoza na Celovski cesti do motela v Mednem. Občina je včeraj poslala hišnim svetom okoliščno z ustreznimi navodili.

V središčnem mestu je precej pločnikov bilo podobno drsnim. Na občini Vič-Rudnik nimajo komunalnih nadzornikov. Pravijo, da so lani kontrolirali hišne svete vsi uslužbeni. Včeraj ni bilo na terenu nobenega. Pločniki so bili neposuti... Tudi za Bežigradom nimajo komunalnih nadzornikov. Pravijo, da jih bodo zaposlili. Na terenu ni bilo nobenega uslužbenca občine. Pločniki so bili zvečne neposuti. Nadzornikov nimajo v občini Moste-Polje.

Na mestnem svetu pravijo, da so neprijetno presenečeni, da so slabo organizirane zimске službe. Občine bi se morale ravnati po sklenih in jih sodelati na skupnem sestanku o organizaciji zimске službe.

Dvajsetletnica podjetja «Koteka-Tobus»

LJUBLJANA, 26. nov. — Ob dvajsetletnici ustanovitve podjetja «Koteka-Tobus» je imel delavski svet sinoči slavnostno sejo, na katero je povabil tudi precej starih sodelavcev, predvsem upokojenecov, ki jih je obdaril. Namesto širše slovesnosti se je delavski svet odločil prispevati pet milijonov dinarjev v sklad za gradnjo ljubljanske bolnišnice. Prav tako je sklenil, da bo do v prihodnje svojih delavcem namestilo dodatka na službeno letna priznanja ustrezno nagrado ob upokojitvi. V kolektivi je zelo malo fluktuacije, saj je dobra polovica v podjetju že več kot deset let.

Včeraj - danes - jutri v Ljubljani

ROJSTVA — V obeh ljubljanskih porodnišnicah se je včeraj rodilo 7 dečkov in 10 deklic.

POROKE — Danes se bo na ljubljanskem magistratu poročilo kar 123 parov.

NOVI PROSTORI — Ljudska kuhinja bo na dan republike odprla preurejene spodnje prostore in kuhinjo. Objubiljo popust za abonente.

BOLNIŠNICA — Delavski svet podjetja »Ljubljana transporta« je sklenil, da kolektiv podjetja prispeva za gradnjo nove bolnišnice 2 milijona dinarjev. Denar bodo dali iz sklada osebnih dohodkov, sklenili pa so, da bodo varčevali pri reprezentanci, reklamah ter novoletnih čestitkah in darilih.

VEEME MED PRAZNIKI — Za praznične dneve nam obljublajo meteorologi se naprej dežavno in zelo spremenljivo vreme. Bistvenih ohladitev ne bo, izboljšave bodo le kratkotrajne.

AVTOBUSI — Med prazniki bodo na najbolj obremenjenih medkrajevnih progah vozili dodatni avtobusi. Vozilom na rednih progah bodo dodali še en ali dva avtobusa. Izrednih avtobusov ne bo.

VLAKI — Le trije izredni vlaki bodo med prazniki odšli iz Ljubljane. Sinoči ob 23.00 je že odšel vlak za Celovce, danes na bosta odšla še dva vlaka. Prvi za Kotoribo ob 13.55 in izredni brzi vlak ob 15. uri za Beograd. V Ljubljano bo prišlo 6 izrednih vlakov.

ZASTOJ V PROIZVODNJI — V tovarni »Saturnusa« včeraj nista delali druga in tretja linija, in sicer zaradi pomanjkanja električne energije. Redno bosta začeli delati v sredo.

ZAMUDE — Včeraj med 8. in 10. uro ni odšel iz ljubljanske avtobusne postaje noben avtobus zaradi poledene ceste. Avtobusi iz Crnomila, Smednika, Idrije, Celja, Maribora, Buzijskega, Starega trga, Reke in Mokronoga so imeli precejšnje zamude zaradi poledenosti cest. Vlaki so prihajali po voznem redu. Prav tako je po voznem redu priletelo tudi letalo iz Beograda.

HOTELI — Včeraj so bili popolnoma zasedeni hoteli Bellevue, Hribe in Union v Ljubljani, Turisti in Slonu so imeli še nekaj prostora.

RESEVALCI — Reševalci so včeraj posredovali v 184. primerih. V 18. primerih je šlo za nezgode.

OBISK ROMUNSKHE DELEGACIJE ŽENA — V Jugoslaviji bo do 2. decembra tričlanska delegacija romunskih žena, ki jih vodi inž. Suzana Gvidea, članica Državnega sveta socialistične republike Romunije in poslanka Velike romunske skupščine. V Ljubljani si bo delegacija ogledala potrošniški informativni center CZNG, vzgajno varstveno ustanovo na Prulah, v Kranju pa porodnišnico. Romunske žene bodo šle tudi v muzej NOB, na izvršnem svetu pa se bodo pogovarjale z Majdo Gaspari. Na sliki: delegacija romunskih žena v potrošniškem informativnem centru.

Iz nove pekarnе boljši kruh?

Na občini Center so govorili o preskrbi s kruhom

LJUBLJANA, 26. nov. — »Ljubljana mora biti preskrbljena s kruhom kot doslej« — je bila poglavitna ugotovitev na današnji skupni seji sveta za blagovni promet in sveta za obrt pri občinski skupščini Ljubljana-Center. Obravnali so namreč odločitev kolektivne pekarnе Center, da zgradi iz svojih sredstev nov, centraliziran obrat za peko kruha in s tem razbremeni skoraj nevdružno preobremenjenost starih obratov. Razprava o upravičenosti take odločitve je sprožila vrsto zanimivih in tehtnih mnenj o preskrbi mesta s kruhom.

Nedavno je začela delati v Ljubljani nova, industrijska pekarna kruha v sklopu podjetja Zita. Takrat je bil govor, da bo tako z zmogljivostjo kakor glode moderne opreme dovolj za vse mesto. Zato so člani sveta menili naj bi mestnemu svetu priporočili toliko obratov, da bi se morala Center Pazla, pa bo treba, da boste ob podjetju svojo dejavnost čim bolj povežali ne pa, da bi se morala ukvarjati z dupliranjem proizvodov in drugimi konkurenčnimi zadevami.

Mnogo hudih besed je bilo še na račun borne izbire kruha v Ljubljani. Vse kar premoremo, so tri štiri kvalitete, ob tem pa naši sosedje je zalagajo potrošnike že z več kot dvajsetimi vrstami kruha. Kljub nenehnim opominom in kritikam se ta zadeva še vedno ne premake z mrtve točke.

Nezadovoljive preskrbe mesta s kruhom so deloma krive tudi trgovine s preveč predvidno politiko naročanja kruha po pekarnah, češ da nam le ne bo karkoli ostalo! Tako

Res je, da bi s polno zmogljivostjo pekarna Zita lahko zadostila vsem potrebam v Ljubljani. Sproža pa se vprašanje, kako bi tak monopolizem vplival na nadaljnjo izboljšavo kvalitete, asortimana in cen kruha. Prav v pr. karstov je korist, ki jo prinaša s seboj zdrava konkurenca, lahko zelo velika.

Zato so člani sveta menili naj bi mestnemu svetu priporočili toliko obratov, da bi se morala Center Pazla, pa bo treba, da boste ob podjetju svojo dejavnost čim bolj povežali ne pa, da bi se morala ukvarjati z dupliranjem proizvodov in drugimi konkurenčnimi zadevami.

Poledica ne bo več nevarna

Dragutin Roglič o svojem izumu — ščitniku pred poledico

V Mariboru in v nekaterih drugih krajih države so se pojavili v prodaji ščitniki pred poledico, ki jih je izdelal 77-letni Dragutin Roglič, vodja servisa za tekstilno in kovinsko industrijo pri tovarni čevljev »Lilete«. Obiskal smo ga v delavnici, da bi zvedeli kaj več o njegovem izumu, ki je zbudil v javnosti veliko zanimanje. Z nami se je rad spustil v pomenek.

»Ko je bila lani poledica, sem padel dvakrat; tedaj mi je prišlo na misel, da bi bilo dobro izumiti kaj takega, kar bi preprečilo padce. Zato sem se lotil izdelave ščitnika, ven-

dar sem imel vse skupaj le bolj za svoj konjiček«.

V pomenku je povedal, da ga je pri tem delu spodbujal

direktor Zavoda za socialno zavarovanje Matija Nadžar. Socialno zavarovanje namreč plačuje vsako leto okoli 50 milijonov din zaradi poškodb na poledici. On sam je svoj prvi ščitnik pred poledico preizkusil letos v začetku leta na Pohorju. Opazoval je skupino fantov, ki so se drsali po strmih zledenih poti. Ujavil so ob tem, če je kdo izmed njih padel. Roglič je odšel v hotel »Bellevue«, si montiral na čevlje ščitnike nato pa lažno odkorakal po zledenih poti. Na splošno začudenje mladih gledalcev ni padel.

Letos je Dragutin Roglič izdelal že okoli 2000 ščitnikov, ki so jih prodali takoj. Sedaj jih je v delu nadaljnjih 2000. Večje pošiljke ščitnikov so že romale v Ljubljano, Kranj in Trbovlje. Do novega leta bodo izdelali še okoli 6000 ščitnikov.

»Pri sedemdesetdesetih letih je že čas, da odidem v pokoj, vendar se ne bom nehal delati. Doslej tud nisem bil še nikoli resno bolan in upam, da mi bo sreča tudi vnaprej naklonjena.« je končal zanimiv pomenek Dragutin Roglič, je poln življenja in dela voljan.

M. KOS

Protokol ob dveh

Ura je dva, Ljudje se vsipajo iz uradov in tovarn. Pod nebotičnikom se ustavi celotni avtobus. Na tablici piše: Proga 3 — Rudnik. Začne se vsakodnevna »svetovna« potovanja.

»Oj, moja marelca!« vpije starjša potnica iz srednje črnega kloščiča občinov, ki bistero neusmiljen bog za svoj prstoveček v avtobusu »Štiri mi boste otroka!« tarja neka mati, otrok joča: »Mami-tata, mami-tata, sprejmi me na glasno prosti« »Premaknite se po vozu navgor!« Svedraj je se prazen prostor! Vse se odinja po ustaljenem postopku, tako, kot je vsak dan.

Sprejdujete vprašanja: Mlada potnica zastaja: »Moja voznica! Sprejmi me!« »Oj, odpri vrata in potnišnica!« »Vse je priprto!« Vtem navdušeno v nos je trije marelca. Bred sentimentalnosti in z zares dobro športno kondicijo. »Svetovna!« Vsi se ima pravico peljati! »Imamti se od vrat, če ne ne oremo naprej!« »Dajmo, dajmo žele!« »Naj žvi tram, vajkomanda!« Harmonika vrt se steška zapre. Ura je dve in deset mi ni! Avtobus — zunan svetnotni človeški kom. rva — se začne premikati.

Vse gre v redu po ustaljenem protokolu prometnih kont.

Med vožnjo ta protokol terja vse splošno kritiziranje. Naprej se mora vsaki kritika na podjetje »Ljubljana transporta« in na njegove voditelje. Tudi nato pa se razmahne na splošno, takole počez, denimo: »Rudnik je

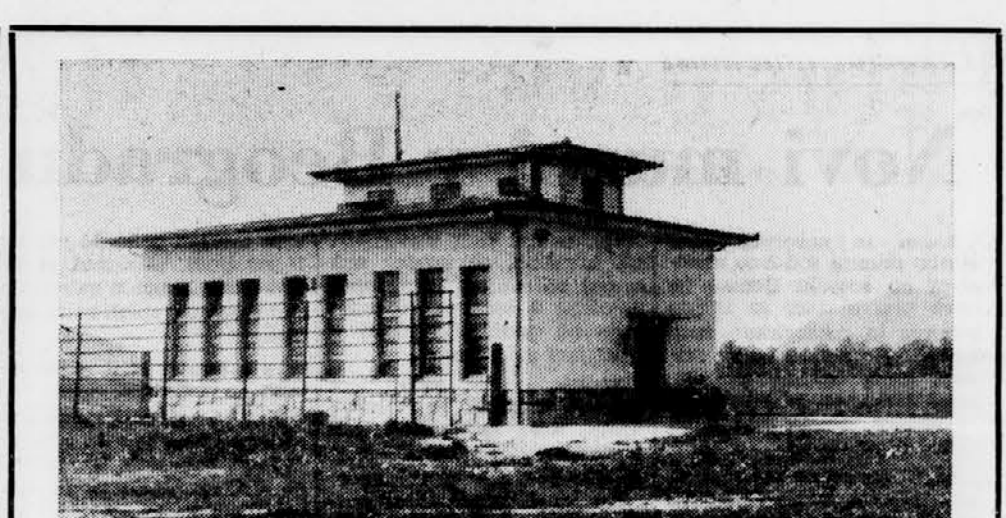
Ljubljanski Hariem's alt: »Tisti, ki imajo to v rokah, se ne vozijo z avtobusom!«

Tokrat, na tej vožnji, pa se proto kol zatakne. Nekaj brkati črnih na ves glas izusti: »Imam predlog!« Na mah v avtobusu vse utihne. V tem okolju izpade njegov stavek kot prava ne-taktičnost.

Po vsem videzu ga ga to ne smoti. »Predlagam, naj se vsem stahnim potnikom na progi 3 — Rudnik vožnja s tepejo kot opravljena predvoja amandma potnik, ki ga ni mogoče videti Gotovo je bolj nizke rasti.«

Zgornje vrstice je bral moj tovarniš »Ni pametna!« rekel, ven, za kaj. Vozil se z lastnim avtom. Stani je v Centru Ampak nam, ki se vozimo z avtobusi na progi 3 — Rudnik sploh ni za poanto. Nam je le za človeški prevoz z avtobusom.

Samt egoisti! Fib

TRI ČETRT STOLETJA MESTNEGA VODOVODA

Kopanje vodnjakov za ljubljanski vodovod se je začelo leta 1888 pozimi in 17. maja 1890 je prvi prišel po ceveh voda. Svečano so Ljubljancem odprli vodovod 29. junija 1890, redno pa je pričel obratovati 1. oktobra istega leta.

V teh ljubljanskih »dobrih starih časih« je imel ljubljanski vodovod zaposlene 3 ljudi. Vodovodu so takoj priključili 606 ljubljanskih hiš — v letih, ko je stela Ljubljana okrog 30 tisoč prebivalcev. Takrat so Ljubljancem porabili 38 litrov vode dnevno na enega prebivalca. Celotno vodovodno omrežje je takrat merilo nekaj nad 27 tisoč metrov, vodarna v Klečah je imela 4 vodnjake, vodo pa so črpali s parno črpalko. Rezervoar na Rožniku je zajemal 3200 m³ vode in vodovod oziroma obrat so prvič modernizirali komaj pred drugo svetovno vojno, v letih 1936-1940.

Sele po osvoboditvi se je stanje bistveno spremenilo z gradnjo novih vodovodnih naprav. Skupno danes obratuje 17 vodnjakov, od tega je 12 naj sodobnejših, opremljenih z vertikalnimi globinskimi črpalkami domače proizvodnje. Če je Ljubljana porabila v začetku 1145 m³ vode dnevno, porabi danes 58.600 m³ (v juniju 47.300 m³) oziroma 360 do 400 litrov na osebo (spriče porabe industrije, gostinstva, ostalih lokalov itd.). In še ena primerjava: v prvem letu je imela Ljubljana 606 vodovodnih priključkov, danes jih ima 13.000.

Tudi prihodnost narekuje perspektivni plan gradnje primarnih vodovodnih naprav, tj. rezervoarjev, vodnjakov in glavnih cevodovodov. Tako npr. bodo spomladaj začeli graditi velik rezervoar za vsebino 8 tisoč m³ vode na Debelnem hribu v Siški. Potem npr. poleti, v času velike porabe vode ne bo primanjkovalo in dovolj jo bodo imeli tudi v višjih nadstropjih. V prihodnjem letu bodo začeli tudi graditi dva velika glavna cevodovoda, premera 400 in 500 mm, eden bo povezoval vodarno v Klečah z industrijskim območjem Most in novo mestno bolnišnico, drugi pa konzumno področje Most in bodoči rezervoar nad Stepanjo vasjo. V prihodnjih desetletjih bodo zgradili še okoli 300 km novega vodovodnega omrežja, ki bo sposobno dati 1500 do 2000 litrov vode v sekundi. Po teh in drugih načrtih lahko sklepamo, da bo prihodnji rezervat za bodoča črpališča ljubljanskega vodovoda Sorsko polje, saj tu kot tudi na področju Kleč že sedaj potekajo obsežne hidrološke in geološke raziskave.

OB JUBILEJU ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV LJUBLJANSKEGA VODOVODA ZA DAN REPUBLIKE!

slovenija avto

Export-import - tehnična trgovina - servisi

LJUBLJANA, Prešernova 40, tel. 317-240, 317-234

OBVESCA INTERESENE, da sklepa pogodbe in sprejema vplačila za vozila

WARTBURG 1000 standard
Cena 2.180.000 din, dobava november-december 1965

MOSKVIČ 408 de Luxe
Cena 2.532.564 din, dobava april 1966

10207

Sporočamo žalostno vest, da nas je mnogo prezgodaj zapustil naš sodelavec

ZDRAVKO HRIBERNIK

blagajnik organizacije združenja borcev NOB član odbora SZDL, član upravnega odbora krajevne skupnosti in knjigovodja Vodovodne skupnosti Črnuče.

Od vestnega sodelavca in dobrega tovariša se bomo poslovili dne 28. novembra 1965, ob 15.15 uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah v Ljubljani.

Združenje borcev NOB Črnuče - Krajevna skupnost Črnuče, Krajevna organizacija SZDL Črnuče in Vodovodna skupnost Črnuče.

Črnuče dne 25. novembra 1965.

Nepričakovano nas je zapustil naš poštrolni sodelavec tovariš

JANEZ ŠVAB

specialni zastopnik za življenjska zavarovanja

Pogreb nepozabnega tovariša bo v nedeljo, dne 28. novembra 1965, ob 15. uri na pokopališču v Krškem.

Pokojnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

ZAVAROVALNICA KRSKO
Krško, 26. novembra 1965.

AVTOMOBILI V JARU — Mnoge avtomobiliste, ki so potovali iz Københavna proti južni Danski, so bili neprijetno presenečeni. V Københavnu je sicer hladno, vendar suho. V južnem delu države pa so snežni meteži tako visoki, da je marsikateri voznik obupal in pustil vozilo v snegu. Naslednji dan so jih z buldožerji neusmiljeno odrinili v jarek. Telefoto: AP

TUDI NA POLJSKEM OBILO SNEGA — Letošnja rana zima je iznenadila tudi Poljake. Debeli snežni odeji je prekrila vso državo, največje težave pa so imeli v pristaniščih. Poročajo, da je v vseh pristaniščih ob poljski obali sneg močno oviral razkladanje ladijskega tovora. Na sliki: Delavci čistijo sneg in led s pristaniških pomolov v Gdansku. Telefoto: AP

ZARADI POLEDICE — Do podobnih prizorov je večer okoli 8. ure prišlo na mnogih cestah v Ljubljani. Rahel dež se je takoj spreminjal v led in močno oviral trolejbusne in druga vozila. Komunala in druga podjetja, ki skrbijo za pravočasno posipanje cest, večer svoji nalogi niso bila kos. Treba bi bilo posvetiti več pozornosti organizaciji zimske službe, da ne bo prišlo do hudih nesreč. Foto: E. Selhaus

Nadaljevanje s prve strani

Tehniški vzgoji

niškim napredkom potrebna je širša tehniška vzgoja delavcev, in celo odredkajo upraviteljski temi, da se v proces vzgoje vključujejo osnovne tehnike in proizvodnje. Predsednik Tito je z zanimanjem poslušal, kar so mu pripovedovali predstavniki sveta za tehniško vzgojo otrok. Potem je dejal, da je tudi sam opazil, da v sedanji fazi gospodarske reforme zelo pogosto iščejo notranje rezerve in, da ukinjajo ali zmanjšujejo obseg pouka splošne tehniške vzgoje in telesne vzgoje. Ta pojav je ocenil kot škodljiv, še tembolj, ker naša tehniška kultura ni tako razvita, kakor bi morala biti.

«Zmeraj sem menil,« je rekel predsednik Tito, »da je treba otroke od najzgodnejše dobe navajati k delu in razvijati pri njih zanimanje za tehniko. Izbor bo opravljen po tem, ko se pokaže, k čemu je kdo nagnjen. To bo pripomoglo, da bo v naših podjetjih več tistih, ki imajo smisel za razne tehnične dosežke in izume.

Tehniška vzgoja otrok je zelo važna in zato je treba vama, ki se v njo ukvarjate, dati vse podporo. Storil bom vse, kar morem, da vam ne bi oteževali dela pri tehniški vzgoji mladim, saj ima ta večstranski pomen. Tudi ne gre samo za to, da se razvija zanimanje za tehniko in da si pridobivajo določene navade, ampak tudi za vzgojo sploh. Bolje je, da otroke po pouku in po tem, ko so napisali domačo nalogo, ne preživljajo svojega prostega časa na ulici, ampak da se v vaših organizacijah posvetijo delu, ki terja tudi posebno razmišljanje. Zato ima delo v klubih, sekcijah in drugih vaših organizacijah globoko vzgojni značaj.

Vem, da se ubadate z različnimi težavami, da nimate dovolj sredstev, potrebnih kabinetov, laboratorijev, in da ste v tehniškem pogledu slabo opremljeni. Brez tega pa ni mogoče veliko storiti. Zato vam bom moral pomagati in prepričati, da bi gospodarska reforma, posebno v sedanji fazi, negativno vplivala na vaše delo in pouk v šolah. Z ukinitvijo pouka tehniške vzgoje in telesne vzgoje v naših šolah ne bomo ničesar pridobili, pač pa bo naša skopnost s tem samo izgubila.

V daljšem pogovoru s svojimi gosti je predsednik Tito med drugim dejal, da smo pri nas zanemarljivo preostanost, da obstaja ne skladnost med številom visokih, srednjih in nižjih šol in da je treba posvetiti večjo pozornost nižjim šolam, zlasti pa šolam vajencev v gospodarstvu. Vajeniške šole so danes zanemarjene tudi zato, ker jih je malo. Število ni starši so primorani plačevati obrtnikom, da sprejmejo v uk njihove otroke. Ker se v obrtniški delavnici ni mogoče pridobiti izkušnje, ki jih zahteva industrija, se takšni mladinci po izučitvi težje vključujejo v tovarniško delo.

Ker so tukaj tudi tovarniški izpodbje, je nadaljeval Tito, bi rad povedal, da je to žalostno, ker ljudje iz naše socialistične dežele tako hrepenejo, da bi šli delat v tujino. Res so v tujini večje plače, vendar pa je tudi organizacija dela boljša. Poleg tega morajo naši ljudje tam krepko poprijeti in delati več kot tujci. V razvitih industrijskih državah je tehnika na visoki ravni in sredstva se hitreje kopičijo, zato je tudi nagajanje boljše. Toda naša država ni le trpeča v vojni, temveč je bila tudi pred vojno nerazvita. V podjetju, ki smo jih zgradili, so prihajali mladinci in ljudje s podedelja, ki niso bili dovolj izobraženi v tehniškem pogledu in brez delovnih izkušenj, ki jih imajo industrijski delavci. Zato je bila tudi

Prihodnja številka DELA bo izšla v sredo, 1. XII.

cijah določali znanstvena in strokovna zvanja svetih znanstvenih organizacij s predstavniki družbene skupnosti, ki sodelujejo v upravljanju določenih znanstvenih organizacij.

Zvezni izvršni svet je obravnaval teze za temeljni zakon o posvojitvi in teze za temeljni zakon o odnosih staršev in otrok.

Obravnaval je tudi nekatere vprašanja iz socialnega zavarovanja v zvezi s pripravljanim osnutkom teza za ustanovitev zakona o varstvu otrok in družinskem dodatku za otroke zaposlenih staršev. Poudarili so, da je pozitivno, izločiti več sredstev za neposredno otroško varstvo. Prav tako bi bilo prav ustvariti pogoje za razvoj omrežja otroških ustanov, ki je bilo pri nas doslej nezadostno razvito in je zastajalo za našim splošnim razvojem. Opozorili so na to, da je pri iskanju rešitev za probleme otroškega varstva treba to varstvo usklajati z našimi možnostmi in perspektivami našega razvoja, upoštevajoč smotere gospodarske reforme. Pri iskanju nadaljnjih rešitev je treba predvsem misliti na razvijanje neposrednega otroškega varstva.

V sistemu otroškega varstva je treba jasno določiti vlogo delovne organizacije in ustanov otroškega varstva in posebni komune kot osnovne družbeno politične skupnosti, ki mora tudi biti osnovni organizacijski okvir za vse institucionalne oblike otroškega varstva. Kar zadeva otroški dodatki, so menili, da ga za zdaj ne bi kazalo ukiniti, pa tudi ne valorizirati njegove vrednosti v kakršni koli obliki. Z nadaljnjo afirmacijo neposrednih oblik otroškega varstva bodo ustvarjeni pogoji, da bi se lahko bolj racionalno lotili vprašanja otroškega dodatka.

Proučili so tudi možnosti za spremembe v sistemu zdravstvenega zavarovanja, tako da bi to obliko varstva bolj usklajali z materialno podlago in doseglji večje zainteresiranosti delovnih organizacij in zavarovancev, da bi s smotrneje trošili sredstva. Pri stolojni organi bodo sprejeli določene ukrepe, da bi zmanjšali izdatke v sedanjem sistemu zdravstvenega zavarovanja, pri čemer bodo proučili možnost, da bi v prihodnjem obdobju uveljavili načelo, po katerem naj tisti, ki ustvarjajo sredstva zavarovanja, in delovne organizacije, tudi odločajo o tem, kako jih bodo uporabljali.

Prav tako je zvezni izvršni svet razpravljal o tem, kako poteka delo pri ugotavljanju beneficirane delovnega staža, in je zahteval, da je treba delo pospešiti, tako da bi čimprej pripravili predlog zakona o ureditvi beneficirane delovnega staža. Na seji zveznega izvršnega sveta so tudi ratificirali več mednarodnih sporazumov.

Popoldne je ZIS na posebilo seji pod predsedstvom Petra Stambolića obravnaval nekatera vprašanja v zvezi s pripravami osnutka zveznega proračuna za leto 1968. Obravnavali so tudi nekatera druga tekoča vprašanja.

Čimprej

niš delovnih ljudi in drugih organizacij pri oblikovanju in izvajanju politike zaposlovanja. Organizacijska vprašanja s tega področja, ki jih ne ureja temeljni zakon, ureja republiški zakon, med drugim tudi pogoje za ustanovitve komunalnih zavodov za zaposlovanje. Predlog republiškega zakona, ki ga je obravnaval izvršni svet, ureja hkrati temeljno problematiko dosežanja organizacije službe za zaposlovanje v SR Sloveniji. Sedaj je namreč v SR

Prihodnja številka DELA bo izšla v sredo, 1. XII.

Sloveniji 38 zavodov za zaposlovanje delavcev z 22 izpostavami, v katerih je zaposlenih 319 oseb. Njihova strokovna usposobljenost je zelo pomankljiva, saj ima od celotnega števila zaposlenih v zavodih okoli 60% samo osnovnošolsko izobrazbo. Novi zakon pa naj bi zagotovil ekonomsko opraviljivo omrežje zavodov za zaposlovanje s takšno kadrovsko sestabo, ki bo sposobna opravljati zahtevne družbeno-ekonomske naloge.

V razpravah o tem zakonskem predlogu je bilo med drugim poudarjeno, da so se najrazvirajoči problemi, ki so za nas najbolj resni omejenosti zakon, zaveže že v l. 1964. O tem so bila kazenska posvetovanja v občinskih skupščinah, in tudi razprave v odborih republiške skupščine. O vseh spremembah, ki so nastajale v zakonskem osnutku, so bili vsi prizadeti sprosti obveščeni. Tako ne drži kritiki, ki pribijajo ponekod iz vrst zagovornikov dosedanjih neracionalnih organizacij na tem področju, češ da je bil rok za razpravo prekratak.

IZ informacije o gibanju osebnih dohodkov je mogoče razbrati, da so se oktobra v primerjavi s septembrom nominalni osebni dohodki nekoliko znižali, vendarle povprečno na račun zakasnele valorizacije v družinskih službah. Tudi gibanje realnih osebni dohodkov v oktobru v primerjavi s septembrom kaže nekaj ugodnega slika. Primerjava realnih osebni dohodkov med julijem in oktobrom pa pokaže seveda precej slabšo sliko. Razponi v osebni dohodkih v drugem polletju so se povečali sorazmerno najbolj v korist nezaravnih in nižjevalificiranih. Sklenjeno je bilo, da se v skladu s tem, kar je bilo ugotovljeno v prejšnji izpodbje, pristojni organi pripravijo, proučijo metodologijo spremljanja osebni dohodkov in da je posebno pozornost treba posvetiti izpolnjevanju pravičnega o nagajevanju.

Izvršni svet je nato obravnaval predlog zakona o prenehanju sklada SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš. Predlagal je, naj bi se sredstva tega sklada po ustreznem ključu prenesla na komunalne banke, ki naj razen za kritje starih obveznosti tega sklada, skrbijo tudi za zbiranje novih sredstev za stanovanjsko graditev.

Zakonski predlog o odškodnini za različne stavbna, kmetijska in nerodovirna zemljišča usklajuje problematiko s tega področja z ustavnimi načeli.

Ko je obravnavala poročilo komisije za pripravo predloga o prenosu obveznosti okrajev na občine in SR Sloveniji, je izvršni svet sprejel predlog, naj se te obveznosti na občine in republiko prenesejo po enotnih kriterijih.

V razpravah o informaciji o stanju prometne varnosti, je bilo ugotovljeno, da se je število prometnih nesreč leta v prvih devetih mesecih sicer znižalo, da pa glede na povečanje števila na novo registriranih motornih vozilih in povečanje števila tujih vozil število nesreč ne rase v sorazmerju s povečano gostoto prometa. Zasluga za to gre predvsem dobro organizirani službi prometne milice. Toda v prizadevanju za varnost cestnega prometa je treba močnejše vključiti tudi ostale čimtelce. Zlasti je potrebno, da cestna služba začne sanirati neprimerno zgrajene dele cest, ki predstavljajo tako imenovane kritične ali »vna« točke. Zaskrbljenost uvrstimo v seznam »vna« točke, da so 13% prometnih nesreč, do katerih je prišlo v prvih devetih mesecih letošnjega leta, povzročili objektivni vzroki, predvsem slabo stanje cest. Ostro so kritizirali predloge skupnosti cestnih podjetij SR, ki skušajo reševati to problematiko s težjim načinom celotne rekonstrukcije cestnega omrežja v SRS, kar bi zahtevalo velika finančna sredstva in je seveda v kratkem času nemogoče uresničiti. Skupnost cestnih podjetij naj za

Prihodnja številka DELA bo izšla v sredo, 1. XII.

to že za prihodnje leto izdelala program za začetek sanacije »vna« točk. A. J.

Potrebnost je

skim voditeljem. Indijski parlamentarni krogi menijo, da je zdaj za sestanek zares več možnosti kot kdaj prej. Tako polsogoma blede trditve, da bi bil sestanek v Taškentu brez učinkovitih rezultatov in da bi bil škodljiv.

V New Delhiju menijo, da bi bilo dober politični krog, da bi bila indijski in pakistanski voditelji pripravljene odgovoriti celo v Taškentu, da bi na sestanku obravnavala najbolj aktualni problem, kot je kasmirski spor. Prav tako pa bi bilo naivno domnevati, da bo Indija glede tega ponudila kaj več, kot je predlagala po vzhodnja pakistanskih vojakov oziroma v varnostnem svetu. Menijo, da zdaj nobeden izmed državnikov ne more objaviti tvojih javnosti, da bo popustil.

Priljubljeni politični krog na vsaj del njih pa so napredovali še korak dalje pri ustvarjanju ugodnega ozračja za nameravani sestanek, s tem da so dopustili možnost, da zdaj ni Indija niti Pakistan neobeta obno-viti snopoda v polnem obsegu. Iz tega sledi tudi upoštevanje da bi na sestanku čeprav se ne bi mogli dokončno sporazumeti, vendar, le odstraniti napetost, ki vlada na črti premirja, in skrajna kar bi ne glede na želje in namena uspešno pripomoči k nadaljnjim poskusom za rešitve.

Pakistanstava vlada je danes izročila Indiji protest, ker je iz Radžastana pregnala v Pakistan 2500 ljudi. V not, ki so jo izročili vršilu dolžnost indijskega visokega komisarja v Pakistanu, zahteva Pakistan, naj Indija tem ljudem takoj omogoči vrnitev na svoje domove.

Iz Ravalpindija so danes sporočili, da so sinoči na sektorju Ba polarniki trije indijski vojniki, na sektorjih Vaga in Eurkija pa so bili štirje ubiti, trije pa ranjeni.

Po triurni

vojaškega poveljstva o izgubah sovražnika in o akcijah ameriških vojakov. Pri tem je časopis navedel tudi nekaj zgovornih, ko obvestila ameriškega poveljstva niso ustrezala resničnemu stanju in so jih pozneje demantirali. Pri tem so sporne predvsem številke o subitih in ranjenih pripadnikih narodnosvobodilne vojske.

Razlog za polemiko glede navedenih navedb o vojnih izgubah je po vsej verjetnosti očitno nasprotje med ostrimi bitkami v dolini Ja Drang in poznejšimi navedbami izgub v ameriškem časopisu.

Organizacija »šenske za mir« je objavila v časopisu »Washington Post« oglas s naslovom »Poslanica našim sinovom v Vietnamu«. Oglas je organizacija poudarila, da so njene članice prav kakor milijoni lojalnih prav rličanov zaskrbljene zaradi politike ameriške vlade v Vietnamu. Pripadnice te organizacije bodo sodelovale v jutrišnjem pohodu na Washington in zahtevale prenehanje vojne v Vietnamu.

Predsednik britanskega sveta za mir v Vietnamu lord Brockway je poslal britanskemu premieru Wilsonu pismo in zahteval v njem, naj Velika Britanija neha podpirati ameriške agresivne akcije v Vietnamu in naj ne skupaj z drugimi državami zavzame za mirno rešitev vietnamskega problema na podlagi ženevskega sporazuma.

☆

Kongo

volitev predsednika Mobutu je sklenil, da so predsedniške volitve, ki naj bi bile

Prihodnja številka DELA bo izšla v sredo, 1. XII.

prihodnje leto, sponkane, in da je on izvoljen za predsednika Konga.

Predsednik senata Mudin-gaj je vstopil v dvorano, kjer je zasedel parlament, s seboj pa je vrv aktovki prinesel dokumente o državnem udaru. Spremljal ga je vojak oborožen z brzoletko. Nekdanji premier Fanariet in član njegove vladar so bili tudi navzoči na seji parlamenta, na galeriji pa se je tlo ljudi. Sedež, preoblečen s plastično imitacijo leopardove kože — sedež je poprej pripadal Kasavubuju — je bil prazen. Seja parlamenta se je končala, brž ko je Mu-din-gaj sporočil poslanecem, da so vsi sklepi sprejeti brez debate.

Priljubljeni je bilo da bo polkovnik Mulamba »voditelj« danes seznam članov svojega kabineta.

V Leopoldvillu se nito danes mirno. Po ulicah so po stalne le manje skupine Kongovcev, vendar ni bilo opaziti da bi bilo ljude razburjeni.

Kot se je zvedelo, je Combe takoj po seji parlamenta preložil napovedano »skopno« konferenco. Trdijo da jo bo imel danes. Na njej bo Combe obratnož svoje stališče do udara.

Agencija TASS je sporočila iz Brazzavilla, da je leopolivski politični odbor nivo, da so odstranili stražo izpred hiše, v kateri je bil pripri Antoine Gizenga in sicer takoj, ko so potrdili, da je prost.

Kakor poroča AFP iz Brazzavilla, je prejšnji kongijski premier Evarist Kimba, po informacijah radia Leopoldvilla, slišno objavil, da bo podprl novega mandatara polkovnika Leonarda Mulambo Radio Leopoldville je to objavil v informaciji o večeršnjem sestanku polkovnika Mulambe s člani prejšnjega vlada.

General Mobutu je danes pozval pripadnike kongovske vojske, naj se naprej vstanjejo simbol stabilnosti, zakonitosti, napredka in miru. V pozov, ki ga je danes prenal leopolivski radio, je Mobutu zahteval, naj vojska podpre njegovo akcijo, s katero je strmoglavil Kasavubujev režim.

Zadnje vesti

Pretep v grškem parlamentu

ATENE, 26. nov. (Tanjug). Davi je predsednik grške skupščine Papaspiru politkal žandarmerijo, naj vzpostavi red in mir v parlamentu, kjer je prišlo do pretepa med poslanci. Nered je trajal več kot eno uro. V skupščinske prostore je prišlo 150 žandarjev, več kot 500 jih je pa blokiralo poslopje parlamenta. Zasedanje grškega parlamenta se nocoj nadaljuje.

Prvi francoski satelit »A-1«

PARIZ, 26. nov. (Tanjug). S pomočjo rakete »Diamante«, francoske izveze, so danes izstrelili v vesolje satelit »A-1«. Izstrelitev prvega francoskega satelita je povzročila veliko zadovoljstvo v Parizu, predvsem pa v vladnih in vojaških krogih. Prvo sporočilo o uspehu je dal sam predsednik de Gaulle.

Kanza: Mobutu ne bo dolgo predsednik

NAIROBI 26. nov. (Tanjug). Voditelja kongoskega uporniškega gibanja C. Gbenie in Thomas Kanza sta izjavila v Nairobiju, da skoposki narod ne bo nikoli sprejel generala Mobutuja kot svojega voditelja. Izjavila sta, da se bo borba nadaljevala, dokler ne bo prišla v Leopoldvillu na oblast revolucionarna vlada. Kanza je dodal, da Mobutu ne bo dolgo ostal kongoski predsednik.

Pokrajinski odbor v krizi

Delo tržaškega pokrajinskega odbora bo verjetno upravljal komisar

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

Fanfani: LR Kitajska zasesti svoje mesto v OZN

TRST, 26. nov. (Po. telefono) — Ze pred 4 meseci je imel odbor tržaške pokrajine na dnevnem redu sprejem proračuna za l. 1965. Ker te da stranke levega centra, ki sestavljajo odbor, niso mogle doseči zahtevane večine, so vprašanje odlagali vse do večerj. Vendar se stanje ni spremenilo: od 24 odbornikov jih je 12 glasovalo za proračun, 12 pa proti, tako da je nastala situacija, ko proračun ni niti sprejet niti zavrnjen. Posledica tega bo po vsej verjetnosti ta, da bo pokrajina došla vladnega komisarja, ki bo opravil delo pokrajinskega odbora do prihodnjih volitev.

Na večerajšnji seji je bilo na razpravi tudi vprašanje odnosov pokrajinskega odbora do slovenske manjšine, v katero sta posegla slovenska svetovalec Šušar Rudolf in list Slovenske skupnosti in Jože Pečenko, z liste socialistične stranke. Rudolf je kritiziral odbor, ker ni uredil vprašanja prevajalskega ura da za slovensčino. Pečenko pa je obsodil protislovenske izjave liberalnega predstavnika, ki je sli za poimenovanje nekaterih tržaških ulic z imeni zaslužnih mešanov slovenskega rodu. Ustrelje taki zahtevi bi pomenilo po njegovih besedah, odpravo diskriminacije proti slovenski etnični skupini in nikarkoli ogrožanje italijanstva Trsta.

D. K.

Malagazija

TANANARIVA, 26. nov. (AFP) — Vlada Malgaskje republike je sklenila, da se bo država od danes naprej imenovala »Malagazija«.

Telegrami

BRITANCI IZSTRELELI RAKETO — LONDON. Britansko letalsko ministrstvo je sporočilo, da so večerj uspešno izstrelili raketo Black Knight v Woomeri v Avstraliji. Raketa je poletela več kot 640 km visoko. To je bila že 22. izstrelitev rakete tega tipa.

NAPADI BRITANSKIH LETAL — SANA. Kairski radio je objavil sporočilo jermenske vlade, v katerem je rečeno, da so britanske čolne in letala v zadnjih dneh večkrat napadli jermensko ozemlje. IZBRUH VULKANA — TOKIO. Večerj je izbruhnil vulkan Mihara na otoku Ošima južno od tokijskega zaliva. Vulkan je bruhal lavo in pepel tisoč metrov visoko. VZPOSTAVITEV DIPLOMATSKIH STIKOV — BUDIMPEŠTA. Madžarska in Pakistan sta sklenila vzpostaviti diplomatske stike, in sicer na ravni veleposlanstev.

Pa še to: DOBER GLAS SEZE V DEVETO VAS — Oglas v (gorenski) »Glasu«: »Prodaj tržsko harmoniko. Dvorje 44, Cerklje.« — Pozdravljamo vsak prispevek k naši lahki glasbi!

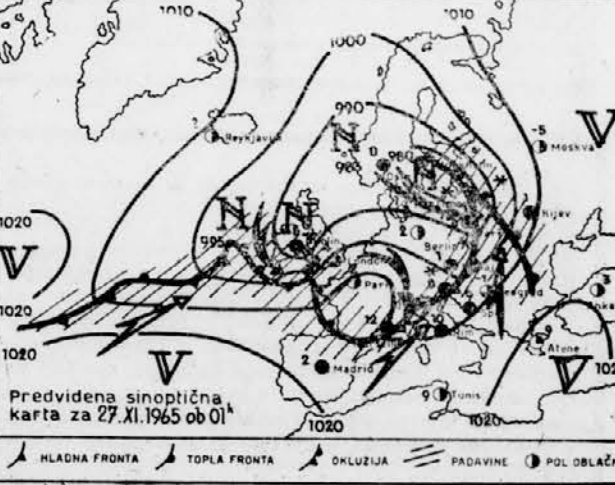
Vreme 26. NOVEMBRA 1965

Temperature	Prognoza
Ljubljana — 07 13	Oblačno z jutri bo oblračno z dežjem, ki bo jutri čez dan prehodno ponehni. Temperatura bo hodo od 1 do 5, v Primorju od 5 do 8 stopinj C.
Planica — 2 1	
Brnik — 4 1	
Maribor — 3 8	
Slov. Gradec — 6 — 2	
Novo mesto — 3 2	
Koper — 7 7	
Kranjci — 8 — 7	
Roka — 6 10	
Pulj — 11 14	
Split — 8 11	
Dubrovnik — 4 8	
Zagreb — 6 — 1	
Beograd — 6 5	
Sarajevo — 13 — 6	
Tirolj — 1 6	
Skopje — 8 2	
Celovec — 2 — 2	
Gradec — 4 — 1	
Dunaj — 6 — 1	
Milano — 1 1	
Genova — 7 5	
München — 0 5	
Zürich — — 5	
Benetke — 2 —	

Snežne razmere

Poročnja vzpenjanja — Mariborsko Pohorje, obično, 0, 25 cm, osenčica, zmrznjeno in spodnja postaja 25 cm; Zelenica na Krivanci — Cerklje, mesnina, — 4. Tula dolina 25 cm; pisa na 10 cm podlagi; Zelenica na Veliki planini, meša, — 3, 40 cm; žičnica obratuje; Zelenica na Vitruze, obično, spodaj 30 cm, sredina 40 cm, vrh 60 cm; žičnica obratuje; Kranjska gora, obično, — 3, 30 cm; prišči; Gozd Martuljk, obično, — 3, 30 cm; prišči; Zelenica na Zelenci — 4, 30 cm; predor, rabite snega, 2. plato 35 cm, vrhata 40 cm, vrh 60 cm; žičnica obratuje; Bled, obično, — 3, 10 cm; žičnica ne dela; Poljuka, obično, — 1, 30 cm; cesta prevozna; žičnica obratuje; Radovljica Begunje, obično, — 3, 4 cm; žičnica; Rakitna, obično, — 2, 15 cm; južen; cesta prevozna; žičnica ne dela; Rovte; razlo dežuje, 3, 5 cm; Slovenj Gradec, obično, — 6, 9 cm; Koča pod Črtnjo goro, obično, — 4, 10 cm; cesta prevozna; žičnica ne dela; Ravne, razlo dežuje, 3, 5 cm; Slovenj Gradec, obično, — 6, 9 cm; Koča pod Črtnjo goro, obično, — 4, 30 cm; Dom na Komu (koča pri Sedemih triglavskih jezerih), obično, — 2, 30 cm; tovarna žičnica obratuje; Jezersko, obično, 2, 15 cm; Koča na Joštu, dežuje, 0, 5 cm; Poljevo, osenčje, — 2, 15 cm; Kurešček, dežuje, 2, 30 cm; Travna gora, obično, — 4, 30 cm; cesta prevozna; Zaplana — Vrhnika, rabite snega, 2, 8 cm

Predvidena sinoptična karta za 27. XI. 1965 ob 01